

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-főtitkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1902. decz. 13. d. u. 4 órakor. Igazgatóválasztmány ülése.
" " 14. d. e. 11 órakor. Közgyűlés.
" " 15. d. e. 10 órakor. Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége VII. nagygyűlése.

Értesítés.

A f. hó 14-iki közgyűlés alkalmával tartandó társas-ebéd d. u. 1/2 órakor a Royal-szálloda földszinti éttermében lesz. Igazgató.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
igazgató-választmányának
ugyis mint a
„Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége“
végrehajtó-bizottságának

1902. évi december hó 13-án azaz (szombaton) d. u. 4 órakor a „Köztelek“ új székházában (Köztelek-utca 8., II. emelet) tartandó

V. ülésére.

(Tárgysorozat a „Köztelek“ 98. számában lett közölve.)

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1902. évi december hó 14-én, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor a Köztelek nagytermében (Köztelek-u. 8. sz.) tartandó

rendes évi közgyűlésére

(Tárgysorozat a „Köztelek“ 94., 95. és 96. számában lett közölve.)

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének
1902. évi december hó 15-én, azaz hétfőn d. e. 10 órakor a „Köztelek“ nagytermében tartandó évi rendes

VII. nagygyűlésére.

(Tárgysorozat a „Köztelek“ 94., 95. és 96. számaiban lett közölve.)

Meghívó

az irodalmi és tanügyi szakosztály

f. évi december hó 18-án (csütörtökön) d. u. 4 órakor a Köztelek tanácstermében tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Szakosztály megalakulása.
2. Vidéki gazdasági előadások.
3. Baromfitenyésztési tanfolyam.
4. Könyvkiadványok bejelentése.
5. Népszerű pályamunka a vadontermő gombák értékesítéséről.
6. Tipikus gazdaságok leíró ismertetése. Budapest, 1902. decz. 12.

Bernát István,
alelnök.

Gazdák napja.

A magyar gazdatársadalom két leg-hatalmasabb testülete az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület és a Gazd. Egyletek Orsz. Szövetsége vasárnap és hétfőn tartják meg a Köztelek székház új dísztermében közgyűlésüket. Ez a két alkalom a vidéki gazdatársadalmak nagy számát fogja a fővárosban egybegyűjteni nemcsak azért, hogy ezen egyesületek belső ügyeit elintézzék, hanem főként azért, hogy megbeszéljék és állástfoglaljanak azon fontos

közgazdasági kérdésekben és szankcióval lássák el azon határozatokat, amelyekkel ezen működésében teljesen összeforrott két előkelő gazdatisület egy egész éven át foglalkozott.

Az ilyen közgyűlések lefolyása rendszeresen stereotipszerű szokott lenni, amidőn tulajdonképpen az évi jelentésben foglalt határozatokra adja meg a közgyűlés a maga jóváhagyását, fejezi ki azokkal való egyetértését. A mi egyesületünk közgyűlései azonban rendszeresen nélkülözik ezt a mintaszerű stereotip lefolyást, mert közgyűléseinken az országot érintő legfontosabb közgazdasági kérdésekben szokott megnyilatkozni a gazdák közvéleménye és pedig annál nagyobb súlylyal és tekintéllyel, mert ezek a közgyűlések a fővárosba gyűjtik a vidéki gazdatársadalom vezetőit, minélfogva bátran állíthatjuk, hogy e testületek az ország gazdák közvéleményét méltóan képviselik.

A jelenlegi időben, amidőn az Ausztriával való viszonyunk csak ideiglenesen van rendezve, amidőn a legfontosabb kereskedelmi szerződések lejáratában vannak, amidőn ezen szerződések megújítására szolgáló alap: az új autonóm vámtarifa még nem kész, amidőn Németországban az évek óta készülő védvamos vámtarifát minden várakozás ellenére egy jóformán parlamentári csínynyel: a Kardorff indítvány elfogadásával hirtelen megalkották s így közgazdasági életünk egére a legsötétebb viharfelhőket látjuk tornyosulni, kétszeres jelentőséggel bír, hogy a gazdatársadalom szervezete czéltudatos, erős és egyetértő legyen, hogy az előttünk álló életbevágó kérdésekben a gazdai

Teljes áron vásárol **LUCZERNA, LÓHERE ÉS MINDENNEMŰ TAKARMÁNYMAGVAKAT.**

Legelőnyösebb feltételek mellett értékesít mindennemű **GABONAFÉLÉT, SZESZT** és szállít erőtakarmányokat.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V., Alkotmány-u. 31. sz.

Szállít, illetőleg berendez **tejgazdasági és takarmánykészítő-gépeket, tej- és takarmánykamrákat világitási és szivattyutelepeket.**

Legajánlatosabb forrás mindennemű **gazdasági anyag és eszköz beszerzésére. Alapszabályait és árjegyzékét kívánatra azonnal megküldi.**

érdekeket kellő súlylyal tudja képviselni. És ez nem pusztán u. n. agrárius kívánság, hanem az egész ország közvéleményének vehető. Hiszen csak arra kell visszagondolnunk, hogy a mostani képviselőház tagjainak legnagyobb részét a mezőgazdasági érdekek előmozdításának jelszavával küldötték a választók a parlamentbe, mert az egész országban évek óta tapasztalt rossz közgazdasági helyzetet és üzleti pangást másra, mint a mezőgazdaság rossz helyzetére visszavezetni nem lehet. Az országgyűlés tehát nem maradhat süket a mezőgazdasági kívánságokkal szemben, ha ezeket a társadalmi szervezetek kellőképpen megvilágítani, képviselni és nyomatékkal követelni tudják. A kezdeményezésnek a társadalom rétegeiből kell kiindulnia, mert ennek minden tagja a gyakorlati élet körében tapasztalatokkal bír a visszasságok egyikéről vagy másikáról s a gyakorlati élet a legtöbb esetben meg is mutatja a segítség útját, a bajok orvoslásának módját.

Ezért tulajdonítunk oly nagy jelentőséget a gazdák közeli gyűléseinek, melyek hivatva vannak a meddő panaszok teréről a pozitív követelmények útjára térni és kijelölni azt az irányt, amelylyel az ország közállapotainak javulása elérhető.

Nem akarunk rámutatni ez alkalommal azokra a fontos vámpolitikai teendőkre, melyek a legközelebbi jövőben kormányunkra és országgyűlésünkre várnak, mert ezeknek megoldása elé rajtunk kívül eső annyi nehézség torlódik, hogy ezeknek elhárítása előtt a bizonytalan tapogatózásoknál és feltevéseknél kiinduló találgatásoknál egyebet sokszor alig tehetnénk. Ezekben a vámpolitikai kérdésekben, a mi állandóan elfoglalt

álláspontunk alapelve sértetlen, amidőn a hazai munka eredményének biztosítását követeljük szerződéses politikával, engedelmekkel, ha értük az ellenértéket magunknak biztosíthatjuk, engedelmek nélkül, ha a kizsákmányolás szándékát tapasztaljuk. Mindenekelőtt pedig védelmet követelünk az olcsóbban termelő államok intézményeinek versenye ellenében, hogy azok legalább idehaza saját országukban ne okozzanak illetéktelen versenyt a magunk terményeinek.

Ez alkalommal pusztán azokra a teendőkre akarunk rámutatni, amelyek nem bírnak nemzetközi vonatkozással, mindenkitől függetlenül, csupán a magunk jóakarataira támaszkodva, önállóan is létrehozhatók. Elég, ha rámutatunk a f. évben megtartott országgrészi kivándorlási kongresszusok tárgyalásaira, amelyek az általános elszegényedésnek, munkátlanságnak, keresetképtelenségnek és ezzel a kivándorlásnak oly számos okaira mutatnak rá, hogy az ezeknek megszüntetésére irányuló komoly munka törvényhozásnak, kormánynak és társadalomnak évtizedekre terjedő hasznos munkálkodását foglalhatja le. Különösen ki kell pedig emelnünk azokat a teendőket, amelyek az értékesítés szervezésére és a hitelélet megjavítására szükségesek. Ez utóbbi a kárbavesző vagyon megmentése, az előbbi a meglévő vagyon növelése szempontjából bír legnagyobb fontossággal. Mindkettő azonban csak egy módon oldható meg: a kisemberek szervezése által szövetkezetek útján. Ebben valóban nem kell nagy politika, csak egy kis bátorság és egy kis jóakarata a kormány részéről, hogy a támadásokkal ne törődjék és a szükséges anyagi eszközöket rendelkezésre bocsássa. De a szervezés feladata a

társadalomé és elsősorban azoké az előkelő gazdátársadalmi szervezeteké, amelyek az ország gazdátársadalmát magukban foglalják. Ezeknek a társadalmi szervezeteknek szemrehányást eddig sem lehetett tenni, mert hiszen az egész szövetkezeti mozgalom ezektől eredt és ma is ezekből táplálkozik. Ezen gazdátársadalmi szervezetek kitartó működésének köszönhető, hogy az utóbbi években törvényhozás és kormány is méltatja ezt a mozgalmat és segíti fejlődésében. De bátran mondhatjuk, hogy az elért eredmények dacára még mindig a munka kezdetén vagyunk.

Ennek a biztató kezdetnek méltó folytatás kell. Ezt kell a gazdátársadalomnak első sorban, ha kell, ki is erőszakolnia.

Szívélyesen üdvözljük a közgyűlésünkre a fővárosba egybegyűlő gazdátársainkat. Az a lelkes és önzetlen munkálkodás, amelynek sikerült nemcsak a közvélemény lelkiismeretének fölébresztése, hanem már pozitív alkotásokra is rámutathat, kitartással folytatva, kell, hogy diadalra segítse a mezőgazdaság ügyét, mely az évtizedes elhanyagolás folytán már-már a teljes romlás szélére jutott. Nemzetünk geniusának szerencséje, hogy az utolsó pillanatokban támadnak mindenkori férfiak, akik a romlásba indult hazát a boldogulás útjára vezetni tudják. Reménykedjünk most is ebben. Sz. Z.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Csulók István.

Hizott ökrök sárga husa.

Sz. F. ur a következő kérdést intézte szerkesztőségünkhez:

↳ TARCZA. ↵

Czigányok a malomban.

A hopotkai molnár negyvenéves, erőteljes ember. Dobos Jánosnak hívják, mint az édes apját, ki három éve lesz, hogy üdvözülni ment, meghalt. Már az öreg Dobos, — nyugodjék békeben — barátságos viszonyban volt az oláh sátoros cigányokkal. És ez az ösmeretség az apákról a fiukra szállt, mert a cigány-barátságot, meg a szurkos fonalat nehéz elszakítani.

Egyik késő őszi délután megérkezett Csurdalé, a vén cigány, ki Czinczirán vajdának vala bizalmas embere. Mintha otthon volna. Lovát az istállóban elhelyezi s azután jön be a malomházba. Közbe ugyan a Gyurka inas elmondotta újságoló-képpen az öreg Csurdalé megérkezését, hanem azért Dobos János, mintha nem tudná, úgy örvendez a vén mórénak.

— Csak egyedül jöttél öreg?

— A lovammal ketten, Dobos uram.

— Hát a karaván?

— Gyűnnek, gyűnnek, de lassacsán. Szaporodnak a rajkók a vajdánál.

— Fiu? vagy gyermek? — kérdi Dobos János.

Az öreg Csurdalének villognak a szemei, mikor kimondja:

— Kis vajda! . . . gyenyerüsiges . . . szipséges . . .

Nyomban a dicséret alatt átvizsi a beszédet a dolog velejére, hogy Czinczirán vajda még a királyt is meghívhatná komának,

mert olyan gyenyerü a rajkó, hogy valamikor a cigányprinczek sem voltak szebbek, — de Czinczirán vajda, a boldog apa, Dobos János molnár mester uramat kéri, hogy a leendő vajdának legyen a keresztapja.

Dobos János erre a megtisztelésre oda-szólítja a feleségét, hogy megbeszéljék a dolgot, mert hiszen, ha ő keresztapa, akkor a felesége keresztanya kell hogy legyen, hát megkérdezte az asszony véleményét.

Csak most mutatta meg Csurdalé, hogy mit tud. Olyan szépen beszélt az öreg Dobosról, aki nyugodjék békében, mert fájín ember volt. Nem is esett kára a cigányok miatt. Soha a talyigaszége sem vészett el az udvaráról, pedig a malomudvar a hopotkai faluvégen tárványitva állott. De ettől a pompás helyzettől eltekintve, a cigány-komaság szerencsét jelent, a cigány vajdával való komasodás pedig ugyan nagy szerencsét! . . .

Dobos Jánosék nem szalasztották el a szerencsét. Csurdalé, a vén cigány jól ebédelt a molnár asztalánál, aztán jó birrel visszaügetett a harmadik faluba, hol Czinczirán vajda várta. Lett felfordulás a hopotkai malomban. Sütöttek-főztek egész éjjel, hogy a gazdag cigányvajda koma valamiben szükségét ne lsson diszes karavánjával.

Másnap ebéd előtt egy órával bevonult a cigányhad tizenhét kocsija. Elöl jött a Czinczirán vajda cifra hámszerszamos két fakólovával. Csak úgy ropogott a kocszi vastengelye. Az engedély a bírótól csupán két napra szólott, mert a késő hidegidő téli szállásukra kergette a vándorcigányokat. A hopotkai faluvégen régen volt

ehhez hasonló zajos élet. Minden lovon szép-hangu rézsengő ékesedett. A vajda sátorra előtt pedig érdekesnél-érdekesebb cigánycsoportok verődtek össze.

Mikor a vajda elindult, hogy a leendő komát meglátogassa, nyolcz hetykejárású cigány kísérté ünnepi ruhában. A malomház előtt már várta Dobos János és a felesége. Czinczirán értette a szép szót. Ugy beszélt, mint egy püspök. Elmondotta, hogy csak a paphoz kell hogy menjenek a keresztelés miatt, mert az anyakönyvesnél már elvégezte annak módja és rendje szerint. Az írásai rendben voltak.

Dobos János betessékelt a küldöttséget, hanem Czinczirán vajda csupán az öreg Csurdalét hagyta maga mellett, kíséretét visszaküldötte a sátrakhoz. Tehát paradénak hozta el. Rebi asszony, a molnárné mindjárt a komasszonya egészségéről kérdezte a vajdát, meg a kis keresztfia hogylétéről. Aztán a leánycselédre hagyta a férfiak ellátását, maga elsielt a pompás csirke-becsinált levessel a vajdánéhoz a sátorba . . .

A három férfi, Dobos, Czinczirán meg Csurdalé boroztak az asztalnál és megbeszéltek a keresztelő módozatait. A vajda kijelentette nagy hetykén, hogy ő nem viszi a fiát a paphoz, hanem a pap jöjjön a vajdához.

— Az drága lesz, — mondogatá Dobos János.

— Aranynyal fizetek komám! — szóló a vajda büszkén. Azt kívánom csak, hogy a vendégeimnek helyet adj a mulatozásra. A költség az enyém!

Régi, hizott bécsi piacra szá a felhajtott ökrök sekor mindegyik miszerint az ökr sárga. Közélről érdezni: hogy az almenyre vezethető ugyanis az egyált hízalás első 21/3 darával tápláltat takarmány adagol haladott időszak borsódara váltja melassze is takar ben czirok egyált gazdaságban mel czirokmag képezte ság ökreire megte maggal tíz ée óta merült fel.

A kifejlő zsiirját szaporit podik. Ha teh hizlalótakarmá husnak, ugy k takarmány az hus színére amennyiben a Mármost az takarmány az esetben lehets takarmányban színü zsiir s m anyag. Az első az, hogy az á lanul képes le az állati zsiir mányrész szik nagyon zsiros tengeriről tud hizlalt sertése nem is olyan hizlalt sertése esetre vonat hogy a takar nesitheti az emésztési ne

— Azt egy öthónap hat tyukot le

— Ez s Csurdalé

ennyit meg se rul dicsérte tét, hogy érts

— Már jegyezte meg Gyurka inas

Mig Dol gett, azalatt cigányul a v

Azt a k a szemek sen ket! . . . Ká

— Már a vajda.

Csupán zel lábbal Cs

Az igazi czi lopja a szom pusztit! Az

ahol jól tartj — Nem esett volna!

— Még az öreg czi — Nek a vajda.

— Aho a malomudva a hóhér kez lsmérem a f

Régi, hizómarháinkat átvevő kereskedők, ki a bécsi piacra szállít, ujabban arról panaszkodott, hogy a felhajtott ökrökre a hizláló gazda nevének felemlíté-
sekor mindegyik bécsi mézárós azon megjegyzést tette, miszerint az ökrökre nem reflektál, mivel azok husa sárga. Közélel érdekelvén a dolog, van szerencsém kér-
dezni: hogy az alábbi takarmányozás mellett minő körü-
ményre vezethető vissza e fent vázolt jelenség, ha
ugyanis az egyáltalán tényleg előfordulhat? Az ökrök a
hizlálás első 2^{1/2}—3 hónapjában ocsu- és czirokmag-
darával tápláltatnak, megfelelő széna-, répa- és tömeg-
takarmány adagolása mellett. A czirokmag helyét az előre-
haladott időszakban a tengeri- és bab- (sója), részben a
borsódara váltja fel. Két év óta két gazdaságban a zöld
melasse is takarmányoztatott, de ezek közül az egyik-
ben czirok egyáltalán nem lett etetve, míg egy harmadik
gazdaságban melasse nélkül a főabrtakarmányt a
czirokmag képezte. Az említett panasz mindhárom gazda-
ság ökreire megtétele. Végül megjegyzem, hogy czirok-
maggal tíz év óta hizlaltunk, de efféle panasz még nem
merült fel.

A kifejlődött hizóállat ugyszólván csak a
zsirokmagot szaporítja, míg az izomszövetje alig gyara-
podik. Ha tehát arról van szó, hogy valamely
hizlálótakarmány szokatlan szint kölcsönöz a
husnak, úgy kell azt értenünk, hogy a kérdéses
takarmány azáltal zsirokmagot szinesíti s hogy a
hus színére csak annyiban van befolyással,
amennyiben az izmok zsirokmaggal szivódnek át.
Mármost az a kérdés, hogy mikor képes a
takarmány az állat zsirokmagot szinesíteni. Ez két
esetben lehetséges, u. m. először akkor, ha a
takarmányban sok az olajstermészetű, sárgás-
színű zsirok s másodsor, ha sok benne a festő-
anyag. Az első eset magyarázatául szolgáljon
az, hogy az állat a növényi zsirokmagot változat-
lanul képes lerakni, ami abból vehető ki, hogy
az állati zsirok szilárdasága rendszerint a takar-
mányrészt szilárdasága szerint alakul akkor, ha
nagyon zsiros takarmányt etetünk. Így pl. a
tengeriről tudjuk, hogy a csupán csak vele
hizlalt sertések zsirokmagja nemcsak hogy lágy, de
nem is olyan tiszta fehér, mint az árpával
hizlalt sertéseké, hanem kissé sárgás. A második
esetre vonatkozólag pedig igen természetes,
hogy a takarmány festőanyaga csak akkor szin-
esítheti az állati zsirokmagot, ha a festőanyag az
emésztési nedvekben oldható, mert akkor a

vércsőbe jutva, mindenütt képes lerakódni, a
hol zsirok rakódik le. Ez legszembetűnőbb a tej
zsirokmagja, mely bizonyos növények élvezése után
föltűnően szinesedik. Így pl. ha sárgarépat vagy
annak a leveleit etetjük a fejőstehenekkel,
akkor nagyon sárga vaját nyerünk, szintugy a
legelőn táplálkozó tehenek is sárgább vaját
adnak, mint az istállón tartottak, mert a legelőn
termő leveles növények között mindig akadnak
olyanok, (pitypang, vadmurók stb.), melyek sárga
festőanyagot tartalmaznak; továbbá ha buzát
etetünk a tehenekkel, akkor megpirosodik a
vaj, mert a buzában piros a festőanyag stb.
Ahogy ezek a növények a tej zsirokmagot szin-
esítik, ép úgy szinesítik a test többi helyein le-
rakódó zsirokmagot; nevezetesen a sárgarépa sár-
gásra, a buzér rózsaszínűre festi a marha
faggyuját stb.

Ha most a bécsi mézárósok által kifogásolt
czirokmagra térünk át, mindenekelőtt ki
kell jelentenünk, hogy a vitás eset nem az
első, midőn a gazdák czirokmaggal hizlaltak s
eddig még nem hallottunk panaszt arról, hogy
a mézárósoknak nem tetszettek volna a czirok-
maggal hizlalt állatok, ami már egymagában is
bizonyíték arra, hogy a czirokmag rendszerint
nem képes az állati zsirokmagot szinesíteni.
Elméleti okoskodásunk pedig a követ-
kezőket mondja: 1. A czirokmagban aránylag
kevés a zsirok s az nem is annyira olajos ter-
mészetű, mint a tengeri zsirokmag, minélfogva
a czirokmag zsirokmagja nem is szinesítheti az állati
zsirokmagot, mint a tengeri zsirokmag, mely utóbbit
pedig nagyon használjuk a marhahizlálásnál,
mert a tengerinek is igen csekély a szinesítő
hatása. 2. A czirokmag keményítődus bele
fehér, vagyis festenymentes s így az sem szin-
esítheti az állati zsirokmagot. 3. A czirokmag héja
rendszerint föltűnő színű, de a héjban levő
festőanyag oly kevés, hogy arról sem tétélez-
hető fel, hogy az állati zsirokmagot szinesítené,
mert akkor mások is tapasztalhatták volna azt,
amennyiben ugyanígy nálunk meglehetősen szokásos
a czirokmaggal hizlálás. Miután azonban a
czirokmag héja tényleg festenyes s miután a
színe változik, amennyiben a seprőczirokmag
különböző fajtáit természetve, sárga, vörös, barna
vagy fekete magvakat nyerünk, arra lehetne
gondolni, hogy az egyik czirokmag talán képes

az állati zsirokmagot szinesíteni, míg a másik nem.
Ha tehát e vitás kérdést biztosan és gyorsan
akarjuk megoldani, egy nagyon egyszerű kísér-
letet ajánlunk. Ugyanis a takarmány szinesítő
hatása sehol sem mutatkozik oly föltűnően,
mint a tej zsirokmagja s ezért nem kell egyebet
tennünk, minthogy 1—2 tehénnel néhány napig
sok czirokmagot etessünk, még pedig ugyan-
abból a czirokmagból, amelyet a bécsi mézáró-
rosok kifogásoltak s ha most a kísérleti tehenek
tejből vaját készítünk, csakhamar meglátjuk,
hogy szinesítette-e a czirokmag a zsirokmagot
nem. Mert csak azt tartjuk szem előtt, hogy a
takarmány nem az izomszövetet, hanem az
állati zsirokmagot szinesíti s hogy a tej zsirokmagja
különbösen fogékony a takarmány szinesítő ha-
tása iránt.

A vitás esetben különben nemcsak czirok-
magot kaptak a hizók, hanem sójababot s
borsót is. A borsóról azonban ismeretes, hogy
nagyon jó állati zsirokmagot termel, míg ellenben a
sójababról annyit tudunk, hogy rendkívül gazdag
olajban s hogy az olaja sárgaszínű. Ugyanis,
míg a tengeri csak 48% cm. zsirokmagot tartalmaz,
addig a sójabab zsirokmagja 164%^{0/0}. Ha tehát
már a tengeri olaja szinesíti az állati zsirokmagot,
akkor az sem lehetetlen, hogy a sójabab is
szinesítheti azt, sőt hogy föltűnően szinesítheti
azt, mint a tengeri. Ezzel nem akarjuk ugyan
a sójababot gyanúsítani, hanem csak azt akar-
juk vele mondani, hogy úgy, mint a czirok-
mag, talán a sójabab is szinesítheti az állati
zsirokmagot. *Cselkó István.*

Azon körülmény, hogy azok az állítólagos
bécsi mézárósok a czirokmaggal hizláló uradalom
névének fölemlítésére rettentek el az ökrök
vételétől az ökrök állítólagos sárga husa miatt,
tényleg azt hitelné el, hogy a sárga husa a
czirokmag föltakarmányozása okozta. Cselkó
tanár ur által elmondottak után — azaz az
ő szakszövevénye előtt föltűnően meghajolva —
most már kizártnak tartom, hogy a czirokmag
takarmányozása sárga husa okozza.

Most tehát — mivel a kérdés nemcsak
takarmányozástani, hanem főleg állatértékesítési
szempontból megérdemli, hogy vele foglalkoz-
zunk — kétféle kérdést kell eldöntenünk: 1.
előfordulhat-e az, hogy hizó (tehát egészségesnek

— Azt pedig én nem tehetem, mert már
egy öthónapos malackát leszurattam, vagy
hat tyukot lefejeztettem a dinom-dánomra!

— Ez sok! — mondá a vajda.

Csurdalé cigányul megjegyezte, hogy
ennyit még sehol sem tettem! . . . Aztán magya-
rul dicsérete Dobos uram nagy vendégszerete-
tét, hogy értse a molnár.

— Már a hopotkai malomban így szokás!
jegyezte meg Dobos János és kiment, hogy a
Gyurka inas bort hozzon.

Mig Dobos a malomházba kijött a bor vé-
gett, azalatt az öreg Csurdalé sebesen beszélt
czigányul a vajdának.

Azt a két Csókát nem szeretem vajda. Még
a szemek sem áll jól. Megeszik a becsületün-
ket! . . . Kár volt befogadni a karavánba! . . .

— Már csak cigányok lehetnek! — szólt
a vajda.

Csupán csak cigányok! — magyarázta kéz-
zel lábbal Csurdalé, — de nem igazi cigányok.
Az igazi cigány olyan, mint a görény: meg-
lopja a szomszédokat, de ahol lakik, ott nem
pusztít! Az igazi cigány sem csorgyál ott,
ahol jól tartják! Nem bizony!

— Nem loptak még azok, hogy rosszul
esett volna!

— Még nem, de lopnak! . . . — magyarázta
az öreg cigány.

— Nekem akarsz jövedőlni? . . . kérdezi
a vajda.

— Ahogy azoknak a szemek forgott, mikor
a malomudvarra beléptünk, hát én a nyakam
a hóhér kezibe adom, ha nem lopnak! . . .
Ismerem a fajtámat vajdám!

— Ezt próbára teszem!

— Éppen Dobosnál, ennél a legjobb komá-
nál teszed próbára a tolvajokat? — kérdezte
panaszosan Csurdalé.

— Itt, mert nem hiszem el azt cigányról.

— Már a cigánybecsületbe sem lehet
bizni! . . . — sóhajtott az öreg Csurdalé.

Dobos János bort tett az asztalra és ittak.
Délután megvolt a keresztelő. Utána lakoma.
Csipős hideg szél fújt délután. A nagy malom-
ház teljesen megtelt a cigánykaraván népével.
Hosszu asztalok mellett ültek, rendben.

Legelső helyen a pap, a ki nagyon örven-
dett a különleges alkalmon, mikor vajdának
keresztel. De megis nyomta két arany a zse-
bét. A bíró a pap mellett, aztán a vajdáné
Dobos Jánossal, meg a molnárné Czinczirán
vajdával. Volt muzsika, nóta és vigság. A bíró
persze megkérdezte bizalmason Czinczirántól,
hogy lesz-e ma lopás? . . .

— Ma nem! — szólt a vajda büszkén, —
ma a Dobos komám vendégei vagyunk, nem
jár senki kenyérkeresetre.

Csurdalé, mint a hü szolga, eljárt egyik-
másik asztalhoz felügyelni, mert öregségé-
nek és feje hajának tiszteletet adtak a mórök.
Meg azt is tudták, hogy bizalmasa a vajda-
nak. Azok a Csóka nevű cigányok nagyon
kinálgatták az öregot. Csurdalé sem vonako-
dott. Így esett, hogy többet talált inni. Ugy
éjfél tájt a két Csóka testvér, kik magas, szálás
cigányok valának, kivezették Csurdalét, mert
szédült az öreg.

Ettől kezdve nem volt, a ki vigyázzon,
rendet tartson a cigánysereg között. Tánczra

kerekedtek és áradt a végtelen jó kedv a vándor-
cigányokból. Czinczirán vajda Csurdalét
hivatta, de azt mondták, hogy lepihent az öreg.
A zene-bonában aztán tovább vigadott.

Reggelig tartott a mulatság. A bíró nyu-
godtan jelentette, hogy a faluban nem történt
lopás, mert a bakterek már tudatták volna a
hírt. Dobos és Czinczirán csaknem összecso-
koltak a bucsuzásnál. Hanem mikor a sátra-
kat fölszedték, hát sem a két Csóka cigányt,
sem az öreg Csurdalét nem kapják a cigány-
nyok. Azok eltévedtek.

Közbe futva érkezik Dobos János a vajda
szekeréhez s panasolja, hogy három hizott
disznója hiányzik . . .

— Nekem is három, kétféle disznóm hiány-
zik! — panasolja Czinczirán, — de ne busulj
komám! meg kell annak kerülni! Mit ért a
három disznó?

— Félig hizva háromszáz koronát . . .

— Itt van husz darab husz koronás
arany! — és a kezébe adta a vajda, — ez zálog,
amíg a disznók előkerülnek. De elő kell annak
kerülni! Ez még nem történt meg velem edes
komám! pedig tizenöt éve, hogy vajda vagyok! . . .

Dobos János vonakodott az aranyaktól, de a
cigány vajda nem engedett. Beöntötte a mol-
nár koma zsebébe.

— Még a cigányban is van becsület Dobos
komám! Ezért szerették egymást, mint barátok
az apáink!

Visszarientek a malomba és összekutatta
Czinczirán vajda a bűnjeleket. E bűnjelek kö-
zött legnagyobb volt az öreg Csurdalé, kit a
fagyos időben a malomkertben találtak meg.

tekinthető) állatnál a hus sárgaszínű lesz, vagy lett? 2. ha igen, akkor ezen bajt mi okozza?

Az ügyben illetékes helyeken tudakozódva, arról értesülök, hogy igenis előfordul az, hogy a vágóállat hús sárgaszínű. Egyik elsőrangú budapesti állatbizományos ezég kiváló főnöke Braun Gyula ur a következőkről értesít:

A mézárások ugyanis a sárga húst csak nagy nehezen értékesíthetik, miért is adott esetben az ilyen állatok vételétől tartózkodnak is. Néhány évvel ezelőtt nálunk Budapesten is megtörtént, hogy a mézárások sárgahúsú nehézként kifogásolta és az állatorvos nem is akarta elvezetnie bocsátani. Az esetről tudomást szerezve megjelentem a helyszínen és kérdésesen az állatorvos kijelentette, hogy a sárga színt valamely kóros elváltozás okozza. Ezen feltételes kijelentésre megkértem az állatorvost, hogy várjunk az elkobzással. Az állatorvos a mézárások ellenzése dacára is kérésre helyt adott és az állat húsát a hűtőkamrába helyeztük. A hus a következő napon elvesztette sárga színét, világos-vörös, tehát élvezetre alkalmas hús színét kapta.

Ezen érdekes közlés után dr. Tangl Ferencz urhoz, a m. kir. állatleltani és takarmányozási kísérleti állomás vezetőjéhez fordultam, a ki szintén kizártnak tartja, hogy a hus megsárgulása a cirotaktakarmányozás, vagy a kérdésben elősorolt többi takarmány etetésének következménye lenne, föltéve, hogy a takarmányok jó minőségűek voltak. Tangl tanár ur a hus megsárgulását betegségnek, azt pedig, hogy a sárga hús állás közben piros színű visszanyeri, a husban levő haemoglobin oxidálásának, illetőleg oxihemoglobin képződésének tulajdonítja. Tangl tanár ur azonban érdeklődve a kérdés iránt, kéri a gazdaközönseget és a husvizsgáló állatorvos urakat, hogy sárga husból alkalom adtán neki megvizsgálás céljából 1-2 kg. mennyiséget az állomásra beküldeni sziveskedjenek.

Más oldalról is hallom, hogy sárga hús hizott sertéseknél is elég gyakran fordul elő. (Ezúriányban talán Breuer Albert ur, a sz. főv. közvágóhídi főállatorvos nyilatkozhatna e lap hasábjain.)

Az első kérdéssel tehát tisztában vagyunk. A második kérdésre Tátray János állategészségügyi felügyelő következőleg nyilatkozik:

Hosszu haja belefagyott egy kis töcsába, míg a testét takaró bőrös kabát megőrizte a megfagyástól. Fölbredett, de nem bírt fölkelni, míg a haját a jégből ki nem vágta fejszéssel. Ugy esüngött ezután a fehér haján a nagy jégdarab, mintha oda tartoznék. A vajdához az volt a legelső mondása cigányul:

— Ugy-e nincs becsülete a cigánynak? ...
— Ugy-e meglópták Csókákék a molnárt? ...
a komát? ...

— Te tudod? ... kérdezte örömmel Czinczirán.

— Azért részegítettek le, mert örködtem. Csordás felé mentek. Arra még emlékszem.

— A lovamat! Nyergeljétek a lovamat!! ... kiáltott bosszusan a vajda.

Rövid idő múlva harmadmagával vágatott Csordás felé. Két pisztolyt és borkorbácsot vitt, hogy bosszuját kitöltse. Az öreg Csurdalé pedig utána küldötte Dobos Jánost, nehogy a vajda koma bajt csináljon — önmagának, mert azok a Csókákék nem is cigányok! ...

A molnár disznói másnap délre megkerültek. A Csordási esendörök el fogták Csókákékat, s hogy Czinczirán vajda nem lötte keresztül ezudat alattvalóit, az onnan magyarázható meg, hogy már a dutyiban voltak őrizet alatt. A molnár visszaadta az aranyokat, de Czinczirán valóban szegyenkezett az eset miatt.

Különben Dobos János később megtudta, hogy ő éppen a tizenharmadik keresztapja a kis vajda-rajkónak, mert Czinczirának minden ötödik-hatodik faluban kerestek egy keresztapát, hanem azért a komaságot ugyan megtartják, mert jó a cigányokkal barátságban lenni és a cigányvajda komasága még szerencsés is! ...
Péterfy Tamás.

A sárgaság (Icterus) az által tétélezetik fel, hogy az epe valamely okból nem folyhatik le a bélbe, hanem megtorlódik a májban, honnan a nyirok-edények útján a vérkeringésbe, innen pedig a szövetekbe: husba, egyszóval az állati szervezet minden részébe kerül s ezeket az epében foglalt epefesték sárgára festi.

Az okok, melyek az epének a májban való torlódását és ennek következtében a vérbe való jutását feltételezik, legtöbbször az epésből hurutos gyuladásában keresendők. Az epésbélbe nyílik ugyanis e nagy epevezeték, melynek nyálkahártyája az epésbél gyuladásától szintén gyuladással állapotba jön, megduzzad és gátolag hat az epe lefolyására.

Az epésbélnek hurutos gyuladását emésztési zavarok, ezt pedig megint különböző körülmények, mint fokozott takarmányozás, a takarmányban foglalt mérgező anyagok, vagy ha nem is mérgező, de a belekre állandóan izgatólag ható tápszerek stb. effélék okozzák.

Kisbőfokú ictericus hús ezen minőségét a kihülés után el szokta veszíteni, de nagyobbfokú sárgaság esetén az ilyen hús, habár az nem is ártalmas az emberi egészségre, de undorító kinézeténél fogva, mint romlott tápszer vagy olcsóbb árban, vagy egyáltalán nem kerülhet forgalomba utóbbi esetben akkor, ha a sárgaság igen nagyfokú s színezése a zöldessárgába játszó.

Ezzel az ügy talán eléggé meg van világítva. Ezeknek tudása után tehát áttérek az uradalom által fölvetett kérdés másik oldalára. Hogy sárga hús a takarmányozás ezuttal nem okozhatott, az világos. Hogy a nagy uradalom mindhárom majorjának minden ökre sárgaságban szenvedjen, az ki van zárva. Itt tehát az egész ügy nagyon gyanús, mert azt kell kérdezni, hogy csakugyan állították-e azok a bizonyos mézárások (kiket tudakozódásra fölkerített bécsi ismerősöm eddig még nem talált meg, még a közelebbi adatok közlése után sem!) azt a nekik imputált dolgot?

Mindenesetre addig, míg ezen kérdésben tisztában nem látunk, legyen szabad az uradalomnak azt ajánlani, hogy: „takarmányozásánál megmaradjon, de a bizományost vagy kereskedőt változtassa.”
D. B.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A tuberkulinojtások értéke.

„Szélmalomharcz” cím alatt Monostori tanár az „Erdélyi Gazda” 44. és 45. számában a tuberkulinvizsgálatok hiábavalóságát, ugyszintén nevezett lap 46. számában a tuberkulin értéktelenségét bizonyítja.

Ugyancsak ezt cselekszi az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” 47-48. számaiban, reámutatván a hohenheimi gazd. akadémia gümökörelles kísérleteinek fiaskójára.

Végkövetkeztetése pedig közleményeinek, hogy a tuberkulinvizsgálatok nem érnek semmit, hanem hogy fogadjuk el a gümökör leküzdésére azokat a javaslatokat, melyeket már 5-6 év előtt hangoztatott s melyeknek lényegei: 1. az egészségesek és gyanus állatok elkülönítése; 2. a betegnek irgalom nélküli selejtezése; 3. a gyanusoknak is amihelyt lehet értékesítése; 4. beszerzéseknél óvatosság s ha a vásárolt állat gyanus, a gyanusok közé való beosztása, melyek legalább is deszkafallal elkülönítendők; 5. borjuknak egészséges tehén tejével való felnevelése, vagy a gyanus tehenektől származó tejnek forralása; 7. az egészségtan szabályainak betartása; 8., 9., 10. az egészséges illetve a gümökörös állatok felismerésének módja egyszerű klinikai tünetek után.

Mint a tuberkulinvizsgálatok egyik hívének, legyen szabad a kérdéshez hozzáölnöm. A szélmalomharcznak barátja nem vagyok s így az idézett közlemények állításainak vitatásába nem igen bocsátkozom, de a gyakorlati élethöz merített tapasztalataim és adataim alapján megkíséreltem a dolog másik oldalát is bemutatni.

Azokat a követelményeket, melyeket Monostori tanár felállít, a m. óvári főhercegi uradalom meglehetősen betartotta már sok évvel előbb is.

Az uradalom állatorvosának és tisztikárának rendeletileg ki volt adva, hogy minden nem is beteg, hanem csak gyanusnak látszó állatot selejtezzenek. Ilyen tehát utáni ivadékokat nem neveltek s általában a higiénie szabályai mindenben betartani igyekeztek, istállóik, mint az köztudomásu, mintaszerűek, csaknem luxuriózusak. Mégis mi volt az eredmény? Meggyőződtek róla, hogy minden igyekeztük a tuberkulin igénybevétele nélkül kielégítő eredményre nem vezetett s azért 1899 óta a Bang-féle eljárást vezették be, úgy hogy a növendékeket mesterségesen pastörizált tejen nevelték fel s ezeket tuberkulinozták, míg a tehének és az azelőtt meglévő növendékek vizsgálataiba nem is bocsátkoztak, azon meggyőződésben, hogy ezeknek nagyrésze ugy is reagálna. Négy évi küzdelemnek az eredménye ma már az, hogy 5361 drb állatjukból 2863 drb, tehát több mint az állomány fele tuberkulinra nem reagáló, gümökörmentes.

A nagyobb jövedelmet, melyet a fölvetett küzdelem nyomán reménylenek, nagyon reális számítás alapján évi 100,000 koronára becsüli az uradalom. Ez a haszon ugyhiszem elég felelet azon kérdésre, hogy tehát lehet-e valamely számbavehető haszna a tuberkulinozásnak?*)

Hasonlóképpen járnak el a főhercegi uradalom béklyei gazdaságaiban, hol a védekezést 1899 tavaszán kezdték meg s ugy folytatják, mint az óvári uradalomban.

A béklyei uradalom 1901. évi leírásának**) statisztikai kimutatásából érdekes lesz átvenni az alábbi adatokat:

	Beojtatott	Reagált	%
1899. tavaszán	450	53	10.5
1899. telén	610	149	23.9
1900. tavaszán	617	101	15.5
1900. telén	748	64	7.4
1901. tavaszán	894	42	4.37
1901. telén	1014	51	4.34

A körülbelül 2800 db tenyészanyagnak tehát itt is már 2/3-a nem reagáló állományból áll. Hogy pedig az elkülönítés és mesterséges felnevelés magában véve a higiénie szabályainak betartása mellett tuberkulin-vizsgálatok nélkül nem elegendő, azt a fenti %-számok eléggé bizonyítják.

A hohenheimi fiaskót ismerem én is. Olvastam annak idején eljárásuk részletes leírását s csak annyit jegyzek meg reájuk, hogy az olyan eljárásnak, mint a minőt ott követtek, nem is lehetett más vége, mint fiaskó.

Hogy pedig a Bang-féle eljárás igen fényes eredménnyel alkalmazható, annak bizonyosságul szolgálhatnak a mezőhegyesi ménésbirtokon végzett vizsgálatok, melyeknek eredményét az alábbiakban közlöm.**)

	Megvizsgált	Reagált	%
	d	a	r
1898-ban számos marha	345	155	44.92
növendék	466	12	2.57
összesen	711	167	23.48
1899-ben számos marha	247	22	8.9
növendék	313	12	3.83
összesen	560	34	6.07
1900-ban számos marha	289	17	5.88
növendék	313	4	1.27
összesen	602	21	3.48

*) A védekezési eljárást és az uradalom számítását részletesebben a Mezőgazd. Szemle 1902. szept. számában ismerttettem, mely az uradalom igazgatóságánál különnyomatban is kapható.

**) Erzherzog Friedrich'sche Herrschaft Béklye. Statistische Notizen 1901.

***) L. a. mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok rövid leírása 1892.

1901-ben szá...

Ámbár e állomány átvégén a nem még, mint volt (volt 711 db). ban csak ott sen is, a n számú a reag állomány csak hol a számos még, mint a volt az.

Ha vala voltak a ked láttuk ezeknek elég az álló csakis a tub elkülönítés utj

M. taná vizsgálatok az gátását vonjátén kíván elk nevelést stb.

sem kívánunk rásnak alapjájük, a mely, hasonlíthatlan egyszerű rátt állatnak. Iyer nyújtó ojtások rendszerét? E leg jóval keve kal eredmény M. tanár kívá

Igy a megerősítenek

temben, hogy tej pasztörizál annyira fázni védekezés sik első vizsgálat anyjuknál szo a számot csak nyomni, midő En a vizsgálá illetve a tej p az eredménye sőt jobbak, láttuk.

A tuberk védekezést m ságba s anna a gyakorlatba eredmény a lyokat többé résztül, szinté alkalommal e gyobb gazdas emlékezni.

Bauer

elején végezte évenkénti rends s az eredmén nincs tuberkul Pedig nem es intézkedést, h ján történt az ségeket mesztőzéssel gyak reagáló anyju elegendő dajk eredményét k hatják leginká

Beoj

1. 7
2. 3
3. 5
4. 5
5. 6
6. 6
7. 6

1901-ben számos marha	385	14	3 63
növendék	370	9	2 43
összesen	755	23	3 04

Ámbár évenként csak egyszer történt az állomány átvizsgálása, mégis már a 4-ik év végén a nem reagáló állomány 732 db, nagyobb még, mint volt az uradalom korábbi állománya (volt 711 db). Ilyen kedvező eredményre azonban csak ott számíthatni, ahol mint Mezőhegyesen is, a növendék között aránylag csekély száma a reagáló állat, melyből tehát a tehénállomány csakhamar regenerálódik, másrészt a hol a számos marha sem tulságosan fertőzött még, mint a hogy Mezőhegyesen is csak 44 92% volt az.

Ha valahol, hát Mezőhegyesen is meg voltak a kedvező hygienikus viszonyok s mint láttuk ezeknek biztosítása még mindig nem volt elég az állomány gümőkórmentesítésére, ami csakis a *tuberkulin-vizsgálatok alapján történő elkülönítés útján sikerült.*

M. tanár azt állítja, hogy a tuberkulin-vizsgálatok az egész gazdasági rendszer felforgatását vonják maguk után, de a mellett szintén kíván elkülönítést, selejtezést, mesterséges nevelést stb. Mi, a tuberkulin-vizsgálatok hívei, sem kívánunk mást, csak, hogy az egész eljárásnak alapjául a tuberkulin-vizsgálatot tekintjük, a mely, bár nem feltétlen, megbízható, de hasonlíthatatlanul biztosabb alapot nyújt, mint az egyszerű rátekintéssel való megfigyelése az állatnak. Ilyenformán csakis a biztosabb alapot nyújtó ojtások forgatnak fel a gazdaság egész rendszerét? Hiszen a vizsgálatok sürgetői esetleg jóval kevesebb intézkedést kívánnak s azokkal eredményeket érnek el, mint a minőket M. tanár kívánna.

Igy a mezőhegyesi vizsgálatok is csak megerősítenek azon többször kifejezett nézetemben, hogy a mesterséges felnevelés és a tej pasztörizálása, a melytől a mi gazdáink olyannyira fáznak, nem feltétlenül szükséges a védekezés sikeréhez. A növendék között az első vizsgálatnál, midőn tehát a borjuk még anyjuknál szoptak 2 57% volt a reagáló s ezt a számot csak egy ízben 1900-ban tudták lejjebb nyomni, midőn a növendékből 1 27% reagált. Én a vizsgálataimnál a mesterséges felnevelést, illetve a tej pasztörizálását nem alkalmazom s az eredmények rendszerint vannak olyan jók, sőt jobbak, mint pl. a béklyei uradalomban láttuk.

A tuberkulin-ajtásokat s ennek alapján a védekezést magam is bevezettem néhány gazdaságba s annak nagyon is életrevaló voltáról ép a gyakorlatban volt alkalmam meggyőződni. Az eredmény a szerint, a mint az övrendszabályokat többé vagy kevésbé pontosan vitték keresztül, szintén jobb vagy kevésbé jó volt. Ez alkalommal egy kisebb, egy közép s egy nagyobb gazdaság adatairól kívánok csak megemlekezni.

Bauer Ottó ur tormási birtokán 1898. elején végeztem az első ojtásokat s az óta $\frac{3}{4}$ évenként rendszeresen átvizgáltam az állományt, s az eredmény az, hogy 1901. január óta már nincs tuberkulinra reagáló állat a tehénállományban. Pedig nem csináltunk semmi gazdaságfelforgató intézkedést, hanem a tuberkulin-vizsgálat alapján történt az állatok elkülönítése, s a helyiségeket meszeléssel és mézvízzel való felöntéssel gyakrabban fertőtlenítettük. A borjukat reagáló anyjuknál szoptattuk mindaddig míg elegendő dajkatehenünk nem lett. A védekezés eredményét különben az alábbi számok igazolhatják leginkább:

	Beojtatott d a r a b	Reagált	%
1.	71	31	43 67
2.	59	6	10 17
3.	50	3	6 0
4.	56	1	1 79
5.	67	—	—
6.	64	—	—
7.	63	—	—

Ugyaníly módon védekeztünk a t-i uradalomban, csupán azzal a különbséggel, hogy a tuberkulin-vizsgálatokat, melyeket 1899-ben kezdttem itt, félévénként végeztem. Az eredményt, amelynek elérése pedig éppen semmi különös nehézséget nem okozott a gazdaságnak, az alábbi számok tüntetik fel:

	Beojtatott d a r a b	Reagált %
1. számos marha	168	107 65 0
növendék	79	15 18 9
összesen	247	122 49 5
2. számos marha	59	12 20 0
növendék	79	3 3 8
összesen	138	15 10 8
3. számos marha	120	3 2 5
növendék	102	1 0 9
összesen	222	4 1 8
64 új vásárolt bonyhádi tehénből nem reagált egy sem.		
4. számos marha	112	9 8 0
növendék	136	9 6 6
összesen	248	18 7 2
10 db újon vásárolt bonyhádi tehénből reagált 1 db.		
5. számos marha	135	2 1 4
növendék	103	7 6 8
összesen	232	9 3 7
6. számos marha	131	3 2 29
növendék	141	3 2 12
összesen	272	6 2 20
7. számos marha	140	—
növendék	126	—
összesen	266	—

A 3. vizsgálat kedvező eredményétől tekintve, a mely részben a számos jószágnál látszólagos, miután szerencsés új vásárlás történt s ez nyomja le a 0/0-ot, egész az 5-ik ojtásig, nem igen kielégítő az eredmények, a mi a helyiségek havonkénti meszelését és az elkülönítés pontosabb keresztülvitelét vonta maga után, továbbá még, hogy az 5-ik ojtás után többé a reagáló szülők ivadékait nem reagálókhoz adtuk dajkaságba.

Ezen pontosabb eljárás következménye a 6-ik és különösen a 7-ik ojtás igen kedvező eredménye.

A magam gyakorlatából csak még egy nagyobb uradalom adatait kívánom közölni, a hol a tuberkulinozásnak s az ennek alapján meginduló védekezésnek már legfőbb ideje elérkezett, minthogy a gümőkórokozta károk miatt a tehénállománynak évenként körülbelül $\frac{1}{3}$ -át kellett selejtezni s ugyszólván elvesztetni, de növelte még a kárt, hogy a növendékek nem tudták állományukat kellőleg pótolni s folyton új vásárlásokra szorultak, különösen ősszel, midőn évenként nagyobb tehénbevásárlásokat kellett tenniük, hogy az uradalom tejszállítási kötelezettségének eleget tehesen. Ezek az új vásárlások pedig a fejesi átlagokat éppen nem valami kedvezően befolyásolták.

Nehézzé tette a védekezést, hogy csaknem az egész tehénállomány reagálónak bizonyult s a növendékből is több mint fele volt az. A néhány nem reagáló tehént dajkálásra használtuk fel, ami bizony a folytonos dajkálás mellett megviselte őket. Az 1. vizsgálatot 1899. tavaszán végeztem s azóta félévénként végzem. Az eredmény az alábbiakból kiviláglik.

	Megvizsgáltott d a r a b	Reagált %
1. számos marha	442	398 90 0
növendék	225	125 51 1
összesen	667	522 78 2
2. számos marha	61	22 36 0
növendék	137	31 22 6
összesen	198	51 26 8

3. számos marha	95	2	2 1
növendék	172	14	8 1
összesen	267	16	6 0
4. számos marha	103	4	3 9
növendék	191	12	6 3
összesen	294	16	5 4
5. számos marha	123	4	3 2
növendék	225	3	1 3
összesen	348	7	2 0
6. számos marha	144	16	11 1
növendék	264	6	2 3
összesen	408	22	5 4
7. számos marha	167	7	4 9
növendék	283	2	0 7
összesen	450	9	2 0
8. számos marha	232	9	3 8
növendék	277	9	3 2
összesen	509	18	3 5

Ezen eredményekről az uradalom felügyelője a napokban így ír hozzám:

„Mi a tuberkulinozás eredményével eddig meg vagyunk elégedve, előnye nálunk eddig főleg abban kulminál, hogy nem kerül annyi állat potom áron az eladáshoz, mint annak előtte. Majd megjön később a Leistungra való tenyésztés óriás haszna is.“

Monostori tanár elvből ellensége mindenféle ojtásnak, de ha egyszer akár ő, akár bárki más meg akar győződni arról, hogy a tuberkulinozással járó védekezés *mily egyszerűen*, simán, a gazdaság minden nagyobb megrázkód-tatása nélkül s mégis *eredményesen* vihető keresztül, akkor én ennek demonstrálására akár a fentemlített gazdaságokban, akár valamely más gazdaságban mindig készséggel vállalkozom.

Ujhelyi Imre.

GAZDASÁGI IPAR.

Rovatvezető: Zalka Zsigmond.

A tőzegkorpáról. *)

Ha a tőzegalom gyártására szolgáló kellőképpen kiszáritott tőzegtéglákat a tőzeggazgató gépben szétszaggatják, a tulajdonképpeni tőzegalmon kívül porfinomságu anyagot is — u. n. tőzegkorpát — kapnak. Ha a tőzegalom nagymennyiségű korpát tartalmazna, ez annak használati értékét csökkentené, s pedig annál nagyobb mérvben, minél szárazabb az alom. E finom részecskék nagy hajlandóságot mutatnak az elporzásra, bepiszkítják az állatokat, behatolnak a légzőszervekbe, izgatják a nyákhártyákat és szembetegségeket is okozhatnak. Ez okból a tulajdonképpeni tőzegalomból ki kell szitálni ezen finom port, mely *tőz-gkorpa* elnevezés alatt kerül a kereskedelembe. Egyes gyárosok elmulasztják a kész tőzegalom kiszitáltatását, ami az esetben lehetséges, mikor kitűnő minőségű az alom, amikor az főképpen tőzgomahából áll, mely jóval kevesebb korpát szolgáltat, mint a silányabb minőségű tőzegalom félesége, pl. mint a fütőzegalom. Nedves tőzegalomban a nagyobb korpataralom kevésbé hátrányos, mint a szárazban. Egyrésztől ez, másrésztől, hogy aránylag csekély a tőzegkorpakereslet, okai annak, hogy a gyárosok a korpa kiostaltatását elmulasztják, bár különben ez nagyon kívánatos volna.

A tőzegalom és az ennek segítségével előállított istállótrágya kitűnő tulajdonságait nem méltányolják minálunk érdemük szerint eléggé. Habár az utóbbi években a tőzegalom élenkebb keresletnek örvendett. Még kevésbé

*) Mittheilung der Abtheilung für Moorkultur und Torferwerthung an der K. K. Landwirtschaftlich chemischen Vnrsuchstation in Wien. Von Dr. Wilhelm Bersch. Österreichisches Landwirtschaftliches Wochenblatt 1902. évfolyam 45. szám, 355—356. oldal.

ismerik azonban a tőzegkorpa kitűnő tulajdonságait, melynél hivatottabb anyagot nem ismerünk az árnyékszék tartalmának az egészségtan követelményeinek megfelelő ártalmatlanná tételére.

A tőzegkorpa még fokozottabb mérvben mutatja a tőzegalom kitűnő tulajdonságait. Jelentékeny mennyiségű folyadékot képes megkötni, abszorbeálja az ammoniákat, leköti az undorító szagu bomlási termékeket és csökkenti az alacsonyabb rendű szervesanyagok fejlődését. Ezen tulajdonságai miatt kifolyólag kitűnően felhasználható az árnyékszék tartalmának behintésére, miáltal nemcsak a kisebb községek egészségügyi állapotainak a megjavításánál érdemi meg a legmesszebbmenő alkalmazást, hanem hivatva van kisebb-nagyobb telepek bizonyos helyein uralkodó rettenetes állapotokat megváltoztatni.

Amint azt különböző példák mutatják — pl. Svédország — még nagyobb városokban is helyén volna a tőzegkorpa említett alkalmazása, habár az teljesen felforgatná és megváltoztatná a lakosság ürülékének elhordatására és ártalmatlanná tételére ezideig használt rendszereket. Azonban különösebb ok nélkül egyetlen egy város sem határozta el magát a meglévő rendszer megváltoztatására, habár amint azt a csörgedeztető rendszernél tudjuk, jelentékeny mennyiségű értékes növényi tápanyagok mennek veszendőbe.

Másként áll azonban a dolog kisebb városokban és községekben, ahol általánosságban jelenleg az ürülékek összegyűjtésének legrossz-

nem csekély nitrogénvesztéséget. Végre még arra utalhatunk, hogy a tőzegkorpa magában is — nemcsak hogy trágyaértékkel bír — foszforsavon és kálin kívül, származása szerint körülbelül 0.6—2% nitrogént tartalmaz — hanem nagymértékben javítja a talaj fizikai tulajdonságait is, mely tulajdonsága közös a tőzegalom istállótrágyáival.

A tőzegkorpás árnyékszéktrágya nitrogén-, káli- és foszforsavtartalma függ egyrészt a korpával összekevert ürülék mennyiségétől, másrészt annak minőségétől, mely megint az emberek életmódjával és a táplálék minőségével áll szoros összefüggésben. Állandó számok tehát a tőzegkorpás ürülék összetételéről nem közölhetők, de felemlíthetjük, hogy *Fleischer* 9 elemzési átlaga gyanánt 1000 s. rész ilyen: trágyában 6.64 s. r. össznitrogént

2.85 " " káliát

3.05 " " foszforsavat talált,

amikor is az egyes esetekben a nitrogéntartalom 3.6—10.9 s. r. között, a káliumtartalom 1.7—4 s. r., a foszforsavtartalom 0.8—5.1 között ingadozott.

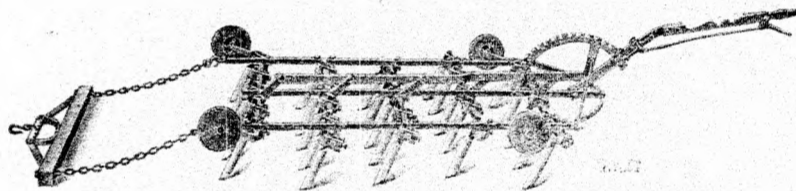
A tőzegkorpamennyiség, mely elegendő az ürülékeket majdnem száraz, könnyen lapátolható tömeggé átváltoztatni, aránylag csekély. *Fürst* erre a célra napokint és személyenkint 150 grammot számít, amely alkalommal a korpa felszívóképességét legalább 1000%-osnak veszi, vagyis 100 s. rész tőzegkorpának legalább is 1000 s. rész folyadékot kell felszívnia.

Habár 150 gramm korpamennyiség talán kissé szűken is van számítva s ez esetben több

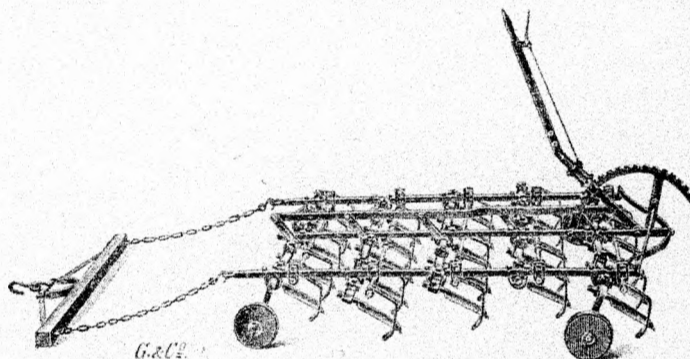
gépkiállításon. S ezen újdonságok különösen a magyar gazdának ajánlhatók, annyiival is inkább, mert réteink általában nagyon el vannak hanyagolva. Karbantartásukra alig történik valami, pedig azok jó termőerőben való fenntartása, sőt feljavítása is egyszerű és olcsó eszközökkel, aránylag kevés munkával és biztos eredménnyel kivihető.

Az általánosan „rébtorona“ elnevezés alatt ismert eszközök, bárminő jók és hasznosak legyenek is azok, a réteink csak legfelsőbb talajrétegeit művelvén meg, nem végeznek tökéletes munkát. Különösen a sűrű gyepnövességgel borított vagy erősebben elmosódott és elhanyagolt réteknél az u. n. rébtoronák nem képesek mélyebben behatolni a talajba s azt a meleg és levegő hatásának jobban kitárni.

Mellékelt 189. ábrán látható a rétek mélyebb felhasogatására vagy megművelésére szerkesztett eszköz. Ez általában hasonlít a közönséges mezei keretű boronához, fogai a keret keresztgerendáihoz kengyeles csavarral vannak felerősítve. Maguk a fogak kissé előrehajló erős kések. A fogakat tartó keresztgerendák egy közös emeltyű segítségével elfordíthatók s így azok a munkairány felé különböző hajlásszög alatt állíthatók be. Ezzel egyúttal a munkamélység is szabályozható 3—15 cm.-ig. A keret szállításkor négy kis görgő keréken nyugszik. Az eszköz, mint a 190. ábra mutatja, felszerelhető önműködő tisztító szerkezettel is. Ez a kések mögé szerelt görbe kaparó vasakból áll s úgy működik, hogy az emeltyű meghúzásával a kések előre vagy hátrafelé hajolva, róluk a

189. ábra. Réthasogató munkára beállítva.

190. ábra. Tisztító-szerkezettel ellátott réthasogató szállításra állítva.

szabb rendszere, a pöczegödörrendszer divik, melylyel megfertőzik a talajt s melynél legfeljebb a pöczegödör rendszeres kiürítéséről tudnak gondoskodni. Ilyen helyeken a tőzegkorpa a szilárd és hig ürülékek megkötésére könnyen volna bevezethető. Még inkább lehetséges volna az kisebb-nagyobb gazdaságokban, hol a kiadások az ezáltal elért előnyökkel fordított arányban állának.

A tőzegkorpát árnyékszékben úgy kell alkalmazni, hogy az ürülék a korpával keverődhessen. Ezt azért érjük el, hogy minden használat után tőzegkorpát szórunk az árnyékszékbe: ajánlatosabbak azonban különböző czégek által készített tőzegszóró-árnyékszék, melyek a korpát önműködőleg hintik reá az ürülékre. Ezek rendszerint rugós ülődeszkával vannak ellátva, melyeket a test súlya leszorít és ha már többé megterhelve nincsenek, a tőzegszóró-készüléket ki-kicsapja.

A tőzegszóró-árnyékszék rendszeres működésének feltétele, hogy a korpa kellő finomságú s elegendő szárazságú legyen.

A tőzegkorpával összekevert ürülék teljesen elveszíti kellemetlen tulajdonságait. A tőzegkorpás árnyékszéktrágya meglehetősen egyenletes szagtalan, feketeszínű tömeget képez, melynek eredete fel sem ismerhető és bármikor, anélkül, hogy a szomszédságnak alkalmatlanságot okozna, kihordható s trágyául kitűnően felhasználható. Trágyaértéke hasonlíthatatlanul nagyobb, mint a közönséges árnyékszék tartalma, mert attól egészen eltekintve, hogy a vízöblítés és ezzel kapcsolatban az ürülékek felhígulása eszik, a tőzegkorpa ammoniák lekötőképességénél fogva, megátolja a különben elkerülhetetlen, éppen

kell belőle, ha ennek felszívóképessége kisebb, még akkor is csekély ezen mennyiség, ha egyrészt tekintetbe vesszük mindazon előnyöket, melyek karöltve járnak a tőzegkorpa alkalmazásával s másrészt meggondoljuk, hogy az árnyékszék gondos kiöblítésére és tisztántartására személyenként és naponként jóval jelentékenyebb — mint 150 gm. — vízmennyiség szükséges.

A tőzegkorpa használatának leglényesebb előnye — helyette az istállóban használt tőzegalmot is használhatjuk — abban rejlik, hogy segítségével az ürüléket nemcsak a legkönnyebb és legegyszerűbb módon tehetjük ártalmatlanná, hanem megátoljuk, hogy az abban foglalt növényi tápanyagok veszendőbe menjenek. A kiscgazdára nézve nemcsak azon előny hármlik, hogy tiszta szagtalan árnyékszék fölött rendelkezik, hanem mellesleg jelentékeny mennyiségű és kitűnő minőségű trágyát kap, mely kerti művelésnél kitűnő szolgáltatókat tehet s amelyeket nem kénytelen, mint a pöczegödör folyékony tartalmát, azonnal szántóföldre hordatni. *Dr. Windisch Rikárd.*

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: ifj. Sporzon Pál.

Gépújdonságok a pozsonyi mezőgazdasági kiállításon.

IV.

Új réthasogató (Scarificator).

A rétművelő eszközök terén is több érdekes és hasznos újdonság volt látható a pozsonyi

hozzátapadt föld és gyeprészeket a kaparóvasak lekaparják. Rendes körülmények közt nincs szükség ezen tisztító szerkezetre, mert az éles, sima késekre úgy sem igen tapadhat rá a föld vagy feltépett gyep. Esetleg ha sok a gyökér s az eltömné az eszközt, az az emeltyűvel egy nyomásra kiemelhető a földből és könnyű szerrel kitisztítható.

Rendes körülmények közt nem szükséges 8 cm.-nél mélyebben dolgozni, ha azonban a rét nagyon el van mohosodva és hanyagolva, minden második kést kivéve a gép 12—15 cm. mélyre ereszhető.

Ha a réten sok, a zombék, hangyaboly és vakondtúrás, mielőtt arra ezen hasogatóval rá mennénk, azt előbb boronával meg kell jártni. Épp így ajánlatos e gép-után is valamely lassan és jól járó boronával egyszer behuzatni a feltépett rétfelületet. Erre a célra már kitűnően megfelelnek az új láncos rébtoronák. Ezekből is érdekes és szép gyűjtemény volt látható.

Kiállította Propper Samu gépraktára (Budapest, V. Váczi-körút 52.)

ifj. Sporzon Pál.

BAROMFITENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

A tojás- és hustermelésről.

Azt mondják, hogy faluhelyen a magyar tyúk tenyésztése jobban fizeti ki magát a nemes baromfinál, amelynek teste sokkal nagyobb ugyan, nagyobb de kevesebb tojást tojik, de ezzel szemben azután sok takarmányt igényel

s aratás után tót. Ha pedig kodnak a gazd a langján, a p maradunk csak hustermelés rül? Tojásra j

Ilyen kér számtalanszor választ hallot ha csekélysege azon tapasztal országban való

Németor tárgyalják a k mégis csak hogy a két alkalmazott ol termelésre ha faveroll-, mech fajták közt leg fajták egymá ivadék, mely teste nagy és

Az ilyen keresni s csak a közönséges sebb, de nagy

Arra a tojás- vagy a kező:

A huster tojástermelésn gyobb városok rább és akkor jásnak nincsen a tojás, a hus

Hol ter hus? Tojást helyek igen m számára huster gazdasági pia említett helyek

A tojást gyar tyúk is, a langján, magyar tyúk mert nagyobb eladjuk vagy többet ér a ké keresztesített iv rülne a mag kerül valamive ték, amit a fizet meg.

Mondjuk tyukivadék a 68 grammot, 80 gr. A mag de átlag csak 5 kg. 50 gr., kilóra meg 1 téke, átlag 5 lagban véve 8 de mégis figye

Ez az ér kesítést tüntet nagy tömegröl czéljánál a na bözetet, az ap tojás közt.

A nagyo lévén, a kisebb szól ez is.

A hus-nyészanyagot czélszerűbb e van, arra n frissítéssel h gyors hizékon

Eljön a hogy a tyúk, árba fogják marhahust, n rá fogja kénye

s aratás után is az ajtóban lesi a teli szakajtót. Ha pedig ez így van, akkor mért kapaszkodnak a gazdák a külföldi fajták után, minők a langrán, a plimut és az orpington. Mert nem maradunk csapán a tojástermelés mellett, ha a hustermelés — a nagy fajtákkal — sokba kerül? Tojásra jó a magyar tyúk is.

Ilyen kérdésekkel találkozunk az életben számtalanszor s ezekre a kérdésekre sok-sok választ hallottunk már. Nem lesz érdektelen, ha csekélységem is hozzájárul e kérdésekhez azon tapasztalatok alapján, melyeket Németországban való utazásomkor tettem.

Németországban e kérdéseket állandóan tárgyalják a klubokban és a szakajtóban, de mégis csak arra a megállapodásra jutottak, hogy a két szélsőség közt, a tojástermelésre alkalmazott olasz és minorka fajták és a hustermelésre használt langrán, plimut, viandott, faveroll-, mechelner-, dorking-, laflés- és bráma-fajták közt legjobb az arany középut, az ezen fajták egymásközi keresztezéséből származó *ivadék*, mely nagy, szép és sok tojást tojik, teste nagy és hizékonyasága elismerésre méltó.

Az ilyen ivadék szeret barangolva eledelt keresni s csak kevés szemmel is jól beéri, azaz a közönséges falusi tyuknál nem sokkal kényesebb, de nagyon sokkal értékesebb.

Arra a kérdésre, mi jövedelmezőbb, a tojás- vagy a hustermelés, a felelet a következő:

A hustermelés mindig jövedelmezőbb a tojástermelésnél, mert a hus — különösen nagyobb városokban és fürdőhelyekben — hamarabb és akkor is jól értékesíthető, mikor a tojásnak nincsen ára. Akkor pedig, mikor kevés a tojás, a húst is igen jó áron keresik.

Hol termelendő tehát a tojás és hol a hus? Tojást oly helyen kell termelni, amely helyek igen messze esnek a fogyasztó piacok számára hustgyűjtő központoktól, vagy belfogyasztási piacoktól, ellenben hus ezen most említett helyek közelében termelendő.

A tojástermelésre jó a közönséges magyar tyúk is, de ne gondoljuk, hogy a félvér, a langrán, plimut vagy más nagyfajta és a magyar tyúk ivadéka nem jobb. Jobb azért, mert nagyobb és *barna*-héjú tojást tojik s ha eladjuk vagy elfogyasztjuk, legalább felszer többet ér a kistestű magyar fajtánál. Hogy a keresztezett ivadék takarmányozása többbe kerülne a magyarénál, lehetséges, hogy többbe kerül valamivel, de sokkal nagyobb az az érték, amit a termelt tojás- és hustöbblettel fizet meg.

Mondjuk, hogy egy langrán-magyar fajta tyúkivadék a második évében 100 tojást tojik 68 grammot, ennek a 100 tojásnak súlya 6 kg. 80 gr. A magyar tyúk tojik szintén 100 tojást, de átlag csak 55 grammot tojást, tehát ez 5 kg. 50 gr., a különbözet 1 kg. 30 gr. Egy kilóra megy 16—18 tojás, a különbözethez értéke, átlag 5 fillérrel számítva s 17 tojást átlagban véve 85 fillér, ami minimális számítás, de mégis figyelemre méltó.

Ez az érték azonban csak az ottani értékesítést tünteti fel, de sokkal nagyobb az, ha nagy tömegről van szó és az értékesítés végcéljánál a nagy piacokra vesszük a különbözethez, az apró fehér és a nagy sárga-barna tojás közt.

A nagyobb test húsulysa is értékesebb lévén, a kisebbtestű baromfiak tenyésztése ellen szól ez is.

A hus- és tojástermelésre alkalmas tenyészanyagot kiválasztás után a legjobb, a legcélszerűbb előállítani s ha ily kiváló fajtánk van, arra nagyon vigyázni s okszerű vérfelfrissítéssel hovatovább bő tojóképességét és gyors hizékonyaságát elősegíteni.

Eljön az az idő a külföldön hamarosan, hogy a tyúk, illetve baromfiust különként olyan árba fogják vásárolni, mint a II-od osztályu marhahúst, mert erre különösen a németeket rá fogja kényszeríteni a magas beviteli vám, de

meg az a tudat is, hogy a baromfi hús értékesebb és táplálóbb a marhahusnál.

Hallgassuk meg az intő szót s vagy a helyes kiválasztás által neveljük a magyar tyúkok testsúlyát vagy pedig keresztezzük azokat célirányosan és következetesen.

Bálintffy József.

LEVÉLSZEKRENY.

Kérdések.

676. kérdés. Kérem tudatni, mennyit ér meg számokban kifejezve a melasszé, ha: a korpá 7, tengeri 12, árpa 11 koronába kerül takarmányozási szempontból? W. A.

677. kérdés. Kérem tudomásomra hozni, hogy a magnak elcsépeelt herepolyvát mire lehet legjobban felhasználni, etetni? hizóökröknek a répa közé jó-e ezt keverni? avagy lovoknak meglocsolva lehet-e adni? máskor juhoknak szoktam adni kosarankint hóra elterítve és onnan megették, de a mostani polyva jobbnak látszik mint máskor, mert ez többnyire szűzheréből van és a here nem is volt jó beérve.

G. M.

678. kérdés. A télen néhány ökröt akarok hizlalni. 5 drb idősebb mustra fehér jármosökör, 10 drb négy éves vásárolt tarka-ökör. Rendelkezésemre áll takarmányrépa, zabos-bükkönyészéna jóminőségű, kórépolyva (zab és buza), tengeri és takarmányborsó-dara. Mennyit kell ezekből etetni 1000 kg. élősulyra, figyelembe véve a möckerni kísérleteket.

K. J.

679. kérdés. A 645. sz. kérdésre azt olvasom, hogy a borjunak nem cukorra, hanem fehérjére van szüksége. Tengerit természetesen minél többet ezélszerű a borjakkal etetni stb. Ezeket olvasva, bátor vagyok kérdezni, hogy a tengeri valóban oly proteindus takarmány-e, mi az ismeretes elemzési táblázatokból ki nem tűnik, hogy mint ilyen a növedékmarha felnevelésénél is ezirányban számbavehető s ha igen, minek tulajdonítható ezen kedvező hatása? Eddig és újabban a tengerit, mint hizlalo és mint nevelőtakarmányt ismertük felfogásunk szerint az újabb theoria is ilyen hivatásra predestinálta azt. Félreértések kikerülése végett még megjegyzem, hogy a tápegységek árát figyelembe nem vehettem, mivel a fenti feleletben a tengeriről, mint „drága takarmányról” van szó, tehát itt a takarmány abszolút értéke iránt óhajtanék tisztába jönni, tekintet nélkül ennek olcsó vagy drága voltára. Sz. J.

680. kérdés. 1. Eddig úgy a hizómarháknak, mint a fejősteheneknek darabja naponta kétszeri etetésre 50—60 liter krumplicsész-mosléket, misling-szeccskát, töreket és szénát kapott oly módon, hogy a jászolba tett misling-szeccskát és töreket a burgonyaszesz-moslékkal leöntöttem, míg a szénát ezután adattam oda. Ezenkívül kap darabja naponta egyszer 1 kg. tengeri és 2 kg. árpa és ocudarát. Minthogy azonban, mint fentebb érintettem, melasszét is akarunk etetni, kérem sziveskedjék a „Köztelek”-ben engem arról értesíteni, hogy az említett takarmányhoz mily mennyiségű burgonya-mosléket és melasszét adhatok.

2. Több gazdatársam utján úgy értesültem, hogy a hasas tehének a melasszétól elvetélnék. Mennyiben felel ez meg a valóságnak? Ha ezen állítás téves, mily mennyiségben adható a hasas tehéneknek krumplicsész-moslék és melassze?

3. 2—4 éves borjúnak vízzel feloldva mennyi melasszét lehet adni?

4. A tej szaporítására és annak sűrűsítésére nézve van-e a melasszének valami hatása?

5. A sörét és fejősteheneket hetenként egyszeri sózásra darabonként 10 deka denaturált (vörös) sóval sózatom. Van-e valami befolyással ez a tej mennyiségére és minőségére?

R. M.

Feleletek.

Kárpótlás lóhere és luczernáért. (II. felelet a 671. sz. kérdésre.) Lapunk múlt szombati számában ily cím alatt a 671. sz. kérdésre oly válasz jelent meg, amelynek jogi részével egyet nem érthetek.

Arról van szó, hogy valaki a birói zárgondnokkal egy év tartamára kötött haszonbéri szerződése értelmében jogositva van a kalászosokkal bevetett és learatott területeket szept. 6-án, a kukoriczával beültetett területeket azonban nov. hó 1-én átvenni és azok mivélését megkezdeni. A birtokon azonban ezenkívül egy 12 holdas lóheretábla is volt, amelyet az előbbeni bérlő hagyott ott. Állítólag ezen előbbeni bérlő tartozott volna a lóherét szept. 1-ig lekaszálni, e helyett ő azonban azt magnak hagyta meg.

Az új bérlő azon nézetből indul ki, hogy a maglóhere, mivel szept. 1-éig a volt bérlő azt le nem kaszáltatta, most már őt illeti s mivel a volt bérlő a herét utóbb lekaszáltatta és elszállította, kártérítést akar tőle követelni és pedig nemcsak annak a fejében, hogy őt a lóhere otthagya a földnek rendes megmunkálásában megakadályozta, hanem kártérítést akar követelni az elszállított mag és takarmány fejében, mint amely nézete szerint ugyancsak őt illette volna.

Ugyanígy járt az új haszonbérő egy 8 holdas luczernással is, a melyet szept. 6. után a régi bérlő szintén lekaszáltatott és a luczernát elszállította.

A kérdésre adott válasz szerint az új bérlő jogosan indíthat a volt bérlő ellen keresetet, csupán a zárgondnokság utján kell igazoltnia azt, hogy neki a lóhere és luczernaterméshez jogos igénye volt és a válasznak ez a része az, amelyet megjegyzés nélkül nem hagyhatók.

Az új bérlőnek u. i. se a lóhere, se a luczerna terméséhez jogos igénye nem lehetett, mert a szerződés szerint a kalászosokkal bevetett és learatott területek neki szept. 6-án mivélés végett átadattak ugyan, azonban a szerződés a takarmányosokra nézve intézkedést nem tartalmazott és így azokra nézve az általános jogszabály az irányadó, t. i. az, hogy a volt haszonbérő az azon évi természetű befejeztéig az illető területekkel szabadon rendelkezhetik és a termést, mely az ő munkájának gyümölcse, betakarítani és magának megtartani minden körülmények között jogosult és e közben az új bérlőre, akivel ő semmiféle jogviszonyban nem áll, semmi figyelemmel nem tartozik.

Egészen téves nézet az, hogy a volt bérlő a terméshez való igényét elveszítene azáltal, ha azt bizonyos határidőig le nem takarította. Ilyen mulasztás, ha csakugyan előfordul, ha t. i. a volt bérlő az ő szerződése csakugyan arra kötelezte volna, hogy augusztus végeig mindent letakarítson s ő ezen feltételnek nem felelt volna meg, az ilyen mulasztás mondom legfeljebb kártérítési kötelezettséget állapíthat meg, de a régi bérlő a terméshez való tulajdoni igényétől meg nem foszthatja, az új bérlőre pedig tulajdoni igényt még kevésbé ruházhat.

Az új bérlőnek legfeljebb ahhoz van joga, hogy ha a maglóhere neki a föld megmivélésében csakugyan utjában áll, azt eltávolíttathassa, feltéve, hogy ahhoz az ő szerződése neki világos jogot nyújt, ami a jelen esetben nem történt meg, mert hisz a szerződés a takarmánnyal bevetett területek átvételi napját meg nem határozza és így azok akkor voltak átveendő, illetőleg átadandók, amikor azokon a régi bérlő a természetűt befejezte és a termés betakarította.

Ezek szerint az új bérlő nemcsak a maglóhere és a luczerna fejében, de még azért sem tarthat igényt kárpótlásra, mert az illető táblák megmivélésében akadályozva volt.

Hisz ez az akadályozás egészen jogszerű

és a rendes gazdálkodás menetének megfelelő volt.

Ha a régi bérlő csakugyan szerződés ellenére hagyta meg a mag-lóherét, az se jogosítja fel az új bérlőt arra, hogy a régítől kártalanítást követelhesen, mert a régi és az új bérlő között semmiféle jogviszony nem áll fenn, és a régi bérlő az új bérlővel szemben soha semmiféle kötelezettséget nem vállal. Ha tehát kártérítési kötelezettségről egyáltalán szó lehetne, illet az új bérlő a zárgondnoktól s viszont a zárgondnok esetleg a régi bérlőtől követelhetne.

Tertium non datur!

A fentebb kifejtett elvek ezen esetre annál nagyobb bizossággal alkalmazhatók, mert a haszonbérszerződés csak egy évre kötötven, a haszonbérlő csupán arra van jogosítva, hogy a birtokon ezen egy év keretében általa termelt gyümölcsöket haszonélvezhesse.

Sz. F.

Melassze viszonylagos értéke. (Felelet a 676. sz. kérdésre.) A melassze legjobban értékesül akkor, ha lovak, járműökrök s kifejlődött hizókkal etetjük, mert ezek az állatok csekély fehérjeszükséglettel bírva, igen fogékonyak a könnyen emészthető szénhidrátok tápláló hatása iránt. Ezért ha az említett állatokkal etetendő takarmányok viszonylagos értékét, illetve tápegységeik számát állapítjuk meg a 1:2:2:1 értékarányt szoktuk alkalmazni, vagyis a fehérjét s szénhidrátot egyenértékűnek véve, csak a zsírt értékeljük magasabban. Ezen az alapon foglaltatik emészthető tápegység: a melasszéban 58,5, a korpában 60,9, a tengeriben 79,5, az árpában 70,7. De e számokon még változtatnunk kell, mert a felsorolt takarmányok tápegységei nem egészen egyenértékűek, a mennyiben ugyanis a melassze tápegysége hatásosabb a többinél, mely különbség akkora, hogy a melassze tápegysége 22—23%-al tekinthető értékesebbnek, mint a korpá, s 2—3%-al értékesebbnek, mint a tengeri s árpa tápegysége; míg ellenben a korpá tápegysége legkevésbé hatásos lévén, mintegy 20%-al becslendő kevesebbre, mint az árpa s tengeri tápegysége. A tengerinél továbbá azonkívül is még vagy 6%-nyi levonást kell eszközölnünk, mert decemberben több benne a víz, mint az átlagos összetételű tengeriben. H^o tehát a fentebbi tápegységeket úgy számítjuk át, hogy a melasszét változatlanul hagyva, a korpánál 22, a tengerinél 8, s az árpánál 2%-ot levonunk a tápegységekből, akkor foglaltatik értékegység: a melasszéban 58,5, a korpában 47,6, a tengeriben 73,2, az árpában 69,3. Miután pedig a kérdéses gazdaság a korpá q.-ját 7, a tengeri q.-ját 12, s az árpa q.-ját 11 koronáért szerezheti be, a következő koronaértékekhez jutunk:

korpa	tengeri	árpa	melassze
7 00	10 75	10 19	8 60
7 30	12 00	11 36	9 59
7 55	11 61	11 00	9 28

E számokból tehát az tűnik ki, hogy a melassze a 7 koronás korpához viszonyítva 8,60 koronát, a 12 koronás tengerihez viszonyítva 9,59 koronát, s a 11 koronás árpához viszonyítva 9,28 koronát ér; a korpá pedig a tengeri s árpához viszonyítva aránytalanul olcsónak, a tengeri ellenben aránytalanul drágának mutatkozik, a mit kétségtelenül az ideai rossz tengeri-termes okoz. Ezért az említett piaci árak mellett a korpá előnyét érdemel a gabonával s az árpa a tengerivel szemben, a melassze pedig különösen figyelemre méltó akkor, ha a korpánál nem drágább. A korpának s a melasszének különben még azon előnye is van, hogy költséges

előkészítés nélkül is etethetők, míg a gabonát daráltatnunk kell.

Azonban megjegyzendő, hogy eddigi számításunknak csak a csekély fehérjeszükséglettel bíró állatok számára vásárolandó takarmányoknál van alapja, míg ellenben ha fejős tehének s idősebb növendékállatok számára vásároljuk azt, akkor számításunk annyiban szenved változást, hogy az utóbb említett állatoknál jobban érvényesülvén a fehérje, a korpá értéke közelebb jut a gabona értékéhez, s ugyanakkor a korpá a melasszét is felülmúlja értékben. Ugyanis a nagy fehérjeszükséglettel bíró állatokkal etetett takarmányban a fehérjét és zsírt 3-szor annyira szokás becsülni, mint a szénhidrátot, minél fogva az itt szereplő takarmányoknál a következő korrigált értékegységekhez jutunk: melassze 58,5, korpá 66,4, tengeri 92,0, árpa 86,4. Ezen az alapon pedig a következő koronaértékekhez számítjuk ki:

korpa	tengeri	árpa	melassze
7 00	9 69	9 10	6 16
8 66	12 00	11 26	7 63
8 45	11 71	11 00	7 44

Tehát ezen számítás is aránytalanul olcsónak mutatja a korpát, mert az általános összetételű buzakorpa nem 7, hanem 8,66 koronát ér a decemberi 12 koronás tengerihez és 8,45 koronát a 11 koronás árpához képest; a melasszéről pedig azt látjuk, hogy a fejőstehenek s növendékállatok táplálásánál nem képes a korpával versenyezni, míg ellenben a lovak, járműökrök s kifejlődött hizóállatoknál megveri a korpát. Mi kissé részletesebben fejtegettük e dolgokat, részint mert meg akartuk mutatni, hogy a takarmány pénzértéke nemcsak táptartalmától, de attól is függ, hogy minő állattal etetjük azt, részint pedig, mert alkalmas akartunk adni arra, hogy mások is megismételhessék és saját piaci árakhoz idomíthassák számításukat. Azoknak pedig, kik számításukat felül óhajtják vizsgálni, eláruljuk, hogy a takarmányok átlagos összetételére vonatkozó adatainkat a „Köztelek Zsebnaptár”-ból merítettük.

Cselkó.

Herepolyva etetése. (Felelet a 677. sz. kérdésre.) A herepolyva a legjobb szalastakarmányok egyike s csak az a hibája, hogy rendszerint sok port szokott tartalmazni, mi miatt répához keverve vagy megnedvesítve czélszerű etetni, mert máskülönbén sok port lehelnek be az állatok. Egyébként pedig minden állattal etethetjük azt, ép úgy, mint hereszénát is, melyet a polyva igen megközelít táptartalmában. Hogy az egyes esetekben hizóökrök, lovak vagy más állatoknak adják-e, azt nem mi, hanem maga a gazda ítélheti meg legjobban, mert csak az tudja, hogy mennyi s minő más szalastakarmánya is van s hogy miképp ossza el azokat különféle állattal között. A hizókkal való etetését gyakran indokolja az, hogy miután azoknak sok répát szoktunk adni, melyet pedig szecsakával keverve kell etetni, a szecsakázás elmaradhat, ha polyvánk van, mert utóbbi pótolhatja a szecsakát.

Cselkó.

Marhahizálás. (Felelet a 678. sz. kérdésre.) A 4-éves vöröstarka ökrök pl. a következő takarmánnyal hizlalhatók. Ugyanis 1000 kg. élősulyra etetünk eleintén s naponta 60 kg. takarmányrépát, 13 kg. zabos borsót s bükköny-szénát, 6 kg. polyvát, 2,5 kg. tengeridarát s 2 kg. borsódat. Ebben foglaltatik 269 kg. szárazanyag, 2,23 kg. fehérje, 0,35 kg. zsír és 15,11 kg. szénhidrát, vagyis összesen 17,72 kg. emészthető szervesanyag, melyből 7,7 kg. a szalásban. Az emészthetlen ballaszt 9,2 kg.

Később azonban fokozatosan 1—2 kg. tengeridarával többet fogunk etetni s ugyanakkor kevesebb szénát adunk a hizóknak, míg ellenben a polyvát folyton változatlanul hagyjuk, mert a répát $\frac{1}{10}$ -annyi sulyu szalastakarmánnyal tanácsos keverni, a mire pedig a polyva nagyon alkalmas. Hasonlóan hizlalhatjuk a fehér mustaökröket is, de talán azzal az eltéréssel, hogy azokkal csak 1 kg. borsót, de 8 kg. polyvát etetve, később is mindig több szalason s kevesebb darán tartjuk őket. Kár volt velünk nem közölni, hogy takarmánykészlete folytan mennyi répát, szénát, borsót stb. számlhat a hizókra, mert mi többféleképp variálhatjuk az itt szereplő takarmányok mennyiségét úgy, hogy végeredménykép mindig a mőkerni tapasztalatokkal megegyező adagolásokat nyerjünk. Ezért mostani számításunkat némileg problematikussá is teszi az, hogy nem tudjuk, vajjon képes-e annyi répát vagy szénát, borsót stb. etetni, mint ahogy ajánljuk.

Cselkó István.

Tengeri mint borjutakarmány. (Felelet a 679. sz. kérdésre.) A növendékállatok számára a tengerinél kétségtelenül jobb gabonaféléink is vannak, de tengerit is bátran etethetünk velük, sőt pl. csikókkal, melyek pedig a legnagyobb igényű növendékállataink, ugyszólván hiba volna tengerit nem etetni akkor, midőn lovaink nem zabot, hanem tengerit kapnak abrak gyanánt, mert a lovat már csikó korában czélszerű tengerire szoktatni. Már most ha a tengeri nem árt a csikónak, akkor természetesen a borjunak sem árt, különösen ha gondoskodunk arról, hogy a borju eleget mozogjon a szabadban, mert kellő mozgás mellett bizonyára jobban hat a borjura a tengeri, mint ha zabot etetve, folyton istállón tartjuk azt. Különbén abban a feleletünkben, melyre kérdező ur most hivatkozik, nem azért mondtuk, hogy tengerit minél többet czélszerű a borjkkal etetni, mintha a tengerit tartanánk a legjobb borjutakarmánynak, hanem csupán csak azért, mert a megfelelő kérdés egyedül a tengerit említi, mint meglévő abrakféléit, mi pedig a lehetőségig alkalmazkodunk az adott takarmányviszonyokhoz. Végül pedig még csak annyit, hogy gazdáink nem idegenkednek a borjkkal korpát etetni, s azt jól is teszik; de ha a tengerhez hasonlítjuk a korpát, még is csak be kell vallanunk, hogy a tengeri jobb borjutakarmány, mint a korpá, fölteve, hogy elejét veszük annak, hogy hizlalhasson, a mi részint elegendő mozgás, részint pedig a tengerinek megfelelő alakban való etetése által érhető el (l. a 632-dik feleletet is.)

Cselkó.

Melasszeetetés és fejőstehenek sózása. (Felelet a 680. sz. kérdésre.) A hizómarhával természetesen változó mennyiségű szeszmoslékot lehet etetni, de rendszerint csak annyi marhát czélszerű hizóba állítani, hogy naponta legalább 40 s legfeljebb 60 l. moslék jusson egy-egy állatnak; ha pedig a moslékon hizó marhával melasszét is akarunk etetni, akkor a ganaj szilardsága szabja meg azt, hogy mennyi melasszét adhatunk neki, mert — mint a Köztelek 641-dik feleletében kifejtettük — a melassze fokozza a szeszmoslék hashajtó hatását, minél fogva főleg csak akkor tanácsos a moslék mellett melasszét is etetni, ha aránylag kevés moslékot kapnak az állatok. A mi véleményünk tehát az, ha 50—60 liter moslékot etetünk a marhával naponta, hogy akkor mellőzzük a melasszét, ha pedig nem akarjuk mellőzni, akkor apaszszuk meg a moslékot annyira, hogy a melasszéval együttesen ne fejthessen ki na-

gyobb hashajtó nélkül kapták csak próba, ill. figyelése után nyos melasszelek apasztása hashajtó hatás egyik melassze mint a másik lasszában levő invertcukortól cukornak egyhez is) kötve, laltatik benne neki hashajtó lassze arányla maz. Már most több káli s annál nagyobb érhetővé, ha állatok néha lasszét birnak egészséges ellenezzük a való etetését zóknak kell velük annyi dőkkel, továbbá szín alatt se lasszét, mert s azért még

A 2—3

tehenekkel etelamint a m ségére gyakotünk a „Köz

A sóte

gyakorolt ha deville ur a 1559. lapjain „Zeitung” is i egy 70 napig ben végeztek eleintén 30, 30 grm. sőt azt észlelték, tak a tehene nem hatott amennyiben higabb tejet, tejet választó azt következő ban nem mert utóbbi karmány m Általán azt vonása elei válthatik ak élnek az áll elegendő a is sőt etetni

Gazdaság

Az Ara

László orsz. ülést tartott, osztály több Magyar Mih beadványt in magyarádi h cognacgyár a vál. annak tartja alkalm töke és meg ezeknek hi el áll. A cog síthető és ki képes is leh birja ki, me gyártják a c mintha borb keresni a k uton való el hogy jelölje cognacot; a zeti alapon e

TATAI DARABOS SZÉN TOJÁS BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajo-Szent-Peter, Dorogh, Tokod, Ebszöny. — EBSZÖNYI MÉSZ. MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

gyobb hashajtó hatást, mint midőn melassze nélkül kapták az állatok. Azt azonban tisztán csak próba, illetve az állatok ürülékének megfigyelése után mondhatnánk meg, hogy bizonyos melasszemennyiség mennyire teszi a moslék apasztását szükségessé, mert a melassze hashajtó hatása nagyon változik úgy, hogy az egyik melasszéból 2—3-szor annyit etethetünk, mint a másiktól. E hashajtó hatás nem a melasszében levő kálitól, sem a szabad répa- s invertcukortól, hanem attól származik, hogy a cukornak egy kis része kálihoz (állítólag méshoz is) kötve, mint káli- (s mésh-) cukor foglaltatik benne, s e cukorfélék kölcsönöznek neki hashajtó hatást, dacára, hogy a melassze aránylag kevés káli s méshcukrot tartalmaz. Már most igen természetes, hogy minél több káli s méshcukor van a melasszében, annál nagyobb a hashajtó hatása s ez teszi érthetővé, hogy a melasszéval táplált vemhes állatok néha elvetélnék, máskor meg sok melasszét birnak meg úgy, hogy rendes időben egészséges borjut elljenek. Ezért ha nem is ellenezzük a melasszének vemhes állatokkal való etetését, de azoknál okvetlenül elővigyázóknak kell lennünk s különösen nem szabad velük annyi melasszét etetnünk, mint a meddőkkel, továbbá a vemhes állatokkal semmi szín alatt se etessünk savas kémhatású melasszét, mert az ilyen melassze megromolva, s azért még meddő állatoknak is árthat.

A 2—3 éves növendékmarhával s a fejőstehenekkel etethető melassze mennyiségről, valamint a melasszének a tej mennyi- s minőségére gyakorolt hatásáról már megemlékeztünk a „Köztelek” 609. és 626. sz. feleleteiben.

A sótetetésnek a tej mennyi- s minőségére gyakorolt hatásáról kimerítően értekezik Mandeville ur a „Köztelek” 1900. évf. 1510. és 1559. lapjain. Továbbá az „Illustrirte Landw. Zeitung” is ismertet 1901. évf. 36. számában egy 70 napig tartó kísérletet, melyet Lipcsében végeztek olyformán, hogy 2 ostfries tehén eleintén 30, később 80, azután 120 s végre ismét 30 grm. sót kapott fejenként s naponta. Ekkor azt észlelték, hogy minél több sót fogyasztottak a tehének, annál több vizet ittak, de a só nem hatott a két tehén tejelésére egyenlően, amennyiben ugyanis az egyik tehén több, de higabb tejet, a másik pedig kevesebb, de sűrűbb tejet választott el, ha több sót kapott, amiből azt következteti kísérletező, hogy nagy átlagban nem befolyásolja a só a tejválasztást, mert utóbbi a tőgytől s attól függ, hogy a takarmány mennyire támogatja a tőgyműködést. Általán azt mondhatjuk, hogy a só teljes megvonása eleintén nem árt, de később károsá válhat akkor, ha sószegény takarmánnyal élenek az állatok; ellenben ha a takarmányban elegendő a konyhasó, akkor fölösleges külön is sót etetni.

Cselkő.

Gazdasági egyesületek mozgalmá.

Az Aradmegyei G. E. igazgató-vál. Vásárhelyi László orsz. képviselője alatt december 6-án ülést tartott, mely alkalommal a szőlészeti szakosztály több igen fontos jelentése került sorra. Magyary Mihály az apatelki hegyközség elnöke beadványt intézett az egyesülethez, a ménesmagyarádi hegyvidéken létesítendő pezsgő- és cognacgyár ügyében. Ami a pezsgőgyárat illeti, a vál. annak létesítésére a mai időpontot nem tartja alkalmasnak, mert nagy borkészlet, nagy tőke és megbízható szakember kell hozzá. Mindezeknek hiányában a kezdeményezéstől egyelőre el áll. A cognacgyár kisebb tőkével volna létesíthető és kivált törköly főzessel kapcsolatban életképes is lehetne, csak hogy a mai versenyt nem bírja ki, mert ma általában nágyrészt hideg uton gyártják a cognacot szeszből, ami sokkal olcsóbb, mintha borból főznék. Előbb tehát meg kellene keresni a kormányt, hogy tiltsa el a cognac hideg uton való előállítását, vagy kötelezze a czégeket, hogy jelöljék meg az ilyen módon gyártott cognacot; akkor azután sikerrel lehetne szövetkezeti alapon egy cognacgyárat létesíteni. A ménes-

magyarádi borvidék szőlősgazdái szeptemberi négyülésük határozatait beterveztették a vármegye törvényhatóságához pártolás céljából, az alispán pedig kiadta véleményezésre a gazdasági egyesületnek. Az 1893. XXIII. t.-cz. megfelelő módosítása kívánatos és e tárgyban már intézett is két év előtt febrat az egyesület a kormányhoz. Továbbá elhatározta a szakosztály, hogy szemét és egyéb hulladékok megfelelő módon való gyűjtése és a szőlőbirtokosok javára való értékesítése céljából az utcai szemét stb. értékesítése ügyében megkeresi Arad várost, hogy a gazdasági egyesülettel karöltve törekedjék előnyösen értékesíteni a kárbavesző trágyaanyagokat, s a pozsonyi rendszer létesítése céljából kérje ki Pozsony város utbaigazítását.

A Magyar-Óvári Szarvasmarhatenyésztési Egyesület jelentése az 1901—1902. VI. üzletévi működéséről. A hazánkban működő gazdasági egyesületek között, eredményes és széleskörű tevékenységet fejt ki a Magyar-Óvári Szarvasmarhatenyésztési Egyesület, melynek jelentése most jelent meg Ujhelyi Imre gazd. akad. tanár tollából. A vaskos füzetből megtudjuk, hogy az egyesület tehén- és üszőárverést, tenyészbika-árverést, tenyészbikavásárt, szarvasmarha-díjazást és tejelőversenyeket rendezett, takarmánymagvakatkövetített, továbbá korpát, műtrágyát juttatott a kisgazdáknak, támogatta a sertés- és baromfitenyésztést, szervezte a tejszövetkezeteket és a már létezőket tovább fejlesztette, gazdasági előadásokat tartott és részt vett a pozsonyi orsz. mezőgazdasági kiállításon. A tehén- és üszőárverés járt mindezen tevékenységek közül viszonylag a legkevesebb eredménnyel. Az egyesület özejlja t. i. az volt, hogy jó minőségű állatokat vásárolva össze, ezeket a kisgazdáknak juttassa árverés útján; sajnos azonban, hogy a kisgazdák részéről csak csekély vételkedv mutatkozott s az árverésre került tehének és üszők nagy részét egynehány nagyobb uradalom vásárolta meg. A tenyészbika árverés már sokkal jobban sikerült, mert a községek igyekeznek minél jobb fejőstehenektől származó bikákkal ellátni magukat és így főleg a tejszövetkezettel bíró községekben a kisgazdák lehetőleg csakis a jobb fejősök ivadékait vásárolták. A tenyészbikavásár, mely az árverés után tartatott, díjazással volt egybekötve, pénzdíjat azonban csak kisgazdák nyerhettek, míg nagyobb gazdaságok tulajdonosai csupán elismerő oklevelet kaptak. A díjazáson 10 községből 28 gazda 29 darab bikát mutatott be. Kiadatott összesen 7 díj, 290 korona értékben. A tehén és üsződíjazást az egyesület Szent-Jánoson tartotta, egy-egy hónapra terjedő tejelőversenyyel egybekötve, Gálos, Hegyeshalom és Szent-Miklós községekben. A díjazáson 15 községből 54 darab tehén és 39 darab üszőt vezettek elő. Kiadatott összesen 36 díj, 1000 korona értékben. Az egyesület arra törekszik, hogy a kisgazdákat rászoktassa a próbafejésekre, s hogy ezek az olyan tehéneket, melyek a 2000 l.-t meg nem adják, lehetőleg iparkodjanak jobb fejőstehenek ivadékaival kicserélni. A próbafejések vezetésére a tejszövetkezeti elnökök kérte fel az egyesület s próbafejési lapokat osztott szét. Ezenkívül minden községben 10—10 próbafejési biztost választottak, akik az elnök általi részükre kijelölt tehéneknél a verseny egész tartalma alatt a fejést minden hó 1-én és 15-én este és reggel ellenőrizték, a fejt tejet megmérték s abból reggel és este mintát vettek. A méréshez és próbavételhez szükséges edényeket és ivergeket az egyesület bocsátotta az illetőknek rendelkezésére. A vett mintákat a tejszövetkezetbe vitték, hol a fejés eredményét a verseny-jegyzékbe beírták és a próbákat a versenyjegyzékkel együtt tejszövetkezeti felügyelőhöz. A vizsgálat eredményét a jegyzékbe írva, minden vizsgálat után megküldték a versenyzőknek, úgy, hogy ezek mindig tudhatták, mennyi és milyen zsíros tejet adott tehénük.

Az egyesület évek óta arra törekedett, hogy az egyoldalú szemtermesztés helyett a gazdákat takarmánytermesztésre is szorítsa, miáltal gazdaságukat jövedelmezőbbé tehetik. E törekvést siker is koronázta, mert míg 1898-ban körülbelül 32 kat. holdra adott ki az egyesület takarmányvetőmagot, addig 1902-ben körülbelül 2000 holdra valót közvetített. Ennek köszönhető, hogy a vidék luczernatermesztése állandóan fejlődőben van s hogy a lóherét, a nyulszapukát, a baltaczimet, a bükkönnyt, a mohart, a csalamádét, továbbá a tavaszi és őszi borsót, őszi árpát és biborherét mind nagyobb arányban vetik a vidék kisgazdái.

Különösen nagy népszerűségnek örvend a nyulszapuka, minek oka az, hogy a gazdák nyilatkozatai szerint jobb buza termelt e takarmány-nüvény után, mint a tiszta ugarban. A jobb takarmányozás előmozdítására különösen az idej, igen takarmányszűk esztendőben nagy szükség volt s ezért míg az előző évben 21, addig az idén 34 vagon korpát közvetített az egyesület, tagjai részére. Az egyesület a jövő üzletévre is gondoskodott már korpáról, melyet métermázsánként zsákokkal együtt 9 korona 40 fillért ad tagjainak s az esetre, ha egész vagonnal rendelnek, ugyanez áron vasuti állomásukra bérmentve szállítja azt. Két vagon rétre való műtrágyát és hét vagon superfoszfátot osztott szét az egyesület. A baromfitenyésztés előmozdítása érdekében a tojásértékesítéssel tett kísérlet az egyesület, továbbá a kormánytól kért husbaromfiakat. E kérelmet a kormány nem teljesítette s a tojásértékesítés eredményével nem járt, mert a bécsi kereskedők által ígért árak csak olyanok voltak, mint amennyit a házaló tojáskereskedők is megfizetnek a falvakban. A Magy. Gazd. vásárosarnok ellátó szövetkezete útján sem sikerült a tojásértékesítés, mert az még a bécsi árat sem ígérte meg, mindazonáltal az egyesület újabb tejszövetkezeit mind úgy alakította, hogy azoknak a tojásértékesítés is jogában álljon s hogy mihelyt valami kedvezőbb fordulat állna be e téren, a közös tojásértékesítést azonnal megkezdhesék.

Legnagyobb eredményt ért el az egyesület tejszövetkezeteivel. 1900-ban két tejszövetkezete volt az egyesületnek, melyeknek évi bevételé 25,027 koronát tett ki, 1902-ben pedig már 11 szövetkezet működött 285,635 K. bevétellel, mely jövedelemben 1617 gazda osztozott, úgy, hogy egy gazdára átlag 177 K. 26 f. esett a jövedelemből. Ezek a Magyar-Óvári Szarvasmarhatenyésztési Egyesület érdekes és tartalmas jelentésének főbb adatai melyek világosan bebizonyítják, hogy megfelelő vezetés mellett minő szép eredmények érhetők el kisgazdáinkkal is a belterjes gazdálkodás terén.

Katonai lóvásárlások.

Évek óta panaszolják gazdáink, hogy a katonai lovatató-bizottságok a tenyésztők mellőzésével a katonaság részére szükséges loanyagot nem közvetlenül tőlük, hanem közvetítők útján szerzik be, amely körülmény kivált azért sérelmes, mert a közvetítők jóval alacsonyabb áron vásárolják össze különösen a kistenyésztőtől a katonaság céljaira alkalmas loanyagot, mint amilyen a kincstár részéről megállapítva van. Miután pedig ez a megállapított 650 K.-ás ár már magabavéve is csekélynek mondható egy négyéves lóért, s mert az ezen anyagot a katonaság részére összevásárló lókereskedők még a fenti árnál is jóval csekélyebb áron vásárolják össze, ennél fogva érthető és jogosult is a gazdának e miatti panasz.

A gazdasági egyesületek számos ízben foglalkoztak ezzel a kérdéssel és a földmivélsügyi miniszter által a múlt évben tartott nagy ankéten is többoldalról tétetett szóvá ez a körülmény, nemkülönben a földmivélsügyi tárca költségvetésének legutóbbi képviselőházi tárgyalásánál a felszólaló képviselők nagy része is sürgette, hogy a katonai lovatató-bizottságok közvetlenül a tenyésztőtől vásárolják be a katonaság részére szükséges loanyagot.

Mindezek a felszólalások végre azt eredményezték, hogy a közös hadügyminiszter elrendelte a szükséges loanyagok az eddiginél nagyobb mértékben közvetlenül a tenyésztőtől való bevásárlását, s örvendetesen konstatahatjuk, hogy a katonai körök minden eszközzel arra törekcsenek, hogy ennek a rendeletnek érvényt szerezzenek és az eddigi uzustól eltérőleg a tenyésztőtől vásárolják be a lovakat.

A földmivélsügyi tárca költségvetésének legutóbbi tárgyalása alkalmával több felszólaló hangsúlyozta annak szükségességét is, hogy a lovatató-bizottságok lehetőleg ne csak teljes koru lovakat vásároljanak, hanem már hároméves csikókat is, ami megtörtént ugyan ezideig is, de oly kis mértékben, amely számításba sem jöhet.

Már pedig a gazda szempontjából tényleg nagyjelentőségű, hogy a katonaság részére nevelt

lovakat már hároméves korban eladhassa, mert nemcsak azon költséget takaríthatja meg, melybe neki a három éves csikónak további 1— $\frac{1}{2}$ évi tartása került volna, hanem megszabadul attól a kockázattól is, melylyel a csikó további tartása és nevelése jár . . .

A hadügyminiszter intézkedéséből a katonai loavató-bizottságok ily hároméves — természetesen erre alkalmas csikókat — ezentúl az eddiginél jóval nagyobb számban közvetlenül a tenyésztőktől fognak bevásárolni. Vásárolni fognak pedig nemcsak privát ménesekből, hanem kistenyésztőktől is, még pedig a lótenyésztési elnökök és gazdasági egyesületek közreműködésének igénybevételével oly módon, hogy a kigazdáltól bevásárolható loanyag részére centralis gyülekező helyeket fognak megállapítani, hova a kistenyésztők lovaikat nehézség nélkül elővezethetik, s ahol azokat a loavató-bizottság megsemmisítheti és alkalmas voltuk esetében közvetlenül tőlük bevásárolhatja. Igen jelentős a kistenyésztők szempontjából, hogy a bevásárlások kora tavasszal történjenek, amikor ugyanis legkevesebb bevétel van a gazdának.

A loavató-bizottságok — amint ezt örömmel tapasztaljuk, — a maguk részéről keresik a módot, hogy közvetlenül vásárolják ezentúl a tenyésztőktől a szükséges loanyagot, s erre vonatkozó fölhevásukat szétbocsátották. Értesüléseink szerint azonban ezideig tenyésztőink nem vettek tudomást e felhívásokról és eladható anyagukat nem jelentették be az illetékes loavató bizottságoknak, úgy, hogy katonák a szükséges anyagot jelentkezések híján ismét csak közvetítők útján lesznek kénytelenek beszerezni. hogyha gazdáink eladható anyagukat kellő időben be nem jelentik. Ha pedig ez megtörténik, akkor a hadügyminiszter jogosan hivatkozhatik arra, hogy legjobb szándéka daczára a loanyag közvetlenül a tenyésztőktől való bevásárlására irányuló törekvése a gazdák nemtörődömsége és nembánomsága miatt hajótörést szenvedett.

Miután kétségtelennek tartjuk, hogy a gazdaközönség legnagyobb része még tudomást sem vett arról, hogy a loavató-bizottságok ezentúl fokozottabb mértékben fogják a szükséges lovakat közvetlenül a tenyésztőktől bevásárolni, sőt a csikótelepek részére alkalmas hároméves csikókat is vásárolnak melyekért módjukban van esetleg olyan árat fizetni, mint a milyent teljeskoru loért fizetnek, ennél fogva szükségesnek tartjuk tenyésztőink figyelmét fölhevni arra, hogy lépjenek érintkezésbe a katonai loavató-bizottságokkal, aminek a módja nagyon egyszerű, mert nem szükséges egyéb, mint levélileg bejelenteni, hogy az illetőnek ennyi és ennyi a katonaság céljaira alkalmas lova és csikója van eladó.

A loavató-bizottságok az eljárásra vonatkozólag hirdetményeket tesznek közzé, melyben az eljárásra vonatkozó szükséges tudnivalók részletezve vannak. Ilyen fölhevás foglaltatik lapunk mai számának hirdetési rovatában is, amelyre tenyésztőink figyelmét különösbbe is fölhevjük.

Öt loavató-bizottság működik az országban és pedig Budapest, Nagy-Kanizsa, Szeged, Miskolc s Bilak székhelylyel. A tenyésztők e helyeken székelő loavató-bizottság bármelyikéhez intézhetik az eladó lovaikról szóló bejelentést, melyet azok tudomásulvéve, a bejelentett anyag mikor leendő megsemmisítéséről a tenyésztőt értesítik.

Tekintve az ügy fontosságát és azt, hogy éppen a tenyésztő gazdaközönség sürgette az általuk való közvetlen bevásárlást, úgy véljük feltétlenül szükséges, hogy a kínálkozók igyekezzenek a saját érdekében igénybevenni ennek lehetőséget, s bejelentéseiket kellő időben a loavató-bizottságokhoz juttatni annyival inkább, mert ha mint említettük, a tenyésztők ezt elmulasztanák, a hadügyi kormány jogosan hivatkozhatnék arra, hogy hiszen a tenyésztőktől való közvetlen bevásárlás lehetetlen, s a jövőben ismét a közvetítők útján való bevásárlás válnék szükségessé.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

OMGE. közleményei.	Oldal
Gazdák napja.	1943
Gazdasági egyesületek mozgalma.	1943
Katonai lóvásárlások.	1951
Tárca.	
Czigányok a malomban.	1944
Takarmanyozas.	
Hízott ökrök sárga husa.	1944
Allategészségügy.	
A tuberkulinojtások értéke.	1946
Gazdasági ipar.	
A tőzegkorpáról.	1947
Gazdasági gépészet.	
Gépujdonságok a pozsonyi mezőgazdasági kiállításon.	1948
Baromfi tenyésztés.	
A tojás- és hústermelésről.	1948
Levélsekreny.	
Vegyesek.	1952
Kereskedelem, tőzsde.	1955
Szerkesztői üzenetek.	1956

Uj gazdasági tudósítók. A m. kir. földmivélségi miniszter *Széchenyi* Lajos nagybajomi és *Fazekas* Vendel péteri lakosokat Szilágy vármegye tasnádi járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Hazai iparunk fejlesztésének érdekei és a szövetkezetek. Az OMGE. ipari és kereskedelmi szakosztályának e hó 11-én tartott ülésén messzire kiható kijelentéseket provokált dr. *Bernát* István nagyteknélyű közgazdasági szakiró, a Magyar Gazdaszövetség igazgatójának rendkívül érdekes előadása az iparfejlesztés és szövetkezetekről. Nemesak az domborodott ki előadásából, hogy a hazai iparfejlesztés előmozdításában a szövetkezetek sokkal többet képesek lendíteni, mint a kereskedők, hanem az is, hogy alaptalan az a vád, mintha az a agráriusok nem lelkesülnének a magyar ipari érdekek érvényrejtéséért. A szövetkezeteknek ezirányban eddig követett eljárása és azok a jelentékeny eredmények, amelyek a szövetkezetek hazafias és céltudatos működéséből a hazai iparra háramlottak, fényes bizonyítéka annak, hogy a hazai ipar legelkesőbb barátjai a szövetkezetek, amelyeknek módjukban áll nagymérvű szükségleteikkel hathatósan támogatni és valóra is váltani a hazai ipartermelés kívánalmait. A szövetkezetek teljesen független helyzete sokkal inkább juttathatja érvényre a hazai kis- és nagyiparérdekeit, míg a kereskedőknek részint a hitelviszonyokban, részint az áruforgalomban rejlő okok miatt nem lehet mindenkor módja arra, hogy ahazai ipartermelést minden körülmények közt támogassa. És minthogy iparunkra nézve életkérdés az, hogy legalább a hazai fogyasztást magának biztosíthassa, ezt elsősorban a szövetkezetek segítségével fogja elérhetni, leghathatósabb támogatói tehát — és nem ellenségei — a hazai iparnak a szövetkezetek, amelyeknek tagjai pedig jobbadára az agrárius táborból toborzódtak egybe. Az érdekes előadás a hallgatóságban mély visszhangot keltett s az általánosan megnyilatkozott kívánság hatása alatt a szakosztály elhatározta, hogy a hazai ipar fokozottabb fejlesztése érdekében kapcsolatot fog teremteni a szövetkezetek és a szakosztály között, állandó érintkezést fog fenntartani oly célból, hogy a kívánságok és egyéb tapasztalatok révén úgy a háziipar, mint a hazai kis- és nagyipar érdekeit minél hathatósabban és közvetlenebbül juttathassa érvényre. Kifejezést nyert azonban az érdekes és magas színvonalon lefolyt diskusszió során az is, hogy az ipar érdekeinek védelmére külön kamarák létesítenek, amelyekben a mai leköttöttségű felszabaduló iparosok érdekeit érintőleg nagyobb actio kifejtésre képesíttetnének. Ezt a részét a lefolyt érdekes szakosztályi ülésnek érdemesnek tartottuk külön kiemelni, mert

itt már oly irányba jutott a hazai ipar létérékének kérdése, amelyen azok érvényesülése gyors és biztos lépésekkel haladhat a kedvező megoldás felé. Arról, hogy gazdáink ezt az akcióit lelkesen támogatni fogják erősen meg vagyunk győződve s hisszük, hogy legközelebb már nevezetes eredményekkel is fogunk számolhatni, mert hiszen a szakosztály ezt a kérdést állandóan fogja tárgysorozatában tárgyalni. A szakosztály ülésének jegyzőkönyvét lapunk legközelebbi számában hozzuk.

A cukortörvény. Megirtuk annak idején, hogy Magyarország is elfogadta a brüsszeli cukoregyezményt. Ma már be is van nyujtva a törvényhozáshoz a kormány a brüsszeli nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről és az 1899. évi XVIII. tez. módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslata. A brüsszeli cukorkonvenczió a közvetett cukortermelési jutalmaknak az összes államok által közös konvenczió alapján való megszüntetését eredményezte. Mi már régebben állástfoglaltunk a kiviteli jutalmak ellen, amelyek a cukoripar szép, de természetellenes fejlődését eredményezték, melynek következtében egész Európában cukorválság állott be. A cukorválságra nagy befolyással volt, hogy ugy India, mint az Egyesült-Államok és Anglia a cukorvámteletét a kiviteli jutalom erejéig emelték, úgy hogy a kiviteli jutalmaknak jelentősége teljesen megszűnt. A brüsszeli cukoregyezmény Magyarország köz- és mezőgazdasági helyzetére előnyös hatással bizonyára nem lesz és pedig azért, mert ennek keresztlivitelében a nagy brit világbirodalomnak újabb európai térfoglalását látjuk a répacukortermesztőknek visszavonulásában a tropikus országok mádeczukor termelői elől. És a mezőgazdasági életre határozottan nagy kárral fog járnai a cukoripartermelés megszorítása, amelynek jelentőségét, a melyek a répacukortermelés nyomában jártak, egyszerre jóformán ki sem lehet számítani. A cukorrépacukortermelés megszorítása ismét egy alapos ok a gazdáknak az aggodalomra. A gazdák, akik végre helyzetüknek javulásában bíztak, ez alkalommal is csalódtak reményükben. Hogy a belső fogyasztás és kivitel a mezőgazdasági cukorgyártásra milyen befolyással lesz, azt a jövő fogja megmutatni. Mindenesetre azonban a jövőben arra kell törekedni, hogy az új répacukorgyárak a mezőgazdaság körébe utaltassanak.

Könyvkivonaton alapuló perek illetékessége. F. hó 11-én a képviselőház igazságügyi bizottsága eldöntötte a kereskedelmi könyvbéli követelések bírói illetékességének kiélesített kérdését. Az eredeti javaslatot, amelyet lapunkban már részletesen ismertettünk, jelentéktelen módosítással fogadta el a bizottság. Örülünk, hogy a vitás 34-ik szakasz nem azok kívánsága szerint, akik ezuttal is az osztályérdeket tulságosan előre tolták, ment át, hanem átment egy, a hogyan azt az igazságszolgáltatás jól megfontolt érdeke és a közvéleménynek többsége egyhangulag követelték. Tehát a közel jövőben törvényerőre fog emelkedni, hogy a kereskedő is, mint a többi állampolgár kénytelen lesz adósait lakhelyük bírósága előtt perelni és nem úgy, mint eddig volt, hogy a kereskedő követelését ama bíróság előtt perelhette, ahol lakott és ahol könyveit vezette, tekintet nélkül arra, hogy adósa hol lakott. Hogy ez új perrendtartási javaslat elvi álláspontját mennyire igyekeztek keresztültörni, arról hirt adtunk annak idején, de hogy mennyire méltánytalan és igazságtalan volt ezen a társadalmi és gazdasági élet békességére káros akció, azt bebizonyította az a szerfelett gyenge támogatás, amelyben ez akció a közvélemény támogatta.

A német vámtarifa. A német birodalmi gyűlés f. hó 11-én tartott ülésében az ismeretes *Kardorff*-féle indítványt 184 szavazattal 136 ellenében elfogadta, melylyel a vámtarifa javaslat második olvasása be van fejezve. A tételek és határozati javaslatoknak tárgyalása függőben hagyatott a harmadik olvasásra. Német

országnak teh
tikai cselekvés
szerződésünk
A német vámt
tek nagyon ör
tartott birodal
zeti szabadelv
szesült beszéd
czellárnak elm
tarifának az ip
vámokról és
alkalmazásáról
tek vámvédelm
közéről, érdeke
jük, hogy kom
dösszerűleg az
tásába a né
czikkeiknek hoz
viteli czikkeink
eszközölni.

A fedezt
telepek és osz
előtt értekezle
teriumban Nag
lete alatt a fe
tárgyában. Össz
a jövő évben
Debreczen és Sz
19 teleposztály
mással. A beos
januárban ker
állomások köz

Nemes b
mivélségi m
idényben az o
tenyésztésre
bevásárlását m
tők Országos Eg
baromfiak ösz
felkérjük tehát
baromfiak van
tők Országos
(Budapest, IX.
Bejelentő ivate
zett egyesület,
is megadja.

Tömeges
Azok a nemes
szép példát
Gazdasági M
való beiratása
követőkre talá
pestmegyei fő
eseléideit, mos
szerre 167 ese
tárnál. Tovább
lomi, *Illés* Öd
szentesi, *Pend*
mohai földbirt
előjárósága
gazdasági pén
ez a legszebb
jutalom a bec

Az olasz
leg az olasz b
beszélnek, hog
említjük, hogy
czáros kedvez
az Itáliába i
mi követeltük.
a nápolyi kirá
val 1852-ben
vissza, a mid
a mi kívánság
nében bizonyo
mi is megfelel
ben a már eg
zódás az 5 fr
is föntartja, v
adott kedvezm
sleges piemont
állapot változ
szerződésig, a
a kedvezmény
zódás) más be
olasz borra. A

országoknak tehát megvan a kereskedelem-politikai cselekvésszabadsága s ezért kereskedelmi szerződéseink felmondása is biztosra vehető. A német vámtarifa keresztülvitelének a németek nagyon örülnek, amit beigazol a f. hó 11-én tartott birodalmi gyűlésen Bassermann nemzeti szabadelvű képviselőnek köztetszésben részült beszéde és Bülow gróf birodalmi kancellárnak elmondott beszéde. A német vámtarifának az iparvámok leszállításáról, az állatvámokról és állategészségügyi rendszabályok alkalmazásáról már megemlékeztünk. A németek vámvédelmi politikája bennünket nagyon közelről, érzékenyen érint, mindazonáltal reméljük, hogy kormányunknak sikerülni fog szerződészerűleg az erős német védvámok leszállításába a németeket belevinni s tőlük ipari cikkeknek hozzánk való behozatalára a mi kiviteli cikkeink kivitelére engedményeket ki-
eszközölni.

A fedeztetési állomások. A fedeztetési telepek és osztályok főnökei tegnap és tegnapelőtt értekezletet tartottak a földmívelési miniszteriumban Nagy Gábor miniszteri tanácsos elnökelete alatt a fedeztetési állomások szétszétlása tárgyában. Összesen négy fedeztetési telep marad a jövő évben is: Székesfehérvár, Nagy-Kőrös, Debreczen és Sepszi-Szent-György. Ezek összesen 19 teleposztályra oszlanak 975 fedeztetési állomással. A beosztott mének száma 3400. A mének januárban kerülnek szétszétlásra a fedeztetési állomások között.

Nemes baromfiak bevásárlása. A földmívelésügyi miniszter által az 1902—1903. évi idényben az ország különböző részeiben köztenyésztésre kiosztandó nemes himbaromfiak bevásárlását megkönnyítendő a *Baromfitenyésztők Országos Egyesülete* az eladásra szánt tenyészbaromfiak összeírását most eszközli. Ez uton is felkérjük tehát a tenyésztőket, a kiknél eladandó baromfiak vannak, hogy azokat a *Baromfitenyésztők Országos Egyesülete* titkári hivatalához (Budapest, IX. Üllői-ut 25.) mielőbb bejelentsek. Bejelentő iveket készséggel küld a fentnevezett egyesület, amely a bővebb felvilágosításokat is megadja.

Tömeges biztosítás a munkáspénztárban. Azok a nemes szívű földbirtokosok, akik oly szép példát adtak cseledeknek az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszolgálatban való beiratása által, egyre nagyobb számú követőkre találnak. A napokban Haáder György pestmegyei földbirtokos iratta be a pénztárba cseledeit, most pedig gróf Almásy Dénes egyszerre 167 cselédjét biztosította a munkáspénztárnál. Továbbá *Versényi Zsigmond* fehértéplomi, *Illés Ödön* tolmácsi, *Mártonfy Kálmán* szentesi, *Pencz Lajos* moóri, *Kempen Imre* mohai földbirtokosok és *Derekegyháza* község elöljárósága arra legméltóbb cseledeiket a gazdasági pénztárnál biztosították. Azt hisszük, ez a legszebb karácsonyi ajándék és legillőbb jutalom a becseletes és hü cseledek irányában.

Az olasz borvám-klauzula eredete. Jelenleg az olasz borvám-klauzuláról annyit irnak és beszélnek, hogy talán nem érdektelen, ha föl-
említjük, hogy annak idején a 3 forint 20 krajczáros kedvezményes tételt nem az olaszok, de az Itáliába irányult borkivitelünk érdekében, mi követeltük. A borvám-klauzula eredete ugyanis a nápolyi királysággal 1846-ban és Szardíniával 1852-ben kötött szerződésekig vezethető vissza, a midőn ezek az államok borvámjukat a mi kívánságunkra szállították le, minek ellenében bizonyos provienziájú olasz bor vámjánál mi is megfelelő engedményeket adtunk. Az 1867-ben a már egységes Olaszországgal kötött szerződés az 5 frank 77 centimes vámot továbbra is föntartja, viszont mi a behozott olasz borra adott kedvezményt a szicíliai, nápolyi és közönséges piemonti borokra is kiterjesztettük. Ez az állapot változatlan maradt egész az 1888. évi szerződésig, azzal a módosítással, hogy közben a kedvezményt kiterjesztettük (1878. évi szerződés) más borvidékre is, illetőleg mindenféle olasz borra. Az 1888-ban kötött szerződésből

ez a kölcsönös vámmérséklés már kimaradt még pedig nem azért, mint ha mi nem óhajtottuk volna, hanem mert Olaszország a borvámérséklést a Franciaországgal kötendő szerződésében kívánta értékesíteni, és velünk szemben annak a szerződésbe való fölvételét nem fogadta el. E helyett — és ezt abban az időben koncesszióknak tekintették — a szerződés zárójegyzéknyvébe egy föltételes megállapodást vettek föl, mely a 3 forint 20 krajczáros vámtételnek életbeléptét, az olaszországi borvámnak 5 frank 77 centimera leendő leszállításától tette függővé. Csak is akkor, midőn Olaszország Franciaországgal megegyezni nem tudott és borvámját 1892-ben tényleg 5 frank 77 centimera mérsékelte, lépett, az 1891. évi szerződésünkbe is változatlanul átvett e megállapodás alapján, a 3 forint 20 krajczáros vámtétel részünkről is életbe. Franciaország sokáig nem akarta elismerni, hogy a 3 forint 20 krajczáros vámtétel csak Olaszországnak adott határszéli kedvezmény és a legnagyobb kedvezmény elvénél fogva ugyanazt a tételt követelte a saját borainak is. Csak 1896-ban midőn a monarchia lemondott arról, hogy Tuniszban ugyanazt a jogot élvezze, mint a francziák, állott el ettől a követelésétől, föntartva azonban magának a jogot, hogy abban az esetben, ha a klauzula Olaszországgal még 1904. január 1-én is fönnáll, a 3 forint 20 krajczáros tétel a francia borokra is alkalmaztatik.

Turóczy gazdasági takarékpénztár. Turóczy vármegyében a tót pénzügyi politikai befolyásának ellensúlyozására egy teljesen magyar intézmény alakult Znióváralján *Turóczy gazdasági takarékpénztár* czímen. Az intézet vezetőinek: *Messinger Mór* ügyvédnek és *Bertsch Ottó* gazd. szaktanárnak közbenjárására a kisbirtokosok földhitelintézetével kapcsolatba lépett a takarékpénztár, még pedig úgy, hogy a kisbirtokosok a takarékpénztár javaslatára megadják a kölcsönt, a takarékpénztár pedig fizetőhelye a földhitelintézetnek. A hitelt kereső gazdákra tehát nagy kényelem, mivel semmi ügyvédi közbenjárás, levelezésre nem szorulnak. A dolog nemzeti és közgazdasági tekintetből egyaránt fontos, mivel gazdáink olcsó amortizációs kölcsönhöz juthatnak, már 300 koronánál is (legcsekélyebb kölcsön), nemzeti-ségi tekintetből pedig, mivel a gazdák a tót intézetek befolyása alól a magyar tőke befolyása alá jutnak. Ez intézet életrejötténél nagy szerep jutott Justh György turóczy főispánnak, Just Ferencz képviselőnek és Imrédy Kálmánnak.

Zöldségkivitelünk Németországba. A kereskedelemügyi miniszter berlini szaktudósítója a zöldség- és burgonyakivitelre hívja fel a magyar gazdák figyelmét, mely termények számára Németországban kitünő piacok kínálkoznak. Az idén Ujvidékről több vagon zöldbabb szállítottatott Drezda, Berlin és Boroszló piacára. Malcomes tanulmányozván a kérdést, a burgonyából a sárga „Lange Niern Kartoffel“-t, a zöldbabból a „Henriks Riésen Bohne“-t ajánlja; a zöldbabb ára júniusban 30—40 márka volt. A szállításhoz kocsiakománnyként kell történie, öt kg. zacskókban szállítottak a legkapósabbak. Németország e téren rá lévén szorulva bevételre, gondoskodik mérsékelt fuvarról, gyors és könnyű szállításról. Ugy darabáru, mint kocsiakománnyokban a gyorsáru fuvarlevelek alapján teherárakra érvényes díjak fizettetnek. Hogy a porosz vasutaknak ezt a kedvezményt teljesen ki lehessen használni, Láng kereskedelmi miniszter akként intézkedett, hogy az oderbergi utirányon való kivitelnél ugyanilyen díjkezdéssel lehessen szállítani a magyar államvasutak és a kassa-oderbergi vasatvonalakon egyaránt, ez a szállítási díjkezdés kiterjed a zöldbabb, zöldborsó, paraj friss saláta és ugorkára. A gazdákon mulik, hogy a kedvező helyzetet fölhasználják-e és ráadják-e magukat zöldségtermesztésre, mely — a mint az ujvidéki példa mutatja — igen alkalmas gazdasági termék napjainkban és könnyű piacot szerzhetünk neki még a Kardorfok földjén is.

Az „Urkocsisok Szövetkezete“-nek igazgatósága erősen hozzájárult a hazai ügető-ügy teljes reorganizálásához. Igen kívánatos lenne, hogy a tenyésztésre oly fontos s közöshajtott nagy versenyegylet megalakítására vonatkozó terveivel a nyilvánosság elé lépjen. Ugy látszik kilátásunk van egy erőteljes s nagyszabású országos ügető-verseny-egylet alakítására még pedig úgy, hogy az eddig csak exkluzív, arisztokratikus jellegű urkocsis-szövetkezet demokratikus alapokra helyezkedik, mi igen szerencsés és a hazai ügető-ügyet biztosan fellendíteni hivatott megoldás volna. Hiszszük, hogy e szép sportnak nagyarányú fejlődése az ügető-tenyésztésre nagy befolyással lesz és nemsokára nálunk is azt a helyet fogja elfoglalni versenyügyünk tekintetében, a mit a szomszéd Ausztriában már is elfoglalt. A szövetkezet 9-én délelőtt igazgatósági ülést tartott, melynek tanácskozását *Andrássy Tivadar* gróf, a szövetkezet buzgó elnöke vezette. Jelen voltak: *Haupt-Stummer* Lipót báró, *Chernel* György és *Apponyi* Gyula gróf urak. A tanácskozás tárgya az egész egylet újjászervezése volt. Az igazgatóság némely változtatással elfogadta a módosított alapszabályok tervezetét. A tervezetet kinyomtatva szétküldik a tagoknak s 1903. január 10-én választmányi ülést és közgyűlést fog tartani a szövetkezet, mely határozni fog arra nézve, hogy mily módon léptessék életbe az ügető-sport teljes reformját és végleges fellendülését előidéző tervezetet. Az „Urkocsisok Szövetkezete“ e lépésével általános s régen érzett óhajnak igyekszik megfelelni.

Franciaország bortermésének csökkenése. A bordeauxi konzulátus jelentése szerint Gironde bortermése 2.861,000 hl. tett ki, az 1901. évben termelt 4.308,000 hl.-el szemben. Nemsokára Gironde megyében, hanem Franciaország többi bortermő részeiben is a szüret nem volt kielégítő, úgy hogy az ideai szüret egy harmadrészessel a múlt év eredménye mögött maradt, úgy hogy összehasonlítva a múlt évben termelt 58 millió hektoliterrel, ez évben csak 35—36 millió hektoliter eredményezett, Eltekintve attól, hogy a Gironde megyében a termelőknek még a múlt évről számottevő készleteik vannak, az ó-borok készlete Franciaország többi részeiben igen csekély, — egyes bortermő kerületekben pedig egészen kifogyott. Ennek következtében az a helyzet áll elő, hogy a meglévő készletek az évek óta folyton emelkedő belföldi fogyasztást, amely 1901. évben 53 millió hektoliter tett ki, fedezni nem lesznek képesek. Ennek következménye a borárak emelkedése lesz: az ó-borok árai már hónapok óta emelkednek, az újbor árai is folyton emelkednek és már a múlt év áraival hasonlítva tetemes emelkedést mutatnak. A girondei kerület ez évi bortermésének minőségéről, miután a bor még nincs kellőleg kiforrva, fízta képet nem alkothatunk. Általában az ideai szüret borai, amelyeket eddig kipróbáltak, tiszta és jóízűeknek bizonyultak, tiszta színűek. A kereskedelemben a borok árai folyton emelkednek, egyes minőségeknél már az előbbi ár 50%-át is elérte. A mint párisi kereskedelmi és iparkamara megjegyzi, Franciaországba borok bevételére kedvező alkalom kínálkozik.

Komlóküldemények díjkezdménye. Az erdélyi-részi vasúti vonalak állomásairól Segesvárra az ottani komló-vásárcsarnok üzletvezetőségének czimére feladott valamint Segesvárról elszállított valamely magyarországi sörgyár állomásra vagy Ausztriába vagy a vámkülföldre közvetlen fuvarlevelekkel teherárúként elszállítandó komlóküldemények után a m. kir. államvasutak igazgatósága saját vonalain darabonként való feladásánál a II. 5000 kg. elszállításánál pedig az A) osztályú díjtételek engedélyezte rovatolás után a folyó év december 1-től az év végéig. A díjkezdmény nagysága 30—60% engedmény a rendes vitél-díjhoz viszonyítva.

A szibériai vasut előnye a postaszolgálatra. Az orosz postaügy vezetője az Ázsiával való forgalomban a szibériai vasut kibaszását tanulmányozta, melynek igen nagy fontosságú gyakorlati haszna lesz. Ugyanis a szibériai vasutnak a postai közlekedésben való igénybevétele által a Kína és Japánnal való ut jelentékeny módon meg fog rövidíttetni, minek következménye az lesz, hogy míg ma 37 napig tart egy levél küldése

Portarthurig addig a szibériai vasut felhasználásával ez csak 17 napig tart.

Az olasz kereskedelmi szerződés felmondásáról Olaszországból nagyon érdekes hírek érkeznek nap-nap mellett. A híradások szerint a kereskedelmi szerződések felmondása annyira elkerülhetlenné vált, hogy az olasz kormány a legközelebbi miniszteri tanácsban már megnevezi az új kereskedelmi szerződések tárgyalására kiküldendő megbízottjait. Hir szerint ugyanazokat az államférfukat küldi ki az olasz kormány most is, akik már 1893-ban is résztvettek a tárgyalásokon. Ezek *Luzzatti*, *Stringher* és *Miraglia*. A működést az olasz-svájci szerződés tárgyalásával kezdik meg, amely Olaszországra nézve a legfontosabb. Az új kereskedelmi szerződések szerint hosszabb időre tervezik. Ezzel a kérdéssel *Prinetti* és *Bülow* Velenczében, *Bülow* és *Goluchovszki* Bécsben foglalkoztak. Olaszország valószínűen azt fogja javasolni, hogy a szerződések husz évre kötessenek meg. Egy másik hír szerint az osztrák-magyar külügyi kormány javaslatot terjesztett az olasz kormányhoz a horvát-klauzula dolgában, a melyet az olasz kormány nem tekint elfogadhatatlannak. Ha a tárgyalás eredménytelen jár, úgy elmarad a kereskedelmi szerződés fölmondása, a mit Rómában szivebben vennének, mert a közvélemény a kereskedelmi szerződést a hármasszövetség szükség kiegészítésének veszi.

Versenylovak vasuti szállításának megkönnyítése. Az osztrák belügyminiszterrel létrejött megállapodás alapján a versenylovak és ügétversenylovak a lovakra ragadós betegség miatt a monarchia másik államának területére való behozatala tekintetében zárlat vagy forgalmi korlátozás alatt álló községekből is, külön engedély nélkül szállíthatók Magyarországból Ausztriába és viszont Ausztriából Magyarországra és pedig a következő feltételek mellett: Az ilyen lovak Magyarországból Ausztriába szállítása esetében a „Magyar Lovar-Egylet” illetőleg az „Urkoesisok Szövetkezete” által, az Ausztriából Magyarországra történő szállítás esetén pedig a „Wiener Jockey-Club” illetőleg a „Wiener Trabrenn-Verein” vagy a „Club der Herrenfahrer in Wien” által láttamozott és saját egyleti pecsétjével lebélyegezett olyan bizonyítvánnyal legyenek ellátva, a mely a ló birtokosának nevét és lakóhelyét, valamint a szállítandó lónak pontos leírását, származási és rendeltetési helyét tartalmazza és a melyben a szállítandó ló kifogástalan egészségi állapota s azon telepnek vézmentessége, mely telepen a ló az elszállítás megelőző 40 napon át tartatott, az illetékes hatósági állatorvos (tehát Magyarországon: m. kir. állatorvos vagy a helyhatósági állatorvos) által igazoltatik.

Czokorrépaküldemények díjaztatása. A m. kir. államvasutak díjkezdményi jegyzékében évről-évre megújított és a czukorgyárak czukorrépa küldeményeire a m. kir. államvasutak vonalain és az ennek kezelésében álló helyiérdekű vasutakon engedélyezett mérsékelt díjtételek alkalmazása tekintetében utasította a m. kir. államvasutak igazgatósága az összes állomásokat, hogy abban az esetben, ha a czukorgyárakba rendelt czukorrépa szállítására oly kocsi bocsájtatnak rendelkezésre, melyek 10 tonnánál nagyobb raksúlylyal bírnak, de bár teljesen megrakatnak, raksúlyuk erejéig meg nem terhelhetők, a szállítási díj a m. kir. államvasutak helyi forgalmában és a kezelésében levő helyiérdekű vasutak állomásaival, valamint az aradi és csanádi egyesült vasutakkal és a győr-sopron-ebenfurti vasutal való forgalomban szállítandó ily küldemények után nem a használt kocsi raksulya, hanem a tényleg berakott súly, de kocsi- és fuvarlevelenként legalább 10,000 kg. alapján számítható. Ezen díjszámítási módokat 1903. év jan. 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1903. végeig, illetve a győr-sopron-ebenfurti vasutal való forgalomban csak 1903. aug. végeig érvényes.

Miskolci országos vásár. A f. évi decz. 14-15-én tartandó miskolci országos vásár alkalmával a Borsodmegyei Gazdasági Egyesület vásártéri istállóiban ló és szarvasmarhavásár fog tartatni s a vásárra felhajtott állatok Deczember 13-ikától kezdve mérsékelt díjak mellett már beköthetők s adás-vevés tárgyát képezhetik. Ezen mindenestre hasznos és nagyfontosságú

intézményt ajánljuk, úgy a gazdák mint a kereskedők figyelmébe.

A gazdasági tudósítók kongresszusáról lapunk 97. számában bő tudósítást közöltünk. E példányok 40 fillérért kaphatók a lap kiadóhivatalánál.

NYILTTÉR. *)

Szuperfoszfátot

Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli-23-24% kénsavaskáli tartalommal

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli-74-76% kénsavaskáli tartalommal

Kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféléket azonkívül

Rézgáliczot

(98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

“HUNGÁRIA”

MŰTRÁGYA, KÉNSAV ÉS VEGYI IPAR RÉSZV. TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8. sz.

Most jelent meg

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár

1903-évre.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen kilencedik évfolyama régi köntösből, javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető a

KÖZTELEK

kiadóhivatalában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

*) E rovat alatt közlötték a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

1901. évi forgalom: 26000 hál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapju-árverési vállalat Budapest, Dunaparti tóherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

GYAPJUÁRVERÉSI VÁLLALAT

HELLER M. s TÁRSA

BUDAPEST,

V., Erzsébet-tér 13.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napijelentés a gabonafizletről.

1902. december 12.

A tartós nagy hideg, a mérsékelt hozatalok, valamint a szilárd irányzatú külföldi jegyzések hatása alatt, az üzlet nálunk is továbbra megszűrdült.

Készbuza mérsékelt kínálat és nagyobb vételkedv mellett mintegy 23,000 mázsa forgalomnál, 10-20 fillérig magasabb áron került eladásra.

Rozs ugyancsak szilárd, helybeni egyenértékben azonnali szállításra, 13.30-13.55 koronáig, helyben pedig 13.80 koronáig három óra jegyez. A forgalom e cikkekben meglehetősen korlátozott.

Takarmányárpa tartott és helyben 11-12 koronáig, volt minőség szerint értékesíthető.

Zab kellemesebb hangulatnál, mérsékelt forgalom mellett, 13-13.80 koronáig jegyez helyben.

Ó-tengeri-ért azonnali szállításra, helyben kocsi rakva 13-80 koronáig volt elérhető.

Új-tengeri azonnali szállításra 10.10 koronáig, 1903. januárra pedig 10.50 koronáig jegyez, helybeni egyenértékben.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1902. december 12-én, a székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 148 szekér réti széna, 30 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, 4 takarmányszalma, szekér tengeriszár, 12 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbúkköny, köles, stb.), 300 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 480-600, muhar 560-640, zsupszalma 280-300, alomszalma 260-280, takarmányszalma 300-320, tengeri szár 100 kéve —, egyéb takarmány —, zabosbúkköny 500-600, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 500-540, szalmaszecska 360-380. Összes kocsiszám 227. Összes súly 249,700 kg.

Szeszüzlet.

A hideg idő beállta folytán a szeszüzletben élénk forgalom uralkodott és a szeszárak változatlan szilárdan zárulnak. Nyersszeszben élénk a kereslet és a kínált tételek 1-2 K. drágábban zárulnak.

Helybeli egyesült szeszgyárak részéről finomított szesz adózva 143.50-144 K., adózatlanul 44.50-45 K., élesztőszesz adózva 143.50-144.50 K. és 45 K. adózatlanul kelt el nagyban és 2-3 K. drágábban kicsinyben. Denaturált szesz élénk kereslet mellett 32.50 K. kelt hordóval együtt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten gyéren volt ajánlva és miután a vételkedv élénk és szilárd, úgy több tétel ab felső-magyarországi állomás 34-36 K. kelt el.

Exkontingens szesznyers 20 K. jegyzetett, finomított szesz mezőgazdasági finomítottól 141.50-142 K. kelt adózva.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 37.50-38.50 K.

Bécsi jegyzés kontingens nyersszesz azonnali szállításra 36.40-36.60 kor. kelt el, zárlat — kor.

Fragai jegyzés adózott triplószesz 127 — korona adózatlan szesz 34.75 — korona.

Triest

14.50 —

Kivitelre

Budapesti

Finomított szesz

Élesztőszesz

Nyersszesz ad

Denaturált szesz

Az árak

mentve, budai

fizetés mellett

Vetőma

Vöröshe

rás daczára, n

segítette, ugy

kilátásba helye

radtak. Ennek

de azért áruba

került, multbet

mivel magasab

zete következt

készletüket a n

adni. A külföld

miért is sokkal

azok csökkenés

mellett bizonyi

jelenleg még c

és élénk herem

Luczerna

sürgős termésk

magukat fentar

ban az árak m

csökkentek.

Répa

kedtek egy ki

hogy a magter

mint tavaly ez

Bükköny

budapesti piac

csendes, a füm

Jegyzésel

Vöröshermag

Luczernamag

Muharmag

Baltaczim

Bükköny

A központi

(on gros)

A magya

kezete üzleti j

A het ele

kozott ugy a f

különösen vadak

élelmiczikkek is

és tojás élénk k

felelő kereslet r

Az árak

Husfélék

tek mm-ként, bo

Tojásból

Baromfiak

lud : tömött 10-

romfi Ir. hizott

Alma : 40

Burgonya

Vadak : N

fillér kilónként.

Sárga burgonya

Fehér "

Rozsa "

Kifli "

Hideghus

december hó 12

jelentése a „Kö

51 árus 124 drb

friss hus, 400

kg. hájat, — k

Videkról é

Forgalom

hus 1 kg. 112-

128-136 fillér,

128-136 fillér,

120-128 fillér,

128-128 fillér,

1 q — K,

— K, kocs

sonka 1 kg. 144

Az Erzsé

tása a „Köztelek

Kötelezettség né

súlyt tiszta súly

állomásokhoz sz

Sz. : 0 1

Ár : 13.60 13.20

Trieszti jegyzés kiviteli szesz magyar-osztrák 14.50 — koronás, német áru — 90% hektoliterje.
Kivitelre az ár 1/2 K. drágább.
Budapesti heti jegyzés: nagyban korona kicsinyben korona
Finomított szesz ... 143.50—144.— 145.—146.—
Élesztőszesz ... 143.50—144.50 145.50—146.50
Nyersszesz adózva ... 141.50—142.— 143.—144.—
Denaturált szesz ... 32.—32.25 32.50—33.—

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül értendők, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vöröshere. (Lóheremag.) Az állandó hideg időjárás dacára, mely a cséplési munkálatokat nagyban elősegítette, úgy a bel, mint a külföldi termelő vidékekről kilátásba helyezett nagyobb szállítások még eddig kimaradtak. Ennek következtében az árak nem is változtak, de azért áruban sincs hiány, bár minden, ami eladásra került, multheti árakon, sőt jobb minőséget még valamivel magasabb áron is fizettek. A piac jelenlegi helyzete következtében, a gazdák nincsenek kényszerülve készletüket a multheti jegyzésnél alacsonyabb áron eladni. A külföld még távolról se fedezte szükségletét, miért is sokkal nagyobb az árak emelkedésének, mint azok csökkenésének valószínűsége. Ezen valószínűség mellett bizonyít még azon általános vélemény is, mintha jelenleg még csak a kizsömbén állnánk egy igen nagy és élénk heremagüzletnek.

Luczernamag. Daczára annak, hogy a kínálat nem sürgős természetű, a múlt heti árak még sem tudták magukat tartantani és úgy belföldön, mint Olaszországban az árak minőség szerint, 50 kg-ként 2—4 koronával csökkentek.

Répamag. Külföldi hírek szerint az árak emelkedtek egy kissé. Ezen emelkedés oka abban rejlik, hogy a magtermet túlbecsülték és a kereslet nagyobb, mint tavaly ezidőtájt.

Bükkönyt és muhart, jó árak mellett lehet a budapesti piacon elhelyezni. A **baltacsim** irányzata esendes, a **fűmagvaké** változatlan.

Jegyzések nyersáruért 50 kilóként Budapesten:

Vöröshere	64—75—	korona.
Luczernamag	56—58—	"
Muharmag	9—10—	"
Baltacsim	13—14—	"
Bükköny	7—7.50	"

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráról.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetsége üzleti jelentése. 1902. december 10.

A het elején elég élénk és mozgalmas tüzet mutatkozott úgy a felhozatal, mint a vásárlás tekintetében; különösen vadakban élénk volt a forgalom, azonban egyéb élelmiszerek is nagy keresletnek örvendtek. Baromfiak és tojás élénk kínálat tárgya volt, a mi azonban a megfelelő kereslet mellett nem szorította le az árakat.

Az árak következőképen alakultak:
Husfélék: marhahus eleje 88—100 koronával kelték mm-ként, borjúhús öltött borbén 100—108 K mm-ként. Tojásból 10—12 drbot olvastak 1 koronáért.
Baromfiak: Élő baromfi: csirke 1.20—1.40 K párja lud: tömött 10—14, etetett 6—10 K páronként. Vágott baromfi fr. hizott lud és kacska 1.12—1.16 K kilonként.
Alma: 40—50 fillér kilonként.
Burgonyában változatlan az tüzet.

Vadak: Nyul 2.00—2.40 K darabja, szarvas 60—70 fillér kilonként.

Burgonyaárak.

Sárga burgonya vagonszámra	4.40—5.—	K.
Fehér "	3.60—4.—	"
Rozsa "	4.40—5.20	"
Kifli "	8.—11.—	"

Hideghusvásár az Orczi-uti élelmi piacon. 1902. december hó 12-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 51 árus 124 drb sertést, 2 árus 7 drb süldöt, 4000 kg. friss húst, 400 kg. füstölt húst, 3000 kg. szalonnát, 400 kg. hájat, — kg. kocsonyahúst.

Videkről és pedig: Összesen 35 darab sertést. Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 112—128 fillér, 1 q 10.—109 K., süldőhús 1 kg. 128—136 fillér, 1 q — K., füstölt sertés-hus 1 kg. 128—136 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak 1 kg. 120—128 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 128—128 fillér, 1 q — K., háj 1 kg. 128—132 fillér, 1 q — K., disznósír 1 kg. 144—144 fillér, 1 q — K., kocsonyahús 1 kg. 56—100 fillér, füstölt sonka 1 kg. 144—160 fillér, 1 q — K.

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1902. decz. 11-én. Kötellezettség nélküli árak 50 kilonként, zsákostul, összesült tiszta súlynak véve, a budapesti vasuti és hajóállomásokhoz szállítva:

b u z a l i s z t:

Sz.:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
Ár:	13.60	13.20	12.90	12.50	12.10	11.60	11.10	9.90	8.90

8-as takarmányliszt **buzakorpa finom goromba**

6.20	4.40	4.60					
Rozsliszt:							
0	O/I	I	I/B	II	II/B	SR	III
11.90	11.50	11.10	10.90	10.40	9.60	7.90	6.—

Lujza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1902. december 11-én. Netto-árak 50 kg-ként, Budapesten, elegsúly tisztasúlyként, zsákostul. Kötellezettség nélküli.

Szám:	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ár K:	13.70	13.30	12.90	12.60	12.20	11.60	11.10	10.—
			7 1/2	8.				
			9.10	6.—				
			Korpa:	F.	G.			
			Ár korona:	4.20	4.60			

Rozslisztárak:

0	O/L	L	FR.	II.	II/b.	III.	Rkorpa
K.:	11.90	11.50	11.10	10.70	10.10	9.60	8.70 4.80

Hedrich és Strass „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. 1902. december 12-én.

Rozsliszt

Szám:	0	O/L	I.	WR.	II.	II/B	III
Ár: Kor.	11.80	11.40	11.—	10.80	10.60	9.40	8.20

Köleskása:

Szám	0	1	2	3	4
Ár: Kor.	13.—	12.50	12.—	11.50	10.75

Kukoricadara: finom (polenta) közép goromba

Kor.	8.75	10.25	10.25
Rizstakarmányliszt Királyalmi derceze Takarmánydara:			
5.20 K.	5.30 K.	4.90 K.	

Rizskorpa Rozskorpa

	3.50	4.80
--	------	------

Áraink 50 kg.-ként, helyben, elegsúly tisztasúlynak véve, zsákka együtt értendők.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. december 11.

Főlhajtás összege:		Minőség szerint:	
Uj főlhajtás	1967 drb	Elsőrendű hizott	52 drb
Mult vásárról visszamaradt	85 „	Másodrendű „	1804 „
Összeg	2052 drb	Alárendelt minőség	147 „
Eladatlan maradt	— drb	Növendékmarha	15 „
		Bivaly	34 „
		Összeg	2052 drb
Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyar eredeti	746 drb	Bika	146 drb
Magyar tarka	340 „	Ökör	1474 „
Szerbiai marhák	938 „	Tehén	432 „
Hervátorsz. marhák	16 „	Bivaly	— „
Boszniai marhák	12 „	Összeg	2052 drb
Összeg	2052 drb		

Á r a k

(100 kilogr.-kint élősúlyban minden levonás nélkül fillérekben)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	68—74	56—66	50—54
Tarka hizott ökör	68—74	56—66	50—54
Szerbiai ökör	52—64	—	44—50
Tehén	46—66	45—60	44—56
Bika	—	46—68	—
Növendékmarha	—	40—52	—
Bivaly	—	32—44	—

Irányzat: a vásár hangulata élénk, a jobb minőségűeknek az ára változatlan, a többiek 2—3 koronával emelkedtek.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. december 11.

Főlhajtatott:

Jobb minőségű hátsó	— drb	—
Könnyű kocsiló (jukker)	—	—
Nehéz kocsiló (hintós)	16 „	250—400
Igás kocsiló (nyugati vér)	50 „	200—350
Ponny	—	—
Fuvaroslovak	80 „	105—190
Parasztlovak	300 „	34—80
Alárendelt minőség	79 „	—
Összesen	525 drb	—
Eladatlan maradt	219 drb	—

Irányzat: a vásár hangulata közepes.

Budapesti gazdasági és tenyészmárvásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. december 11.

Főlhajtatott: (drb-kint K.-ban)

Elsőrendű magyar jármos ökör	— drb	—
Másodrendű „	—	—
Alárendelt min. magy. járm. ökör	— drb	—
Tarka növendékötő	1 „	—
Fehér tehén	—	—
Tarka fejős tehén	50 „	160—240
Bonyhádi fejős tehén	48 „	220—330
Jármos bivaly	—	—
Tenyészbika	—	—
Magyar tehén	—	—
Összesen	98 drb	—
Eladatlan maradt	8 „	—

Irányzat: a vásár hangulata lanyha.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. december 9.

Főlhajtatott:

Magyarországból	967 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— drb juh	— drb kecske
Összesen	967 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	17 drb juh	— drb kecske

Á r a k

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

Elsőrendű hizott ürü	45—45 fill.	44—44 kor.
Középmínőségű hizott ürü	—	—
Legelőn javított ürü (anya)	—	25—31 „
Kisorolt kos	—	—
Szerbiai juhok	—	—
„ kecskék	—	—
Husos bárányok	—	—
Középmínőségű bárányok	—	—

Irányzat: lanyha.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. december 11.

Főlhajtatott: (kilogrammonként élősúlyban vagy vágósúlyban fillérekben.)

	I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	185 drb	83—96 70—82
„ szurott „	—	—
Ausztriából élő borjú	—	—
„ szurott „	—	—
Magyarországból élő bárány	—	— K. p.-ként
„ szurott „	—	—
Ausztriából élő bárány	—	—
„ szurott „	—	—
Összesen	185 drb	—

Irányzat: élénk.

Budapest ferencvárosi sertésconzumvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. december 5-től december 11-ig.

Heti főlhajtás összege	Erkezeti waggon	Erkezeti összesen darab	Sertésüzvágóhidre elszállított	Eladatlanul maradt
decz. 5-től decz. 11-ig	82	3329	3496	41

Napi árak fillérekben

N a p	Öregnéhez páronként 280—350	Kanlott	Páronként 300 kg. felül	Páronként 220—300 kg.	Könnyű 220 kgr.	Husos fajta
decz. 5.	84—86	—	88—90	80—90	78—83	—
decz. 11.	86—88	—	88—90	84—90	76—86	—

Árak élősúlyban levonás nélkül jegyeztetnek. Irányzat: élénk, árak változatlanok.

Budapesti kőhányai sertésplac.

(A kőhányai m. kir. állategészségügyi hivatal jelentése a „Köztelek” részére.)

1902. december 3-tól december 10-ig.

Állomány:

Sertésállomány volt mult hét végén	33363	Elszállítás:	drb
E héten érkezett Magyarországból	575	Budapesti fogyasztásra	3746
E héten érkezett Szerbiából	2597	Vidéki fogyasztásra	1710
Állomány összege	36535	Bécsbe	955
Elszállítás	7433	Ausztriába *)	1001
Marad állomány	29102	Zsiradékgyárba	21
		Összeg	7433

Hizottsertés-árak:

Megállapodás szerinti súly és 4% levonással kgr.-ként.)
 Magyar öreg nehéz, párja 400 kg.-on felül 102—106 fill.
 „ „ „ 300—400 kg.-ig 102—108 „
 (Az alábbi árak páronként 45 kg. súly és 4% levonással kilogrammonként.)

Magyar fiatal nehéz párja 300 kg.-on felül	106—110 fill.
„ közép „ 250 „ „	104—110 „
„ könnyű „ 200 „ „	102—104 „
Szerbiai nehéz párja 260 kg.-on felül	102—104 fill.
„ közép „ 250 „ „	100—104 „
„ könnyű „ 240 „ „	100—102 „

Irányzat: változatlan élénk.

Soványsertés-árak:

(Az árak 4% levonással élősúlyban értendők kg.-onként.)

Öreg 2 éven fölül	74-101 80-ig
Öreg 2 éves	80 „ 88 „
Süldő vészen átment	94 „ 100 „
Süldő vészen át nem ment	80 „ 84 „

Irányzat: változatlan.

* A fent jelzett sertésmennyiségből németországi vevők által határszéli vágóhidak útján élő állapotban 479 darab lett Németországba elszállítva.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1902. december 9.

Fölhajtás. Származás szerint:

Minőség szerint:	Magyarországból	drb.
Hussertés	husos	6662
Zsirsertés	zsirfajta	4461
Összesen	Galicziából	4461
	Osztr. tartományokból	—
Eladatlan maradt	Összesen	11123

Árak: (kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű nehéz magyar	98—100 kiv. 101
Könnyű és szedett magyar	84—90
Öreg nehéz és közép magyar	92—97
Német és lengyel busfajták	68—86

Irányzat: lanya; az ár csak a hussertéseknél maradt változatlanul, a zsirsertéseknél hanyatlott.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek“ részére.)

1902. december hó 11.

Fölhajtás:

Élő borjú	drb	96—112	72—94
Ölött borjú	3592	10—26	páronként
Ölött bárány	529	90—112	—
Ölött sertés	2443	56—80	—
Ölött juh	469	—	—
Összesen	6973	drb	—

Irányzat: tekintet nélkül a csekélyebb felhozatalra, a forgalom lanya, csekély árhanyatlással.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek“ részére.)

1902. december 11.

Fölhajtás: Árak:

Magyarországból	drb	Angol husos úrtük	fillér
Galicziából	2405	Elsőrendű hizott úrtük	—
Osztrák tartományokból	—	Középm. hizott úrtük	—
Összesen	2405	Kecske	—
		Bárány	—

(Az árak kg.-ként fillérekben, élősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: változatlan.

Bécsi szarvasmarha vásár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek“ részére.)

1902. december hó 9-én.

Fölhajtás összege: Minőség szerint:

Hizott és legelőmarhaban fölhajtás	drb	Hizott marha	2658
Csontozni való marhaban fölhajtás	724	Legelőmarha(Weidev.)	—
Összesen	3382	Csontozni való	724
Eladatlan maradt	—	Összesen	3382
Származási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyarországi	2101	Ökör	2549
Galic. s. bukovinai	722	Bika	358
Osztrák tartományokból	559	Tehén	407
Összesen	3382	Bivaly	68

Árak: (100 kilogrammonként élősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	74—81	66—73	58—65
Galicziai hizott ökör	76—78	70—75	62—69
Tarka hizott ökör	82—88	72—80	64—71
Bikák	50—74	—	—
Hizott tehén	48—62	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	48—74	—	—
Bivaly	38—48	—	—
Konzerváru (selejt.)	—	—	—

Irányzat: az előző hetinél valamivel kisebb felhajtás dacára, a hat napi szükséglet fedezése miatt csendes, elsőrendűnél 1 korona, gyengébb minőségűnél 2 korona áremelkedéssel. Csontozni való marha és bikavásár igen élénk 2—3 korona áremelkedéssel.

Ingtatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Decz. 15.	Törökbecsei kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Trifunác Döme	91548
Decz. 15.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Deutsch Alajos	318331
Decz. 16.	Bethleni kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Weér Dezső és neje	92000
Decz. 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Gromou Dezső	273398
Decz. 17.	Alsó-Lendvai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	ifj. Ocskay Rudolf	167837
Decz. 17.	Debreczeni kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Biró József	56000
Decz. 18.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Deutsch Imréné	353707
Decz. 18.	Mezőtúri kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Boldog János	48100
Decz. 18.	Kalocsa kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Freund Sándor	100000
Decz. 18.	Szombathelyi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Stadler Izidorné	54296
Decz. 18.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Diek Vilmosné	105603
Decz. 18.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Brodmann Melaine	339363
Decz. 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Udvardy Lajosné	166426
Decz. 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Kerekés Gáspárné	61038
Decz. 19.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Pfann és Gáál czég	261430
Decz. 20.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	gr. Karácsonyi Aladár	102538
Decz. 22.	Bpest I-III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Barabás Lászlóné	482240
Decz. 22.	Segesvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	gr. Bethlen Aurél	51030
Decz. 22.	Aradi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Planer Dávid	45000
Decz. 22.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Janisch Jánosné	218820
Decz. 23.	Sepsi-Szt-Györgyi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Wellenreiter Jánosné	46991
Decz. 24.	Tapolezai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Németh Klára	50049
Decz. 27.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Radnai Vilmosné	170878
Decz. 27.	Bpesti I-III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Bodánszky Lipót	258192
Decz. 27.	Nagyvárad kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Roheim Náthán	603000
Decz. 29.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Wekerle Károly Lászlóné	48000
Decz. 29.	Székelvkeresztúri kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	özv. Elekes Károlyné	99434
Decz. 29.	Aradi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Wecholer Ede	—
Decz. 31.	Bpesti I-III. ker. kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Hozspach A. és fiai felszám.	40618
Jan. 5.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Winter Sámuel	129871
1903. jan. 10.	Ujvidéki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hergler Ágoston	61961
Jan. 14.	Kassai kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	özv. Steurer Károlyné	67417

Jan. 17.	Aradi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Hack Fligyes és neje	148080
Jan. 27.	Pestvidéki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Móricz Sándorné	86608
Jan. 28.	Miskolczi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Molnár Sándor és Tsai	40200
Febr. 20.	Nagybecskereki kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	Dr. Demkó Pál	57038

Szerkesztői üzenetek.

M. S. urnak *K-Megyer*. A községi előjáróság végzése egészen helyes, mert a panaszolt cselekmény nem mezei lopás, illetőleg nem a mezőrendőri törvénybe ütköző kihágás, hanem az esetnek előttünk nem ismeretes részletei szerint vagy az 1878. évi V. t.-cz. 333. §-ába ütköző és a 334. §. szerint minősülő lopás, vagy a 379. §-ba ütköző és a 880. §. szerint minősülő csalás vétsége, amely miatt a panaszt a károsult félnek a kir. járásbíróshoz, mint büntető bírósághoz kell intéznie. Ez a károsult fél az eset körülményeire képest az a fél is lehet, akihez az anyagot szállítani kellett volna s ez esetben a panaszjogot ő van hivatva gyakorolni.

B. B. urnak *Nábrád*. Jó trióröket bármely elsőrendű hazai gépgyárban kaphat, hogy mennyi konkolydarát etethet árpával, tengeri darával, vagy zabbal keverve ártalom nélkül egy csikóval, vagy növendék marhával naponta, erre feleletet Csekkó I. Takarmányozástan cz. munkájában vagy a Köztelek Zsebnaptárban találhat.

G. M.-né *Pa.-Viszta*. A gyöngytyuk tenyésztésének minden csinját-binját lapunk felelet rovatában nem lehet megadni, ajánljuk méltóztassék meghozatni *Hreblay* Emil tyuktenyésztés II. kiadás cz. munkáját, mely szerzőnél Bpest, Csömöri-ut 5. 3. koronáért kapható.

Egy gazda. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

B. S. urnak *Kassa*. Kérdéses cikkét legközelebb leközljük.

E. Gy. urnak *Szomotor*. Tessék olvasható írásai leírni kérdését és ne levelező-lapra, hanem levélpapírra. Küldött levelező-lapján az irás teljesen elmosódott.

E. S. urnak *Mohol*. Azt hisszük kérdésére 98. számunk vezércikkje megadja a választ.

T. Gy. urnak *Csokonya*. Ifj. Sporzon P. tanár ur a gépujdonyságok a pozsonyi mezőgazdasági kiállításon leirt cikksorozatában a gépbeszerzési forrásokat mind felsorolta, tessék csak utána nézni.

K. I. urnak *Jármi*. Az országos kölesönös biztositó szövetkezet már jó ideje megbukott, pótdíjakat egy járásbírósi ítélet alapján nincs joguk követelni, perrel ellene fordulni eredményre nem fog vezetni.

B. J. urnak *Déaványa*. Forduljon felvilágosításért a kerületi szőlészeti felügyelőséghez, vagy a földmívelési miniszterium VIII. ügyosztályához.

B. R. urnak *Martinci*. Tisztafajtájú orpingtonokat Angolországban sok tenyésztőnél lehet kapni, mi (magyarországi baromfitenyésztők) Mr. William Cook-tól St. Mary-Croy-ban levő *Orpington-House* nevű farmjából hozattuk a sárga orpingtonokat. Egy kakas belekerült 20—30 frt.-ba, a tojók dbja 15—20 frtba, szépség szerint és szállítással együtt. Német nyelven nem, csupán angol levéllel lehet azokat megrendelni. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete Budapest, Köztelek, I. em 10. szivesen áll e tekintetben bárkinek rendelkezésére.

Az importált anyag tenyésztése — a mostani viszonyok közt — ajánlatosabb.

S. F. urnak. Fehértyukokat (tisztá fehér csőr és lábbal) szerezhet *Polonyi* Manóval Kecskemét, *Madarász* Gézánné Bököny, Kis-Jenő mellett, *Adai földműveléskola* Bácsm., *Hauer* Béláné Kis-Harta Pestm. Nagyon okosan teszi, hogy a magyar fajtát egy színben és nemesítve óhajtja tenyészteni. Sok szerencsét vállalatához, szivesen vesszük annak idején szives értesítését tapasztalatairól.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉRE!
 Elismert kitűnő hazai gyártmány!
1600 gözcséplőkészlet üzemből!

Czím:
ELSŐ MAGYAR
 gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
 BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám.

Gőzcséplőkészletek
 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lóerőjűek.
Magánjárók
 (utí mozdonyok.)

Kérjük minden szakkérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kiváratra díjmentesen küldetünk.

Leg
 ber
 jótállás
 BEC

Vadász
 kocsi-, rúd-,
 lámpák, asz
 istálló-
 Automobil-
 Vadászatokná
 gözekre kivá
 roppant távolsá

Bárdi
 vv BUDA
 VI., GYAR-
 Árjegyzék

Lóhe
 Bővebb felvilág

Legkitünőbb egyszerű szerkezetű

benzin és gázmotorok

jótállás mellett kaphatók:

BECK és GERGELY cégénél

BUDAPEST, V. ker.
Váci-ut 12. szám.
Tessék árjegyzéket
és ajánlatot kérni.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával	400,000—	kor.
Alapítványok	1,268,080—	"
Tartalékok	111,053-60	"
Összesen:	1,779,133-60	"
Első évi felesleg	90,349—	"

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4/5-ös díjviszatérítést nyernek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az Igazgatóság.

Vadász acetylenlámpák,

kocsi-, rúd-, Spritzbögen-, pózna-
lámpák, asztali-, kerti-, udvari-
istálló- és kézilámpák.

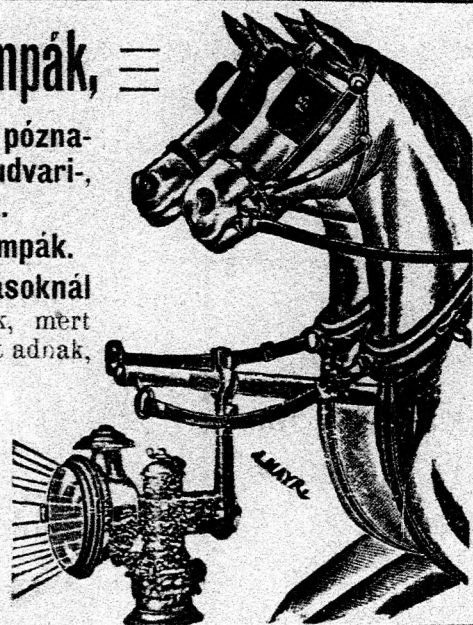
Automobil- és kerékpárlámpák.

Vadászatoknál, éjjeli szántásoknál
gőzekékre kiválóan alkalmasak, mert
roppant távolságra nappali fényt adnak.

Bárdi József

BUDAPEST,
VI., GYAR-UTCZA 48.

Árjegyzék ingyen. 8108

Haszonbérbeadási hirdetés.

A főtisztelendő rozsnói székeskáptalannak Ipolyság és Tesmag (Hontmegye) községek határában fekvő birtoka az 1904. évi október hó 1-étől kezdődőleg

12 gazdasági évre bérbeadandó.

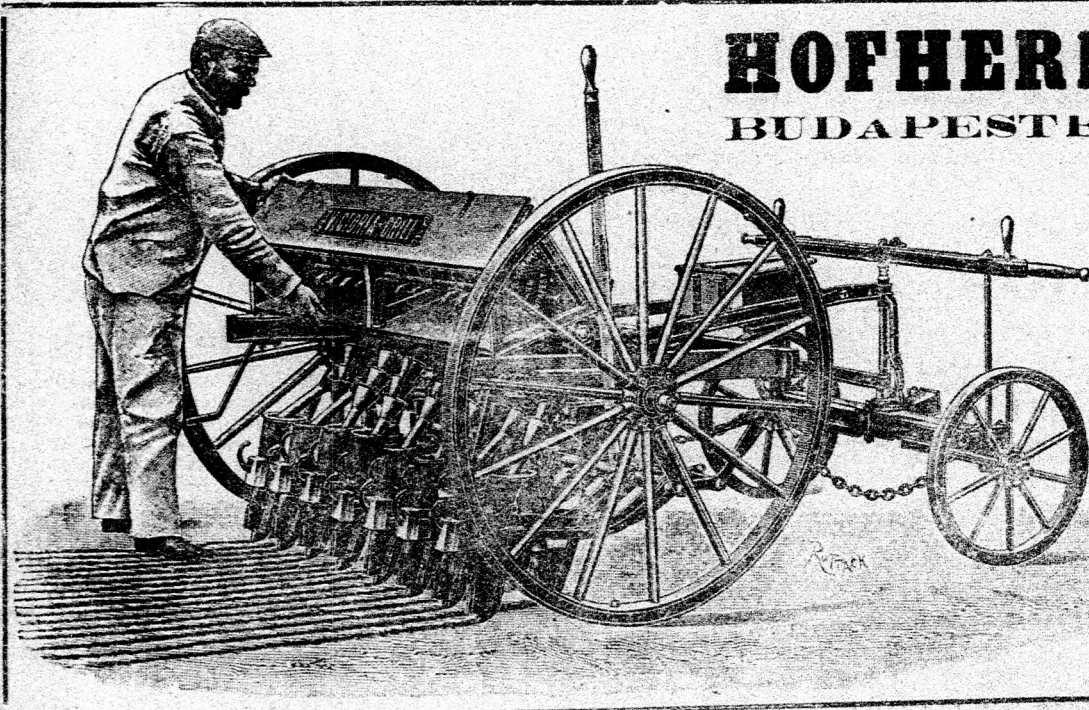
A haszonbérlemény tárgya mintegy 2400 kath. hold terület, a melyből 730 kath. hold szántó és rét, a több pedig erdő és ieglő. — A bérlet vadászati és halászati joggal van egybekötve.

Megyei székhely, törvényszék és járásbírószék, pénzügyigazgatóság, vasut-, posta- és táviratállomás helyben.

Felhívom mindazokat, a kik a nevezett birtokot bérbevenni óhajtják, hogy zárt írásbeli ajánlatukat 1903. évi márczius 31-ig a rozsnói székeskáptalannak az évi haszonbéri összeg, s az erre nyújtandó biztosíték világos megjelölésével nyújtsák be.

Bővebb felvilágosítással a hozzám fordulóknak készséggel szolgálak.

Dr. Okolicsányi László ügyvéd, a rozsnói székeskáptalan ügyésze,
Budapest, VIII., József-körút 78. sz.

HOFHERR és SCHRANTZ

BUDAPESTEN, VI., Váci-körút 57. szám.

Új gazdasági gépgyára és vasöntője Kispesten.
Épült 1900-ban.

Ajánlja legjobb minőségű
gazdasági gépeit és eszközeit

jutányos árak mellett.

Terjedelmes árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Új "Victória" sorvetőgép

(tolókerék-rendszer)

legkönnyebb és legegyszerűbb vetőgép.

Ösmeri ön a legujabb „Kalmár” rostákat
Lóhere-mag és gabonatisztító gépeket?

Mindezek a gazda legjobb kiveskereső eszközei

Bővebb felvilágosítást ingyen és bérmentve ad **Kalmár Zs. utóda rostagyáros Hódmező-Vásárhelyen.**

PATKÓSARKOK

1000 drb. hegyes vagy tompa 1. számú K. 11— **BECK és GERGELY**
 1000 drb. " " " 2. " K. 13-10 **czégnél,**
 1000 drb. " " " 3. " K. 15-40 **Budapest, V., Váci-út 12.**

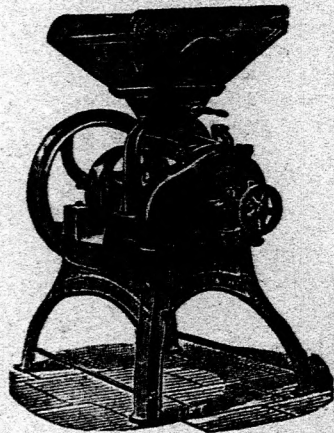
TÉLI IDÉNY 1902/1903.

Szecskaavágógépek

kézi és erőhajtásra,

Répavágók. Kiváló munkabírású

"Rapid" darálógépek,

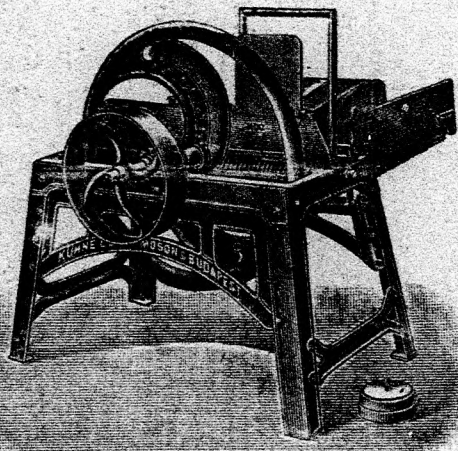
VENTZKI-féle szabadalm: takarmányfülesztők,
 Casali-féle szab, erőhajtású kukoriczamorzsolók, rendkívüli munkaképességgel.

Teljes takarmánykamara felszerelések, melyek sok évi tapasztalatok alapján a helyi viszonyokhoz mérten díjmentesen tervezetnek, legjobb szerkezetben és gondos kivitelben szállítatnak

KÜHNE E.

mezőgazdasági gépgyára által MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI. ker., Váci-körút 57/2 szám.

Carow „Ideal” javított burgonyaszédőgépe rudvezetékekkel, 1902. model.

Legújabb javítások. Csakély vonórőr, ökör és főerőre.

„IDEAL”

Legegyszerűbb kezelés.
 Szolid szerkezet. Minden körülmények közt kifogástalan munka.

!!! Ezer meg ezer van használatban !!!

— Kitűnő bizonyítványok a legelőkelőbb gazdáktól. —

JULIUS CAROW

specialis-gyár burgonyatermelési gépek előállítására

PRAG-BUBNA.

Katalogusok ingyen. Ügyes képviselő kerestetik.

Szőlő lugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

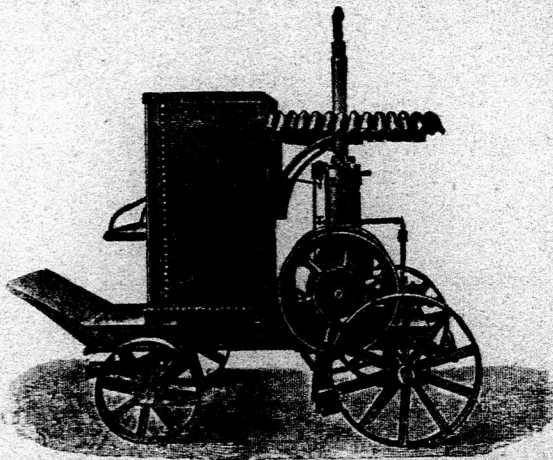
Erre azonban nem minden szőlő-faj alkalmas (bár mind kuszó terméssel), mert nagyobb része ha meg is hoz, ezért nem értek el sokan eredményt eddig. Hol lúgasnak alkalmas fajtákat ültettek, azok bővebb ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindentől megterem a nincsen oly ház, melynek fűtő mellett a legesekélyebb gondozással fölnevelhető ne volna; ezenkívül más épületeknek, kerteknek, korlátoknak stb. a legremekesebb díszé a nélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghíresebb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomata katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldeték meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Birmelléki első szőlőoltvány-telep, Nagy-Kágya, Székelyudvarhely.

GANZ és TÁRSA vasöntöde és gépgyár P.-társ. BUDAPESTEN.

Részletes árjegyzőinket kívánatra megküldjük.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság czéljaira

(BANKI szab. rendszere).

Mechwart-féle gőzekék és petroleumekék.

Hengerszékék, kőjártok és teljes malom-berendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések. Hsz. 377.

Vöröslóhere-, luczerna-, fehérhere-, nyulzapuka-, baltaczim- és fűmagvakat legmagasabb napi áron vásárol:

DEUTSCH GYULA
 heremagkiviteli nagykereskedése
BÉCS, II., Robertgasse 2.

2021. sz. 1902.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szt.-Miklós

országos vásár

f. é. december hó 18-tól bezárólag december hó 22-ig fog. megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra — december hó 18-ától esütörtökön reggel 5 órától kezdve — meg van engedve.

Temesvárott, 1902. évi november hó 28-án.

A városi főkapitányságtól.

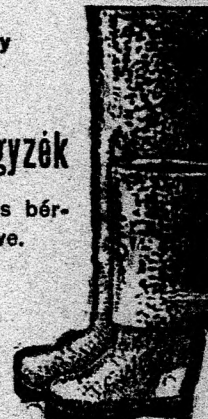
8149

BANDL REZSŐ, főkapitány.

Bánáti ló-, szarvasmarha, juh- és sertésvásár.
 Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi- és iparvásár.

Nagy képes árjegyzék
 ingyen és bérmentve.

Vadászsapka

Halina-csizma

lodenlemezéből, fel- és lehajtható, kiválóan praktikus ruhadarab, nélkülözhetetlen vadászok részére, barna, mohazöld szürke, vagy szürkészöld színben 7 korona, barnaszöld színben 6 korona. Fejméret centiméterekben.

egy darabban ványolva, erős nemez talppal, osakis bőrezipó felett viselendő. Kiváló védelem hideg ellen. Ára szürke színben 12 korona, barna színben 18 korona. A bőr cipőtalp hossza elegendő mértékűl.

JOSEF PICHLER

cs. és kir.

& SÖHNE, GRAZ

udvari kalapgyár.

SZIVATTYUK

minden neme; házi, nyilvános, mezőgazdasági és ipari célokra.

Legjobb gummi- és kender-tömítők.

Mindenféle csövek, csapok stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

W. GARVENS, Wien, I., Wallfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tízedes fűtésű és hőmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, baromtermékek. Detőlé-társaság szivattyu- és mérleggyártóra.

Hizialó szer sertések részére.

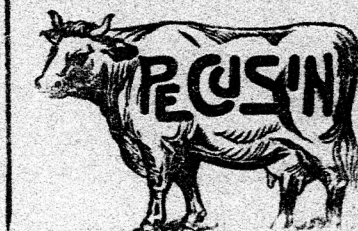
Kitűnő hizialószer, takarmány-pótszer, lovak, bikák, ökrök, tehenek, borjúk, juhok és tyúkuk részére.

1/2 kilós csomag 1 korona.

4 próbacsomag bérmentve 4 kor.

Hizialószer-gyár:

VV WIEN, VV IX., Biohergasse.

EKEVASAK legkitünőbb minőségben

kaphatók:
BECK és GERGELY-nél
Budapest, V., Váci-ut 12.

Folyó év végén jelenik meg kiadásunkban

A Magyar Földbirtok 1903

Magyarország 100 holdon felüli birtokosainak, gazdatisztjeinek és haszonbérelőinek **CZIMTÁRA** gazdasági és munkáviszonyainak, a gazdasági kiállítások, versenyek és terméseredmények ismertetésével. Előfizetési ára füzve 15 kor., kötve 16 kor. Bolti ára füzve 25 korona, kötve 26 korona.

Magyar Gazdatisztek Cimtára 1903. évre

mely tartalmazni fogja Magyarország uradalmi és az azokon alkalmazottak pontos czimeit. A czimtar előfizetési ára 3 korona, portómentes küldéssel 3 korona 30 fillér. Bolti ára 4 korona.

Megrendelhető:

a „Köztelek” kiadóhivatalában
Budapest, Üllői-ut 25. szám.

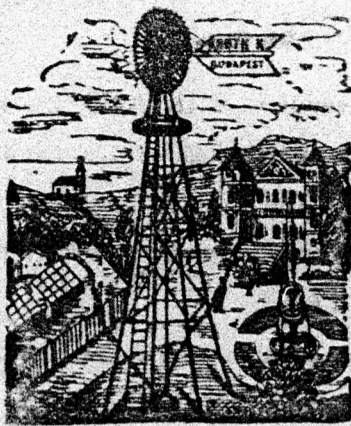
Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszesz- és vízvezetékek, osztorházak, szellőztetések, ciosettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, időházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövendelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

Schember C. és fia

os. és kir. udvari hídmerleg és gépgyár,

Budapest, Andrassy-ut 15.

Ajánják általában ismert, szabadalmazott híd- és marhamerlegelket, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeket. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Én foltozni most már csak a so-
szorosan kitűntetett s
kaltöbb leányiskolában bevezetett, valamint
-a legtöbb nőegylettől ajánlott

„RAPID” aut. foltozó- és szövőgéppel

foltozok, mert ezzel a készlettel csak érdekes játékok a háztartásban előforduló bármely foltozó munkát harisnyákon, vászonneműn stb. legyen az akár nagyon, akár kevésbé hibás, nemcsak gyorsan, hanem csodálatosan szép egyenletesen mintegy újra szövve elkészíteni. Minden iskolásgyermek képes ezzel az egészen önálló készlettel nem varrógép részei azonnal hibátlanul dolgozni. Egy készletük ára csak 4 korona. A pénz előleges bekló-dése esetén bérmentre 4 kor. 40 fill., utánvételt 4 kor. 70 fill.

J. SCHÜLLE, Wien, II.,
KURZBAUERGASSE Nr. 4. 8111

Cs. és kir. 1. számú Lóavató-Bizottság Budapesten.

Katonai lovak bevásárlása.

A cs. és kir. közös hadügyministerium sulyt fehtet arra, hogy az állandó lóavató-bizottságok a cs. és kir. csikótelepek számára, a mennyire csak lehet, az alkalmas 3 éves csikókat lókereskedők és közbenjárók nélkül közvetlenül a tenyésztőknél vásárolják be és e célra a lótenyésztési elnökkel, illetőleg a ménés-bir okosokkal és tenyésztő urakkal érintkezésbe lépjenek.

Fenti bizottság következő eljárást tervezi.

1. Felkéri tenyésztőket, jelentsék be írásban azon csikókat, a melyek a jövő év tavaszán a 3 évet betöltik.

2. Ezen bejelentések alapján a bizottság megállapítja utitervét, odaérkezését írásban jókor tudatja, április vége felé, május és június hó apokban pedig helyben (a ménésben) átveszi a csikókat, készpénzben kifizeti a vételárát.

3. A kisebb privátménések és azon községek számára, a hol kisebb gazdáknál is akad csikótelepbe való lóanyag, a Lótenyésztési Elnök, vagy a Gazdasági egyletek ajánlata alapján centralis gyűlekező helyeket fogunk megállapítani, a hol a bejelentett és előállítandó 3 éves csikókat megszemléljük és egyébként a második pont alatt megjelölt eljárást fogjuk követni.

4. A csikótelepek számára következő kvalitás szükséges:

a) Minimalis mérték 157 centiméter.

b) Általánosan elfogadott elvek szerint háts lónál kívánatos természet, jó vér, korrekt járás.

c) Kiltás arra, hogy az illető csikóból egy év alatt tisztí, illetőleg kitünő altisztí ló váljék.

5. A vét-lár 500 és 650 kor. közt variál a csikó minősége, fejlettsége és magassága szerint, de kitünő kvalitásnál fizet a bizottság megfelelő magasabb árt is.

6. Az írásbeli bejelentések mentől előbb, de legkésőbb

== folyó évi december 31-ig ==

beküldendők a Cs. és kir. 1. sz. Lóavató-bizottságnak (Budapest, Lehel-utca).

Tartalmazniok kell:

a) A csikók számát, lehetőleg származásukat.

b) A levelezés és utazásra szükséges adatokat, mint: utolsó posta, megye, távirda és legközelebbi vasuti állomás, puszta vagy tanyaánál a legközelebbi község stb.

BUDAPEST, 1902. december 12.

Cs. és kir. 1. számú Lóavató-Bizottság Budapesten.

Gyárilag javított igen jó, használt gőzcséplőkészletek

kaphatók:
BECK és GERGELY-nél
Budapest, V., Váci-ut 12.

Gazdasági könyvviteli nyomtatványok árjegyzéke.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által 2000 korona pályadíjjal jutalmazott Suschka-féle gazdasági könyvvitelten alapján összeállítva.

Suschka könyvsze- rinti száma	Nyomat- ványszám	TÁRGY	Ive fillér
11	1	Előlegezési könyv, kül- és beliv	4
9	2	Napszámber és szakmányber kimutatása	12
13	3	Leszámolási könyv	6
10	4	Szegődmény-táblázat, kül- és beliv	12
16	5	Szemesgabona-kimutatás, kül- és beliv	12
15/a	6	Csépletlen gabona kimutatás, kül- és beliv	12
39	7	Napszamos jegyzék	10
7	8	Tejeladási jegyzék, kül- és beliv	10
6	9	Pénztári napló, kül- és beliv	12
14/a	10	Pénztári főkönyv, bevételi kimutatás, kül- és beliv	12
8	11	Követelések jegyzéke, kül- és beliv	12
3	12	Gép- és eszközeletár, kül- és beliv	12
14/b	13	Pénztári főkönyv, kiadási kimutatás, kül- és beliv	12
2	14	Épületeletár, kül- és beliv	12
1	15	Telekleletár, kül- és beliv	12
5	16	Termény- és anyagleletár, kül- és beliv	12
12	17	Letéti napló	4
4	18	Eleven leltár, kül- és beliv	12
40	19	Szegődmény-levele	2
23	20	Ló- és szarvasmarha-kimutatás	12
24	21	Juh- és sertés-kimutatás	12
22	22	Különböző tárgyak kimutatása	12
21	23	Fogyasztási anyag kimutatása	12
20	24	Tüzelő anyag kimutatása	12
19	25	Szerszámfa kimutatása	12
18	26	Állati termények kimutatása	12
17	27	Póttakarmány kimutatása	12
38	28	Mérleg	20
41	29	Próbacséplési jegyzék	10
25	30	Vetési és aratási jegyzék	10
30	31	Ellési jegyzék (csikó és borju)	10
34	32	Termés-kimutatás	8
31	33	Ellési jegyzék (bárány és malacz)	10
28	34	Darálási jegyzék	10
29	35	Fejési napló	10
37	36	Gazdasági napló	10
36	37	Trágyázási napló	4
26	38	Cséplési jegyzék, kül- és beliv	10
35	39	Tejelés kimutatás	4
33	40	Takarmányozási előirányzat, kül- és beliv	12
32	41	Vetési előirányzat, kül- és beliv	12
27	42	Takarmányozási jegyzék, kül- és beliv	10
	43	Hetijelentés	12

Függelék:

A) Vagyonleletár, kül- és beliv	12
B) E öleg-jegyzék, kül- és beliv	4
C) Teje adási jegyzék, kül- és beliv	10
D) Anyagszámadás kül- és beliv	10
E) Vetési, aratási jegyzék, kül- és beliv	10
Suschka: Rövid utmutatás	1 drb. 50

Ezen nyomtatványokból állandó készletet tartunk.

Az összes nyomtatványokból mintávek az összeg előre való beküldése mellett, 5 koronáért portomentesen küldetnek.

Kérjük a megrendeléseknél világosan kitenni, hogy a nyomtatványok száma, a Suschka-könyv szerint vagy az árjegyzékből lettak-e véve.

A felsoroltakon kívül egyéb nyomtatványokat megrendelés szerint legrövidebb idő alatt jutányosan állítunk elő.

Megrendelhetők

a "KÖZTELEK" kiadóhivatalában
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Saját könyvkötészetünk van, fenti nyomtatványok bármelyikét kötve is szállíthatjuk.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

W·E·I·S·E·R J. C.

gazdasági gépgyár és malomépítészet NAGY-KANIZSAN

által ajánlatnak:

Egy- és kétvasu
ACZ LEKEK és
összes talajmű-
velő eszközök
Szecskavágók,
Répavágók,
Kukoricamorzsolók,

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Takarmányberendezések,
Teljes malomberendezések,
Egyes malomgépek és alkatrészek,
Öntvények saját vagy idegen minták után.

— Árjegyzék szívesen küldeték. —

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Magyar királyi Államvasutak Üzletvezetőség Aradon,
36078. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

(Faggyú szükséglet szállítására iránt)
A magy. kir. Államvasutak aradi Üzletvezetőség a vonalai szükségletének fedezésére 1903 és eseeleg a következő 1904. 1905. években évenként szükséges mintegy 4000 kgr. faggyú szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet. A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi Államvasutak aradi Üzletvezetőségénél megszerezhető.

Az ajánlatok fölötti határozat hozatal, illetve a szállítás odaitétele az ajánlat felbontásától számított 28 nap alatt várható, míg a letéti övadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők. A szállítás a magy. kir. Államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint a faggyú szállítására vonatkozó 39986/92. számú különleges feltételek értelmében eszközözendő, mely feltételek a pályázati határidőig alólírott Üzletvezetőség anyag és eltar beszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. Államvasutak igazgatóságánál és minden Üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ívenként 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külcimmal: „Ajánlat faggyú szállítására iránt 36078/902. szhoz“ 1902. évi december hó 23-ikának déli 12 órájáig a magy. kir. Államvasutak aradi Üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők. Bánatpénz gyanánt az ajánlat mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1902. évi december hó 23-iki déli 12 órájáig az aradi Üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő esetleg posta útján beküldendők.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidő g érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg táviratilag tételnek, végre olyanok, melyekre esetleg az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Aradon 1902. november havában.

Az Üzletvezetőség

(Utányomás nem díjaztatik)

Egy ilyen kövér disznót

csakis a

BARTHEL-féle TAKARMÁNYMÉSZ

hozzátétele által lehet 11 hónap múlva kapni.

MELZER J. úr 1896. december 9-én ezt írja:
"Az Öntől hozott takarmánymésszel egy önnévűsü közönséges fajta 11 hónapos sült malacznál 250 kiló hizlalási súlyt érhettem el."

Barthel-féle takarmánymész a legjobb és legolcsóbb szer a csonttörékenységre, csikó-, borju- és malaczbénaság elhárítása ellen, a gulya felnevelésére, a tejjövedelem emelésére, farágás-, ganajlévárs ellen, tyúkknál a tojás előmozdítására. Leírás és véleményadás ingyen. 5 kilós próba 2 korona postán.

Magyar levelezés: Magyar levelezés:

BARTHEL M. & Tsa Bécs, X., Kep'ergasse 20.

Kitünő

KAL

Bó

(h. liter

Tudakoz

SACK
PR

Alapítta

A Posti
Figyelme
mint más
azt jól árt
A ki olyan
bizható
malom

Kitünő csöves tengeri darálók drbja 48 frt. BECK és GERGELY

(KIS-ORÍÁS)

Budapest, V., Váci-ut 12.

KALMÁR VILMOS, BUDAPEST

VI., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a esehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviselője ajánl

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak).

"Martellin" dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisót és kainitot.

A műtrágyák beltartal-
maért szavatolok.
Pontos és lelkiismeretes
kiszolgálás.

Bőtermő hófehér

hegyi zab

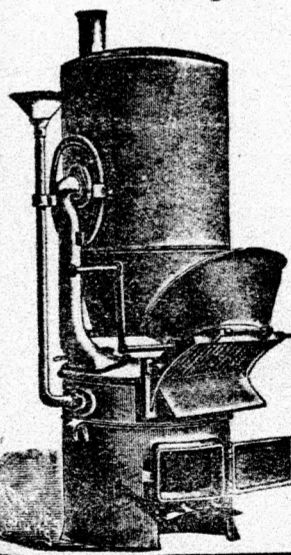
(h.-literenként 56 kilós), a meddig a készlet tart, kapható.

Tudakozódni lehet a **czukorgyárnál OROSZKA**, Barsm. 8021

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körut 52. szám.

Előre bocsátva, hogy Sack Rudolf világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:

ajánlom közkedveltségű egytetemes és többvasu ekéimen kívül sík és dombos talajra egyaránt kitünően alkalmas sorba- és szórva vetőgépeimet

szecskavágó-, répavágó gépeimet.

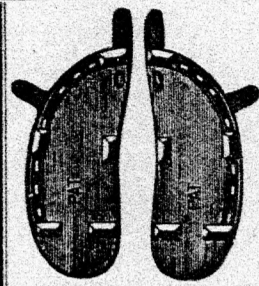
Kézi, járgány- és gőzhajtásra

járgányaimat a jelenkor legjobb szerkezettű

takarmánypároló

készülékeimet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Ajánljak nagyraktárakat minden patkolási cikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. - Továbbá ajánlják szabalmazott, kiváló szakférfiak által legjobban ajánlott patkóit igáslovak és paripák, úgyszintén

ökrökvasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legujabban szabalmazott rudvasalásait és kengyelelt.

M. HANN'S SÖHNE

os. és kir. udvari patkolási eszköz-szállítók
WIEN, I., RENN GASSE 6. SZÁM.

E hó végén jelenik meg a Gazdasági Számviteli Naptár

1903. évre. Szerkesztő: SZILASSY

ZOLTÁN az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára. Kiadja az

Országos Magy. Gazdasági Egyesület.

Ára portómentes küldéssel 1 korona

80 fillér. Ajánlott küldéssel 2 korona.

Egy diszes s teljesen vászonba kötött,

naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszerű szám-

viteli könyv, a melyet minden gazda

számvitelének bejegyzésére az egész

éven át használhat. Előfizetéseket el-

fogad a „KÖZTELEK“ kiadóhivatala

Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

Pesti Hengermalom-Társaság Budapesten.

Alapított 1839.

Alapított 1839.

Magyarország legelső műmalma.

Minden kiállításon, a melyen részt vett, a legmagasabb kitüntetéseket nyerte el.

A Pesti hengermalmi liszt a legszebb és legjobb magyar liszt, mindig egyenlő kitünő minőségben. **Figyelmeztetés:** A Pesti hengermalmi lisztbe elegendő mennyiségű, de nem nagyon meleg vizet kell keverni, (többet mint más lisztbe), a tészta igen jó erősen kigyurandó és hosszabb ideig pihentetendő, s csak ha tökéletesen megkelt, kei azt jól átfutott, de nem túlforró kemenczébe rakni. A több munkát és tüzeletést hőven téríti meg a több, szebb és jobb sütemény. A ki olyan helyen lakik, a hol a Pesti hengermalom gyártmányai lisztelárusítóknál egyáltalán nem vagy megbizhatóan nem kaphatók, az dara-, liszt- és korpaszükségletének beszerzése végett egyenesen a malomhoz forduljon.

7574

A magyar

gazdasági és erdőgazdasági országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérlő uraknak állásukhoz illő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésére. Az ez ügyben való minden felvilágosítás és a közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdaság

és erdőgazdaság foglalkozók részére nyújtott támogatás. Ezközül biztositásokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és örvényi díjra, mezőgazdasági, erdőzeti és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelősebb díjtételekkel, mert nem nyereségre alakult vállalat. Kivánatra alapszabály díjtételekkel és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság: Budapest, Köztelek, Üllői-ut 25. szám.

KRAMER LIPÓT, Budapest, V., Kálmán-u. 3. sz. Honvéd-utca sarkán

TELEFON: 38—11.

Sürgöny-czím:

„CERES” BUDAPEST.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlattal kívánságra díjtalanul, készséggel szolgálók.

A legjutányosabb árakon ajánl:

Oliva gépolajat, repczeolajat, ásványkenőolajat, süritett gépkenőcsöt, hengerolajat, lámpaolajat, petroleumot, kocsikenőcsöt, olvasztott szinfagygyút, kenőszappant, kékkövet, kékvirágot, Raffia-háncsot, saponáriát, creolint, carbolineumot, fedéllakot, zsákot, ponyvát, kész kéveket, műtrágyát és minden e szakba vágó czikket. Továbbá: Szalonnát, disznósirt a legolcsóbb napi árban. Szalonnáról lerázott söt marhahizlalás czéljaira. Mezőgazdasági vetőmagvakat, szavatolt jó minőségben

A „PÁTRIA” IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI R.-TÁRS.-NÁL Budapest, Üllői-ut 25. Köztelek

KÉSZ NYOMTATVÁNY RAKTÁR VAN:

Suschka Richárd magyar-óvári gazd. akadémiai intéző utasítása szerint összeállított **GAZDASÁGI KÖNYVVITÉLI NYOMTATVÁNYOKBÓL**. Az összes ivекből minta-collectió 5 K., portomentesen küldünk.

Az 1898. XXIII. t.-czikk alapján alakult **Országos Központi Hitelszövetkezet** megbízásából készült **HITELSZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL**.

Az **Országos Tejgazdasági Felügyelőség** részéről nyert felhatalmazás alapján készült **TEJSZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL**.

„Hangya” Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet megbízásából készült **FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETI NYOMTATVÁNYOKBÓL**.

A **Magyar Mérnök- és Építész-Egylet** utasítása szerint összeállított **KÖLTSÉGVETESI-, ELOMÉRETI-, HETIBERLAJSTROM IVEKRŐL**.

Kivánatra **ÁRJEJYZÉKET** bérmentve küldünk.

Bérbeadó birtok.

Nságos Ugron Ákosné, szül. Nagy Sarolta Somogy megye Tab-Torvaj községhez tartozó, mintegy 1600 öllel számított 1800 holdat tevő s házi kezelés alatt levő birtoka

14-16 évre bérbeadó, (esetleg el is adó.)

A birtok áll: mintegy 1080 hold szántóföld, 8 hold kert, 125 hold rét, 130 hold legelő, 430 hold erdő, 15 hold szőlő s 12 hold földadó alá nem eső területből; Tab, járási székhelyen lakás, park és több bérház s a szükséges gazdasági épületekből. Feltételek alulírottaknál megtudhatók. Közvetítők nem díjaztatnak.

TAB, Somogy megye, 1902. december hó.

8149

Szupits Dezső, ügyvéd.

Magyar kir. államvasutak. 191302/F.I.

HIRDETMEY.

A magy. kir. államvasutak szabadka-bródi vonalának Gombos és Erdőd állomásai között a kompforgalmat jégzajlás miatt bizonytalan időre megszüntették.

A kompforgalom szünetelése alatt a 6001 és 6002 sz. gyorsvonatok Erdőd B.-Bród között nem közlekednek, helyettük a boszniai összekötés Uj-Dombovár-E-zéken át az 1913-914 számú gyorsvonatokkal tartatik fenn, melyek közül az előbbi Budapest felé az 1007/1901 sz., az utóbbi pedig Budapest felé az 1902/1908 számú vonatokkal közvetlen csatlakozásban áll.

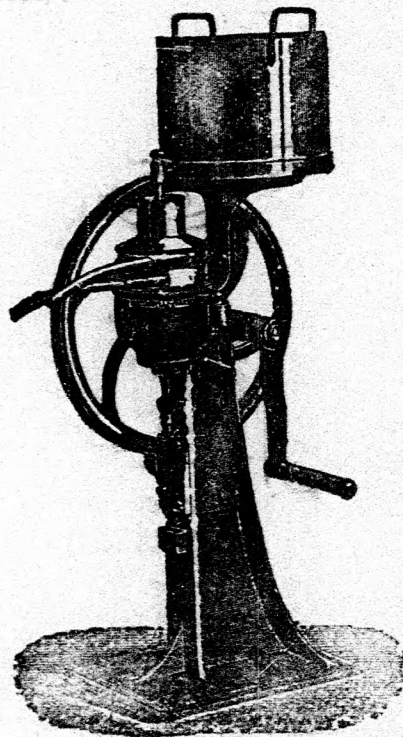
Azon utasok részére, kik a kompszünet tartalma alatt a Dunán lehetőség szerint más módon (csónakon) átkelni szándékoznak, abból a célból, hogy a Csónakosról induló 6001. számú gyorsvonattal Szatd-n felé, illetve a 6002. számú gyorsvonattal Szabadka felől Csónakosra érkezve újjukat tovább folytathassák: Dálya és Erdőd közt 6005 és 6008. számú helyi személyvonatok állanak rendelkezésére.

A kompszünet tartalma alatt Borovo és Vuk vár között a fentebb említett 1913 és 1914. számú gyorsvonatokhoz csak lakozólag a 6627, 6628, és 6630 sz. vonatok Brod és B.-Brod között pedig az 1905. és 1906. számú vonatok fognak közlekedni.

Budapest, 1902 évi november hó 28-án.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Alfa-Separator Részvénytársaság, Budapesten.

Tejgazdasági gépgyár.

Iroda és raktár:

V. ker., Báthory-utca 4.

Gyártelep:

VI., Petneházy-u. 8-10.

Alfa-Laval Separatorok (tejfőlöző gépek)

kézi- és erőhajtásra.

Alfa-Separatoraink eddig kb. 550 első díjat nyerték.

Évi gyártás kb. 47.000 db.

Az Alfa-Separator a legtokéletesebb fölözőgép!

Tejszállító kannák, Fejbedények, Tejhűtők, Előmelegítők és pasztórizáló készülékek, Vajköpülő és vajgyártó gépek, A sajtgyártás eszközei, Tejvizsgáló készülékek, Mindennemű tejgazdasági eszközök és gépek a legjobb kivitelben!

Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése s ujja alakítása. Díjtalan tanácskozás minden tejgazdasági kérdésben! Árjegyzékek, tervek és költségvetések bérmentve.

Magyar király 33188/892. sz.

A magyar és 1903 és es gék szállításá czius hó elejé

m e g n

Rostálatlan kavics Rostált bányafelépítményi Utépitéshez való Terméskő váltó Terméskő kisé Kőzuzalék mir

A táblázatokat, azonban kintüntetett megavagy a szállít lamvasutak e A fenti ar az alább felső kinthetők, mig kir. államvasu szerzehetők m

Az ajánlat A szállítás az aradi tüzletv lendő, mely fel beszerzési osz igazgatóságána tekinthetők,

Az 1 korozimmet:

„Ajánlat 1902. decemb vezetőségének küldendők.

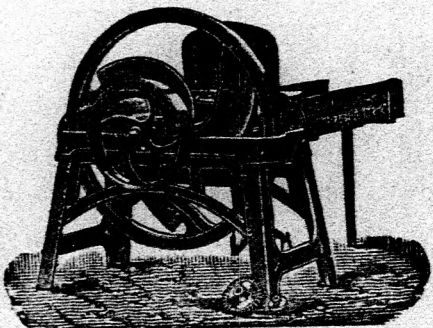
Bánatpénz pénzben vagy déli 12 óráig után küldendő

Az ajánlat felbontásától után 8 napon Aradon 19

(Utánnyomás

Balesetek

kiszárvai

Szeckavágók szab. önmük. kiemelővel,

répavágók,

darálómalmok.

Gőzfűlesztő-készülékek!

legujabb, legkényelmesebb szerkezetben

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosoknál

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig.

Ipari mozdonyok 100 lóerőig.

25 év óta ajánlom és küldöm szét többszörösen kitüntetett (Páris 1900. Grand Prix)

ered. Hanna vetőárpmát

VODIČKA, földbirtokos, Smržitz Hanna (Morvaország) Minta ingyen bérmentve.

Romlott borokat

dohos, penész- vagy hordóziket azonnal és feltétlenül megjavít a

BONORAL

ára használati utasítással 1 hektóra 4 korona, 5 hektóra 18 korona. Kapható Erdős Jenő gyógyszerésznél, Egerben. 8183

SOMOGYI GÉZA-féle állat-

táppor,

mely az állatok emésztését nagyban elősegíti s kitűnően táplál, megrendelhető kiadóhivatalunkban. Budapest, IX., Üllői-út 25.

Az egyes takarógyárak megbiztak, hogy maradék állományukat féláron eladjam. Ajánlok tehát vastag, elpusztíthatatlan, kitűnő minőségű, meleg, gypjas, puha téli

lótakarókat

színes szegélyvel, hátotakarónak is alkalmas és amellet halatlan olcsó. A) faj strapa barna, színes szegélyvel 145x190 jó minőség. Drb.-ként K. 4. - B) faj hintótarakó vörös és sárga sávval 145x190 igen jó minőség drb.-ként K. 5. - C) faj dobblé gypjas urasági takaró két színben, szürke és sárga szegélyekkel 150x200 finom minőség drb.-ként K. 7-50 - D) faj sorfűzde és bányászati takaró szürke, kék szegélyvel 140x150 alkalmas minőség, drb.-ként K. 9. - E) faj, elsőrendű fekete omnibusztakaró 155x120 kiváló tartótarakó drb.-ként K. 950. Sőt, küldés utánvétellel. Meg nem felelő kifogástalanul kicseréltetik. Cim: Rundsakin M. Wien IX., Berggasse 3.

Kini-burgonya vetni való és két hámos számú eladó. Czim a kiadóhivatalban. 8170

Saját készítményű mindennemű gazdasági

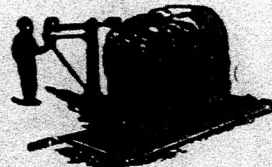
ZSÁK

és vízhatlan kazaltakaró PONYVA

a legolcsóbb gyári áron kapható a

FISCHER-féle

zsák- és ponyvaárúházban Budapest, Nagyköröna-u.18. Minták kívánatra ingyen, bérmentve küldetnek.

Jutányosan eladók. Százados marhamérlegek

1500 kg. hordképességű erős vaskoriáttal 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles

Szekér hidmérlegek

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlyiával 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek

Ócska marhamászát új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ

mérlegműszerész BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

A nagyméltóságú földmiveltésügyi ministerium rendeletére tartandó házipari tanfolyamokon huszonöt métermássa fehér és hetvenöt métermássa héjas kosárkötésre alkalmas fűzveneszt veszek. Ajánlatokat árral kér az állami gazdasági szaktanár, Esztergomban. Ugyanott gyümölcszálító kosarak kaphatók. 8191

Uradalmi tejet 500-1000 liter napi terméket januári kötésre megvételre keresek. Ajánlatok „Tej” jelige alatt Blockner hirdetési irodájába. Budapest, Süttő-utca 6. sz. kéretnek. 8195

Gazdák figyelmébe 50% olcsóbb

M. kir. szab. mint bármely 12321-900. más világitó A. 905.

pyroleum világitása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próba küldemények 2 korona utánvétellel. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve. 7888

Degen Jakob Budapest, IX. ker., Közraktár-utca 28.

HIRDETMEYNY.

Jól beérett, eredeti

HANNA-árpa vetőmagot

ajánl a Szakacsi gazdaság, a Szakacsi vasutállomásnál 15 koronáért métermászaját. Minta- és megrendelés iránt: HIRSCHLER

SOMA intézőhöz fordulandó, Szakacsi, Szilágymegye. 8151

Feltétlen fajtiszta Riparia Portálára ojtott Olasz-Rízling, grünerer fásójtrányok dűs gyökérzetű és szép forradással, fajtiszta Riparia Portalis sima vesszők jutányosan beszerezhetők Gertyenyesi Holtósy Gyula dr. „Erzsébet” szőlőtelepén Gertyenyesen, Temesmegyében. Levél és sürgöny-czím: „Erzsébet” szőlőtelep Gertyenyesen. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 8154

450 darab 3 éves vadgesztenye-csemete kapható 50 állérről darabja Keszeghi gazdaságban. Keszegh, Vác. 8104.

Jelzálogtörlesztéses kölcsönök

előnyös feltételek mellett közvetít a 8174

Köz- és Mezőgazdasági Szakiroda

Budapest, VII., Izabella-u. 11.

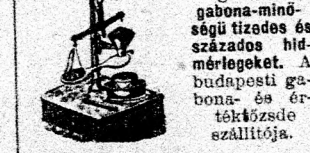
Lóheremagot,

külföldi számlára legmagasabb árban vesz 8175

a Köz- és Mezőgazdasági Szakiroda

Budapest, VII., Izabella-u. 11.

Ziska József utóda Rostély György.

Ajánlja a legmegbízhatóbb gabona-minőségű tizedes és százados hidmérleget. A budapesti gabona- és értéktörzsdé szállítója.

Iroda és raktár: Budapest, Eötvös-utca 52. Alapítotott 1872.

Javítások pontosan. - Árjegyzék bérmentve. - Ugyanott kevesebb használt mérlegek jutányos áron kaphatók. 7887

Az ihárosi tőgazdaságnál Iháros, u. p. Ihárosberény Somogy megye, egész éven át kapható különböző koru tenyészhal u. m. 1, 2 és 3 nyaras gyorsnövésű cséhponty, csuka, czompo, stüllovadák és stüllovikra. 7886

Kötélárúk

dohányzsinórok, fűrészzsinórok, zsinégek, továbbá zsákok legolcsóbban Dukesz Miksa kötélygyártó cégénél Budapest, VI., G-utca 8. kaphatók. 7782

Egy használt, jó karban lévő 16 vagy 20 lóerőjű

Fowler-féle gőzeke-készlet megvételre kerestetik.

Ajánlatokat szíveskedjék „A. B. C.” jelige alatt a „Köztelek” kiadóhivatalához intézni.

Czirokmagot-, len-, kender-, napraforgó- és tökmagot, hajdinát, búkkönyt, heremagot, esparsettet, legmagasabb árban vesz és legjutányosabban szállít len-, repce-, tökmag- és napraforgómagolajpogácsát 8136

EISNER ADOLF gabona- és terménykiviteli üzlete Budapest, V., Dorottya-u. 9. Ajánlatokra szívesen válaszolok.

Tenyészmарha-eladás.

Méltóságos gróf Lónyai Elemér ur, Bodrog-Olaszi törzskönyvezett intháli tehenészetéből eladó:

5 darab számfeletti fejős tehén, 6 darab számfeletti felfolyatott üsző.

Megtekinthetők Bodrog-Olasziban (Zemplénmegye, vasut, távirda és posta állomás) az uradalmi intézőségél és ugyanolt a becsáron megvehetők.

8100. Uradalmi intézőség.

„KWIZDA”-féle restitutionsfluid cs. és kir. szab. mesóvíz levak részér e

Egy üveg ára 2 kor. 80 fill. 40 év óta az udvari istállóiban a katonai és polgári nagyobb istállóokban használatban nagy megerősítés előtt és után erősítőül az inak megerősése ellen, stb. a tral-nágnál nagyobb munkára köpösíti a lovat.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Főraktár: KWIZDA JÁNOS FERENCZ, cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, bei Wien. 1

Posnansky és Strelitz Budapest, VI., Podmaniczky-u. 37.

Gyár: Erzsébetfalva. Ajánlatnak:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány,

Carbolineum, Carbolsav,

Creolin-t stb.

6788 legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Hirdetési ár minden szó den szó A legkiseb

Betöltendő

BETÖLTENDŐ

Herczeg Y örökösök keverme ban, 1903. év janu egy gazdasági imo betöltendő. Felsőb tanintézetet végeze körvényeket és ok latsikat, melyek küldetnek az urad felügyelőséghez Csánádmegye Inté he. Német nyelv bí arczpé melléklete tatik.

Ispán nős, kis családú, ségben már hossza kalmazva volt és is birja, egy felv ságra kerestetik felvételre. Bővebb ísát nyújt: Vaskó Budamér, u. p. L megye.

ALLÁST KE

Gyakorla

képzett fiatal embe fogva gazdaságban földmives-iskolát k zett, s a tejjgazdasá szetben, gyümölcs tenyésztésben tel állást keres. Czim László főjegyzőnél.

Földmi

iskolát végzett, 26 fűggyelő újvire k ehhez hasonló A nyelvismerete mag Makár Pál, Puszt Pozsony-megye.

Gazdasági

a kettős könyvvite képes, kik a gaz teendőikben is me korlattal bír, 14 év tal és a legpri rencziákkal, nős, jelen fel nem mo meliőbb megválto megkeresések „S jelige alatt a kiadó

Vinczellér

végzett, s a sz borászatban, l lében teljesen nős férfi, január állást keres. Jelen gyümölcsösét és nagy pinczével ő zel több év óta. Ványok és referend rendelkezősére. El léri, szőlő vagy, vagy kortézi A feltételek mellett, keresést kér Szt.

Intér

ispáni állást ke ir. nős férfi, kis oddig is hasonm ködött, úgy a kül gazdaságban te szorgalmas s me állást barmikor Igényei szerényen keresést kér: B Bagyi, Pestmegye

Gazda

nős, kis családú, korlattal, kitűnő nyokkal mint k segédítést mie állást keres. Igén Szíves meg Schwarcz Mo u. p. Apez, Nög rétnek.

Inté

önálló kezelőtisz 34 éves, kis csal gazdasítást, 12 év A rendes gazdasá kivül a ozkorre mélesben, hizlala ben kiválóan jár személyesen bem ves megkeresés 8078. jegy ala talba kéretnek.

Ispá

segédítési vagy keres január i. rény igényül rón 30 éves nőten, f jelesen végzett, korlattal bír, eg kül-, valaminta tehenészet és k írtas, esetleg fogad. Szíves k ér „Megbízhat alati postereotan

Hirdetési ár 15 szóig 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom ter-
ményei, továbbá állást keresők és adók
hirdetményei vétetnek fel e kedvezményes
rovatban és árban.

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a hirdető címé-
nek kitételével közölünk.

KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válaszra
szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Herczeg Ypsilanti
örökösök keveremsi uradalma-
ban, 1903. év január hó 1-én
egy gazdasági irtóki állás lesz
betöltendő. Felsőbb gazdasági
tanintézetet végzett pályázók
kérvényeiket és okmány máso-
lataikat, melyek vissza nem
küldetnek az uradalmi jószág-
felügyelőséghez Kevermes,
Csanádmezőre intézve küldjék
be. Német nyelv bírása előnyös,
arckép melléklete megkíván-
tatik. 8158

Ispán

nős, kis családú, ki ny minő-
ségben már hosszabb ideig al-
kalmazva volt és a tót nyelvet
is bírja, egy felvidéki gazda-
ságra keresetiek február 1-éi
felvételre. Bővebb felvilágosi-
tást nyújt: Vaskó József intéző
Budamer, u. p. Lemes, Sáros-
mező. 8159

ÁLLÁST KERESŐK.

Gyakorlatilag

képzett fiatal ember, kiskorától
fogva gazdaságban nevelkedett,
földmives-iskolát kitűnően vég-
zett, s a tejjgazdaságban, szőlő-
szetben, gyümölcsfa és mén-
tenyésztésben teljesen jártas,
állást keres. Címe: Szegedy
László főjegyzőnél, Tiszakürtön. 8160

Földmives

iskolát végzett, 26 éves nőtlén
felügyelő újvára vagy
ehhez hasonló állást keres,
nyelvismerete magyar és horvát.
Makár Pál, Pusztá-Födémés,
Fuzony-mező. 8165

Gazdasági könyvelő,
a kettős könyvvitelen mérleg-
képes, kik a gazdasági külső
teendőiben is megfelelő gyako-
rattal bír, 14 évi gyakorlat-
tal és a legprimább referen-
enciákkal, nős, kis családú,
jelel fel nem mondott állást
mielebb megváltoztatná. Szíves
megkeresések „Szakember”
jelel alatt a kiadóba kéretnek. 8168

Vinczellér iskolát

végzett, s a szőlőszetben,
borászásban, pinczekeze-
lésben teljesen jártas, fiatal,
nős férfi, január 1-éi belépésre
állást keres. Jelenleg egy nagy
gyümölcsös és diszkeret
nagy pinczevel önállóan ke-
rel több év óta. Jó bizonyít-
ványok és referenciák állanak
rendelkezésére. Elfogad vinczel-
léri, szőlő vagy pinczekezelői
vagy kertészi állást szerény
feltételek mellett. Szíves meg-
keresést kér Szt. I. jel alatt. 8118

Intézői,

ispáni állást keres 38 éves,
izr. nős férfi, kis családdal, ki
eddig is hasonlóságban mű-
ködött, úgy a kül-, mint a bel-
gazdaságban teljesen jártas,
szorgalmas s megbízható. Az
állást bármikor elfoglalhatja.
Igényei szerények. Szíves meg-
keresést kér: Engel Sándor
Bogyi, Pestmező. 8038

Gazdatiszt,

nős, kis családú, izr. 14 évi gyako-
rattal, kitűnő bizonyítvá-
nyokkal mint **kulcsár, vagy**
segédtsízt melletti belépésre
állást keres. Igényei szerények.
Szíves megkeresések
Schwarz Mór, Palotás,
u. p. Apcz, Nógrádmegye ké-
retnek. 8078

Intézői

önálló kezelőtiszt állást keres,
34 éves, kis családú, okleveles
gazdatiszt, 12 évi gyakorlattal.
A rendes gazdasági szakmákon
kívül a czukoripra, dohányter-
melésben, hizlalás és számvitel-
ben kiválóan jártas. Kivánatra
személyesen bemutatkozik. Szí-
ves megkeresések „B. B.”
8078. jelel alatt a kiadóhiva-
talba kéretnek. 8078

Ispáni,

segédtsízt vagy kulcsári állást
keres január 1. belépésre, sze-
rény igényű róm. kath. vallású
30 éves nőtlén, földmives-iskolát
teljesen végzett, több évi gyako-
rattal bíró egyén, ki egy a kül-,
valamint a belgazdaságban,
tehenészet és könyvvezetésben
járatos, esetleg nős állást is el-
fogad. Szíves megkereséseket
kér „Megbízható gazda” cím
alatt postarendelete Veszprém.
8202

Nőtlen kertész,

azonnali belépésre alkalmazást
keres, a kertészet összes ága-
iban teljesen otthonos, igényei
szerények. Címe a kiadóban. 8164

Gazdatiszt,

44 éves, róm. kath. nőtlén, ki
a gazdaság összes ágaiban tel-
jesen jártas, ugyiszinte a tej-
gazdaságban is; erőlyes és meg-
bízható s jó bizonyítványokkal
rendelkezik, melletti belépésre
szerény feltételek mellett állást
keres. Cím a kiadóhivatalban.

Földmives iskolát

jó sikerrel végzett, 35 éves,
rom. kath. vallású, nős, fiatal
ember, a gazdaság minden ágá-
ban, állattenyésztés, hizlalás,
ménészet, szőlőszet és kerté-
szetben kellő jártassággal bír.
Január 1-éire ismét vagy gazdai
állást keres, Kovács Ferenc,
Környe, Erdő-major, Komárom-
mező. 8125

Földmives-iskolát

végzett, a gazdaság minden
ágában jártas, ev. ref. vallású,
26 éves, nőtlén egyén, ki 5000
holdas uradalomból szerzett
négyéves gyakorlatát jó bizo-
nyítvánnyal igazolhatja, új-
évre való belépésre megfelelő
állást keres. Cím a kiadóban. 8127

Ispáni,

kulcsári, vagy magtárosi állást
keres 39 éves, nős, gyermek-
telen, erőteljes, gyakorlati
gazda. Hasonló állásban már
munkálott, melletti jó bizonyít-
ványokkal rendelkezik. Cím-
em: Szabó Pál Úrvard, Komárom-
mező. 8163

Uradalmi kertész,

ki a kertészet minden ágában
teljesen jártas, jó bizonyítvá-
nyokkal rendelkezik, nagyobb
uradalomban állást keres.
Wawra János Maglód, Pestm. 812

Műkertész,

ki konyha- és diszkeretben
stb. szakavatott kath. fiatal
családos, kitűnő bizonyítvá-
nyokkal alkalmazást keres.
Kömtes János, Vécés. 8161

A keszthelyi

magy. kir. gazdasági tanintézet
ált. jeles eredménnyel végzett
s a hadkötelezettségének előzet-
tett fiatal gazdasági irtóki állást
keres január 1-re. Cím:
Fodor Pál Horgos, Csongrád-
mező. 8177

Földmivesiskolát

tejjgazdasági szakiskolát teljesen
végzett, róm. kath. 23 éves,
katonai kötelezettségének előzet-
tett nőtlén egyén, nagyobb
gazdaságban egyévi gyakorlat-
tal — január 1-éi belépésre
megfelelő alkalmazást keres.
Cím: Sziráki Gábor,
Jászladány. 8178

A békéscsabai

m. kir. földmives iskola igaz-
gatója gazdasági tisztitál al-
kalmazásra ajánl egy kiválóan
tehermentes, szorgalmas és
értelmes végzett növendékét, ki
magyarul, románul, tótul, orosz-
szul és németül beszél, egy-
évi és mezőhegyesi uradalom-
ban volt alkalmazva s a kato-
naságtól mentes. Megkeresések
a munkakör és javadalmaság
megjelölésével az iskola igazga-
tóhoz kéretnek. 801

Állást keres

33 éves nőtlén, izr. vallású, 13
évi gyakorlattal bíró gazda-
tiszt. Címe a kiadóhivatalban. 8182

Intézőnek

vagy ispánnak ajánlikozik 45
éves r. kath. nős, kis családú
gazdatiszt 22 évi gyakorlattal;
végzett M. Óvárótt, 30 évig ke-
zelt egy család birtokát; igé-
nyei szerények. Cím: Csörgény
László, Pozsony, BÉL-Mátyás-u.
14. szám 8185

Földmives

és tejjgazdasági szakiskolát vég-
zett 22 éves hadmentes egyén,
gazdaságban gyakorlati állást
keres szerény igényekkel bár-
mikor belépésre. Papp József,
Gige, (Somogy megye). 8186

Gyógykovács,

gépkezelő vizsgával újjevi ál-
lást keres. Címe a kiadóhiva-
talban. 8188

Magángyakornoki

állást keres teljes ellátással
egy a földmivesiskolát jeles-jó
sikerrel végzett fiatalember.
Beszél és ír magyarul és né-
metül. Cím: Ritzmann Henrik
Ó-Kér, Bácska. 8159

Földmives-

és tejjgazdasági szakiskolát
végzett, 20 éves, keresztény
erőlyes fiatalember, jó gyako-
rattal, szerény igényű, bármí-
kor belépésre állást keres.
Cím a kiadóhivatalban. 8205

Földmives-

és tejjgazdasági szakiskolát
végzett gazdasági 9 hónapi gyako-
rattal, január 1-ére alkal-
mazást keres. Egy a mező-,
mint a tejjgazdaság minden
ágában jártas, 22 éves, katonai
kötelezettségének előzet tetti.
Cím: Fekete Károly, Bács-
Topolya. 8206

Uradalmi kertész,

ki a kertészet minden ágában
teljesen jártas, jó bizonyítvá-
nyokkal rendelkezik, nagyobb
uradalomban állást keres „F.
P.” jelige alatt a kiadóban. 8209

Uradalmi irtók

4000 holdas grófi uradalomból,
könyvvezetésben és a gazdaság
minden ágában jártas, kitűnő
bizonyítványokkal, január 1-ére
megfelelő állást keres. Cím:
„Uradalmi irtók” Csillagudvány,
Győrmező. 8187

Felmondatlan

állásban lévő **mérlegképes**
irodalmi könyvelő perfect
magyar, német levelező, nős,
izr. kiscsaládú állást változtatni
őnját szerény feltételek mellett.
Cím: Fürstner Lajos, Rác-
almás. 8189

Nős,

vagy nőtlén állásra ajánlikozik,
újjevi földmives és tejjgazda-
sági szakiskolát végzett 20 éves
ev. ref. nőtlén gazdatiszt (szv.
anya van) 10 évi gyakorlat-
tal a tehenészet és hizlalásban,
dohány és czukoripartermelés-
ben, könyvvezetésben. Önállóan
már működött. Jelenleg egy nagy
birtok bérlethez tartozó 1400
holdas gazdaságot kezel mint
intéző. Címe a kiadóhivatal-
ban. 8184

Földmives

és tejjgazdasági szakiskolát
végzett és öt évi gyakorlattal
bíró 26 éves nőtlén egyén állást
keres. Cím: „T. M.” Oroshá-
zán, I. k. 508. sz. 8197

ÁLLATOK.

Kiváló apamentől

(Orwell) származott, két éves fél-
vér ménesikő, pedigreevel és
két hasonló kaucaesikő eladók,
Kápolnás-Nyéken. (Fehérmegye)
Kremnitzky Ferencnél. 8203

Pontyaladás.

Nagym. **Gróf Karátszonyi**
Jenő ur rizstelepeén egy- és
kétnyaras gyorsnővő cseh
pontyaladás kapható tavaszi
szállításra. **Karátszonyi Rizs-**
telep per Bánlak. Az inté-
zőség. 8199

Három pár

betanított 4 éves jármos bi-
valyókör páronként K. 560.-
eladó. Közlebbit Szilgigeti Bér-
gazdaság, Cziframajor u. p.
Tapolca, Zalamegye. 8198

Sertések-et

sovány és hizott álla-
potban a legmagasabb
napi árakon
értékesít
Grünwald Lipót
sertes-ügynök
— BUDAPEST, —
VII. Hunyady-tér 2.
Felvilágosítások kés-
séggel adának díjmen-
tesen. 7816
Valódi erdőnyi tinók
és jármos ökrökkel
is szolgáltathatók.

Hertelendy Ferencz

gazdaságában **Lesence-
Tomaj** (vasúttállomás) eladó:
3 drb. 3 éves herék, 4 drb. 2
éves kanca **pinzgaui csikó**
mind megvéve 2900 kor. Két
igen erős sarga pinzgau
igás ló 900 kor. 16 drb. **tel-
vér berni bika.** 8181

49 darab

vészen átment székesszörű 2-3
éves urasági **hasas kocza**,
melyek január közepén (le-
nek, Weiss Miklósnál Máté-
szalkán eladók. (Vasút, távirda
helyben.) 8171

Egy telivér

tizenegy hónapos, szépen appo-
lizozó angol vizslát (pointer)
elcséreltek telivér, fiatal dögért
vagy apárért: Erdő Béla,
Enying. 8144

Azonnal

eladó 200 drb **merinó juh.**
Bővebbet Káldy János gazda-
tiszt Kavna, u. p. Silingyia. 8156

Ménlovak.

3 drb telivér nős eladó, eset-
leg bérbeadó. Megtekinthető és
megvehető **Pta-Torpasszón**
(posta-, vasut- és távirdaálló-
más) özv. Salgó Daninánál. 8158

Eredeti

Rambouillet
kosok * *
mindenkor nagyobb
menységben, dúis
választékban kaphatók:
Gróf Herberstein Alb.
uradalmi igazgatóságánál
STRILEK, Morvaország.

Hanna vetőárpa
míg a készlet tart 100 kg-ként
19 koronáért kapható
vasuti állomásainktól.

Vöröstarka
tinó és üszó
teljesen prima, 1-2 esetleg 8
éves, nálam minden mennyi-
ségben kapható olcsó áron.
Későbbi, ugyiszinte jármos és
beállítási ökrök szállítására vál-
kozm. 7407

Kitűnő
friss fejős tehének
előleges jelentés után, nálam
mindenkor megtekinthető, kö-
telezettség nélkül. Vevő tes-
tsége szerint választhat
Henrik Igáncz fia
Szalónak (Vasm.).

VEGYESEK.
Perccentes kezelésre
fizetés nélkül, vagy kikötött
évi jövedelem produkálására
fizetéssel keres nagyobb birto-
kot, keresztény, intelligens,
szakképzett tapasztalt gazda-
sági i. tőző. Cím a kiadóban
„K. 2000.” jelige alatt. 8179

A „Köz- és Mezőgazdasági
szakiroda”
Budapest, VII., Izabella-u. 11.
Hizóürüket, marhá-
kat és sertéseket
külföldi számlára kitűnő n
értékesít. 8173

Pollák L.

burgonyaszállító Bonyhád,
veszen minden mennyiség
burgonyát az eladó vasuti
állomásához szállítva. 8040

Nemesi birtok

**600 magyar hold Gömör-
ben vasút, országút mel-
lett eladó. Bővebbet Glos**
**Barna, a Magyar Mező-
gazdák Szövetkezeténél**
**Budapest, V., Alkotmány-
utca 31.** 7780

Most jelent meg

Tejjgazdasági
Zsebnaptár
az 1903. évre.
IV. évfolyam szerkeszti és
kiadja

Jeszenszky Pál

„OMGE.” titkár.
Tejjgazdasággal foglalko-
zóknak nélkülözhetetlen.
Megrendelhető a Köztelek
kiadóhivatalában. Buda-
pest, Köztelek, Üllői-út 25.
Ára (bérmentve és ajánlott
küldéssel) **3 kor. 70 fill.**

2 marhamérleg

egyenként 1000 kg. rácsosattal,
2 hidmérleg egyenként 4000 kg.
(iskálával és futóútyokkal vas-
gerendával **Eisenstock**
mind a négy még új,
használna nem volt k. kifogás-
talanul játszanak, az előnyösen
ismert Bugányi és társa czégtől
valók, erősen vannak építve,
minden nagyobb gazdaságban,
gyárban, közszégekben, gőzmalom-
ban, főzdeben stb. nélkülözho-
tetlen; minden vidéki vendég-
fogadóban föltétlenül szükséges
1902. osztr. magy. hitelesítéssel,
helyszükre miatt egyenként és
igen olcsón eladók. **Bugányi**
F., Bécs, I., Schönlatern-
gasse 4. 8195

100 kgtól kezdve á 15 kor.
Szállítunk a teljes vételár
és a szákok vétele után
ab KONCZA.

Ha szákok nem küldetnek,
az árukat utánveszszük.
Páris 1900. "GRAND PRIX."
8195

Mielőtt házat befedi,
vagy átfedi kérjen aján-
latot a szab.

HATSCHEK-féle
ASBEST-
CEMENT-
PALÁRÓL.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ:
Kell Jenő
Budapest, VI., Gyár-u. 48.
SÜRGÖNYCZIM:
Kell-Telefon.
TELEFON: 24-57.
— GYÁR: —
Vöcklabruck O/O.

A szabad. HATSCHEK-féle
ASBEST-CEMENT-PALA fe-
déllemeze a technika leg-
újabb vívmánya. Számos
mervadó személyiség hite-
les bizonyítványa szerint
a legjobb ma létező fedő-
anyag. Jobb mint a termé-
szet s angol-pala.

Tartós, könnyű, o'csó, szép,
tüzmentes, fagyálló. V
Kastélyok, dohánypajták, is-
tállóok, cseledházakra egy-
aránt a legjobb és legol-
csóbb és legszebb fedő-
anyag. 8148
Sok száz elisme ő levél.
Elsőrangú referenciák.
Arakkal es mintával szíve-
sen szolgálok. V V

Lóhere-
és
Luczerna-
magot
vesz
a legmagasabb napi
áron
HALDEK
heremagkiviteléi üzlete
Budapest
Károly-körut 9.
4, 6 és 8 löerejű
használt
benzinmotorok
— kaphatók: —
Beck és Gergely czégnél
Budapest, V., Váci-út 12.

Földbirtokra
első vagy második helyre olcsó
kölcsönt és előnyös konvertálást
közvetít Balázs Sándor, Buda-
pest, gabonaszarnok. 8155

Budapest, 1902. két l-ső díj.

Általánosan elismert
gyorsfejlődésű
esürendű 2-3 éves

magyar
tenyész-bikák

500 kor.-tól 1500 koronáig.
— Kaphatók: —

Gr. Teleki Arvéd úr
drassói urad. intézőségénél.
Ugyanott kapható:
koránérő, bőtermő,
súlyos, fehér 8204

Duppau zab,
Ló-bab,
Tavaszi bükköny,
Prairie tengeri,
Székel tengeri

100 kgtól kezdve á 15 kor.
Szállítunk a teljes vételár
és a szákok vétele után
ab KONCZA.

Ha szákok nem küldetnek,
az árukat utánveszszük.
Páris 1900. "GRAND PRIX."
8195

Mielőtt házat befedi,
vagy átfedi kérjen aján-
latot a szab.

HATSCHEK-féle
ASBEST-
CEMENT-
PALÁRÓL.
MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ:
Kell Jenő
Budapest, VI., Gyár-u. 48.
SÜRGÖNYCZIM:
Kell-Telefon.
TELEFON: 24-57.
— GYÁR: —
Vöcklabruck O/O.

A szabad. HATSCHEK-féle
ASBEST-CEMENT-PALA fe-
déllemeze a technika leg-
újabb vívmánya. Számos
mervadó személyiség hite-
les bizonyítványa szerint
a legjobb ma létező fedő-
anyag. Jobb mint a termé-
szet s angol-pala.

Tartós, könnyű, o'csó, szép,
tüzmentes, fagyálló. V
Kastélyok, dohánypajták, is-
tállóok, cseledházakra egy-
aránt a legjobb és legol-
csóbb és legszebb fedő-
anyag. 8148
Sok száz elisme ő levél.
Elsőrangú referenciák.
Arakkal es mintával szíve-
sen szolgálok. V V

Lóhere-
és
Luczerna-
magot
vesz
a legmagasabb napi
áron
HALDEK
heremagkiviteléi üzlete
Budapest
Károly-körut 9.
4, 6 és 8 löerejű
használt
benzinmotorok
— kaphatók: —
Beck és Gergely czégnél
Budapest, V., Váci-út 12.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legteljesebb szerkezettel és legelőbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

KÖLTŐGÉPEK
LÓNYIRÓGÉPEK
TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK
PINCZEFELSZERELÉSEK

Geittner és Rausch-nál
Budapest, VI., Andrásy-ut 8.

TAKÁCS OSZKÁR gépgyára

BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz. (Üllői-ut mellett).

RAKTÁRON TART!

kijavított gőzcseplőkészleteket, valamint az Első Magy. Gazd. Gépgyárban készült új gőzcseplőgarnitúrákat, továbbá mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, ekéket, morzsolókat, szecsavágókat

Járgányos- és tisztító cseplőkészleteket.

Csereszlepek kőszínek. - Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

Párisi világkiállításon bíráló, versenyen kívül, 1898. jubileumi kiállításon Bécsben kitüntetve a cs. kir. földművelési ministerium tenyésztő díjával.

T. Cz.

Van szerencsénk **új, lovag Proskowetz Imre** ur következő tenyésztését szíves figyelmébe ajánlani:

Evek sora óta nem csupán a belföldön, hanem a külföldön is a legnagyobb és folyvást növekvő sikerrel elterjedt és mint szinte korszakalkotó tenyészet általánosan elismert

Kwassitzzi eredeti Hanna-Pedigree vetőárpa,

mely a követ' ező tulajdonságok miatt tűnik ki:

- kiváló **koraérettség,**
- legdusabb **termés és tele szemek,**
- legnagyobb **keményítőliszt tartalom,**
- legnagyobb **kivonatkiaknázás,**
- csekély **proteinanyagok,**
- finomhéjasság, fodrozódás és puhaság,**
- csekély **kihullás** tulérettiségnél.

Az érdekeltek biztosítására egy **föltétlenül valódi** vatómag beszerzésénél, melyet gazdaságainkon, minden más fajta kizárásával tenyésztünk és kultiválunk, ezen tenyésztésünket az olmtúzi kereskedelmi és iparkamara védjegybejegyzési hivatalánál R. Z. 1778. H. K. sz. a. fennebbi **védjegyyel** bejegyeztettük, a mire az érdekelteket különösen figyelmeztetni bátorodunk. Felkérjük, hogy **megrendeléseit** **mielőbb** hozzánk juttatni sziveskedjék, hogy a készletek megf. leelőleg a szükségleteinek megfelelőhessünk, minthogy árpankat már több ízben még újév előtt teljesen eladtuk. A megrendelések azon sorrendben eszközöltetnek, a mint nálunk beérkeznek.

Actien-Zuckerfabrik Kwassitz.

Posta- és táv. rdaállomás: Kwassitz. - Kaiser Ferdinands Nordbahn állomás: Kwassitz-Tlumatschau (Morvaország). 8192

A BUDAPESTI ASZTALOS-IPARTESTÜLET
védnöksége alatt álló és a kereskedelmi ministerium által államilag segélyezett

BUTOR-

csarnok és hitelszövetkezet,

mint az **Országos központi hitelszövetkezet** tagja, ajánlja tagjainak, budapesti asztalosmestereknek, legjobb kivitelben készített,

József-körut 28. sz. alatti

dusan felszerelt raktárában elhelyezett butorait. A vevőközönég itt szükségletét közvetlen a készítőnél **jutányos áron** szerezheti be. Tervezetek és lakásberendezések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 7293

Szénát bármilyen nagy mennyiségben **vesz**

Maier Salamon Budapesten, IX., Márton-u. 6.

A székesfővárosi közbághid és marhavásár szerződéses szállítója. Kizárólag a budapesti állomásra bérmentve szóló ajánlatok, esetleg mintával vétetnek figyelembe. 8039

Hirdetések felvétetnek a „Köztelek” kiadóhivatalában Budapest, Üllői-ut 25.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR r.-t.

BUDAPEST, (Külső-váci-út) Csáklya-utca 3. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig, talakit meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453

K

AZ OR

Az országos ma

Nem t
Egész évre 20 kor

AZ OMG

Az Ország
Egyesület

(Megtartatott az

Jelen volt
lete alatt: Buják
Róbert alelnök
Agh Endre, d
Bartal Béla, Bu
novics Sándor,
István, Bolla M
János, br. Brat
Brázovay Kálm
Csillagh Gyula
Aurél, dr. Dr
Darányi Gyula
Sándor, gr. L
Egán Lajos,
Forster Géza,
Ernő, Förster
esy Dezső, G
Hammersberg
Hoyos Miksa,
Jancsó Dezső,
Kostyán Fere
schánszky Ján
Kováts Sebesty
László, Kubin
László, Kasztl
Hugó, Löhere
István, Murán
Lajos, Margali
sovszky Mikló
Molnár Lajos,
Jenő, Matlasz
Oláh József,
Ede ögrófl,
Renner Gusztá
Reusz Henrik,
dr. Suhajda
Gyula, Somsich
Béla, Schopf M
Zoltán, Szántó
Lajos, Szentivá
István, Torma
Loránt, Vörös
József, Vuits

LÓHEI
MAGVA

Szál
mányke
kat vil